Henri Murger

Claude og Marianne

Henri Murger

Claude og Marianne

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Henri Murger: *Claude og Marianne* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Henri Murger: *Claude og Mariañe* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1

En af de sidste dage i oktober måned, henimod universitetsferiens slutning, steg en ung mand ud af diligencen, der var kommet fra Joigny til Paris. Han vinkede til en droskekusk, satte sine kufferter op i vognen og lod kusken køre hen til Saint-Sulpice-pladsen, hvor han tog ind i et hotel, der næsten udelukkende besøgtes af lærere og gejstlige. Den unge mand hed Claude Bertolin og var kommet til Paris for at begynde sine medicinske studier. Han var født i Joigny i provinsen Bourgogne og var nu lidt over tyve år. Hans fader havde været forretningsmand og havde sammensparet sig en lille formue, og Claude var efter sine forældres død blevet opdraget hos sin onkel, præst i den lille landsby Cézy, der ligger ved floden Yonnes bred. Fader Bertolin, der på denne måde blev sin nevøs formynder, havde sørget for hans opdragelse, og for at sætte den unge mand i stand til, når tiden kom, at vælge sig en livsvirksomhed, der måtte svare til hans evner og tilbøjeligheder, lod præsten ham nyde samme undervisning som den, de unge mennesker får på kollegierne, kun med den forskel, at Claudes undervisning blev afpasset efter hans karakter og evner, mens de fleste kollegielærere behandler alle deres elever på samme måde uden at tage ringeste hensyn til deres karakterers og opfattelsesevners forskellighed. Følgen heraf var, at Claude ved slutningen af sin skoletid virkelig kunne, hvad han havde lært, således som man i reglen kan det bedst, man har lært uden vanskeligheder.

Claudes moder havde næret det ønske engang at se sin søn som præst, men fader Bertolin var ofte bekymret for sin nevøs helbred og var af den mening, at de anstrengende strabadser og den strenge og afholdende levevis, som det gejstlige noviciat førte med sig, måske kunne blive farlig for Claude. Han anvendte derfor al sin indflydelse for at bringe ham bort fra sådanne tanker, som Claude nærede allerede som dreng, måske som følge af sin moders ønske, måske fordi han af naturen elskede ro og fred.

Fader Bertolin havde en ven, doktor Michelon i Joigny, kun adskilt fra landsbyen Cézy ved floden Yonne, der netop her er meget smal og lavvandet. Som følge af deres nære naboskab kom lægen og præsten ofte sammen, og det var blevet dem en vane at spise til middag hos hinanden på skift en gang om ugen. Da præsten en aften talte med lægen om, hvilken bestilling der vel kunne egne sig for hans nevø, svarede doktor Michelon, at han ville anse det for godt og rigtigt, om han lod ham studere medicin, og han fortalte præsten, at han længe havde næret det ønske, at hans datter Angélique, der var blevet opdraget i et af landets bedste pensionater, en gang skulle ægte Claude.

"Men," indvendte præsten, "er der da noget som helst, der giver Dem anledning til at tro, at de to unge mennesker virkelig holder af hinanden? Har min nevø eller Deres datter ladet et ord falde om noget sådant?"

"Nej, aldeles ikke," svarede lægen. "De ved jo, at Claude ikke siger meget, og min datter er omtrent lige så tilbageholden, men jeg har dog mine øjne, skulle jeg tro, og jeg ved, hvad jeg har set."

"Hvad da?" spurgte præsten i en lidt urolig tone.

"Intet, der behøver at forskrække Dem," svarede nu doktor Michelon og lod sin hånd falde ned på præstens knæ, "ikke andet, end hvad der er ganske naturligt og uskyldigt. Jeg har lagt mærke til, at begge børnene ofte ser på hinanden, hvoraf jeg slutter, at det en skønne dag vil ende med, at de lægger mærke til hinanden. Hvad ondt skulle der vel være i det, fader? Ser De nogen hindring for, at Deres nevø bliver min svigersøn?"

"Aldeles ikke, men De må ikke glemme, at Claude ikke er rig. Hans studeringer og opholdet i Paris sluger størstedelen af hans fædrene arv, og det, der bliver tilbage, bliver ikke stort, og efter min død ..."

"Uden fortrydelighed," sagde lægen med en lille hentydning til præstens godgørenhed, "De kunne have det meget bedre. Nu har De snart i seks år tænkt på at købe Dem en ny messehagel til brug ved de store kirkehøjtider, og alligevel er jeg ganske sikker på, at De endnu til næste jul messer i den gamle."

"Ja, hvad skal man gøre, doktor?" svarede præsten, "jeg er overbevist om, at når julesneen falder, vil min herre være mere tilfreds ved at se en varm frakke på en fattig end en ny messehagel på en af sine tjenere."

"Nå," vedblev doktor Michelon, idet han vendte tilbage til udgangspunktet for deres samtale, "tror De måske, at jeg giver min datter en million i medgift? Aldeles ikke, hun får ikke meget mere end Deres nevø. Et stykke vinhave og nogle tusind daler, det er alt, hvad jeg har at opføre i Angéliques ægteskabskontrakt. Claude ejer det lille hus, som har været hans forældres i Saint-Aubain og nogle skillinger på Deres kistebund; når han har taget sin eksamen, kan han få min

praksis, hvis jeg beholder den så længe. På den måde kan børnene leve roligt sammen med os. Den udmærkede sundhedstilstand, som hersker her i egnen, gør hans bestilling som læge til en sinecurepost, men så har Claude endnu den tilflugt, at han kan dyrke vin. Jeg skulle mene, at det ikke var så galt, vel fader? Nå, men hvad mener De om mit forslag?"

"Jeg skal tale med Claude," svarede præsten og lagde fingeren på munden for at gøre doktoren forståeligt, at han skulle tale om noget andet, for Angélique var netop trådt ind i stuen med sin faders damspil. De to herrer plejede altid ved deres sammenkomster at spille, og næsten altid var det præsten, der vandt.

Den unge piges ansigt røbede sørgmodighed, og hun trak sig hurtigt tilbage til sit værelse, da hun havde tændt lampen. Ved spillet sagde præsten til doktoren:

"Hvad er der i vejen med Deres datter i aften? Hun så helt bedrøvet ud."

"Hun er vred. Der tog jeg to af Deres brikker."

"Jeg lod Dem med vilje tage dem … Vred! På hvem?"

"På Dem," svarede lægen og gjorde i det samme et angreb på sin modstanders stilling.

"På mig? Men hvorfor dog?" spurgte fader Bertolin, der besvarede lægens lidt uovervejede angreb ved meget behændigt at sætte sine brikker i forsvarsstilling.

"Hvorfor?" bemærkede lægen nu, "fordi De ikke har taget Deres nevø med i aften. De tillader vel, at jeg nu tager en brik fra Dem?"

"Det er ikke mere end rimeligt. Men," fortsatte præsten, "det er ikke min skyld, at Claude ikke er med; det var ham selv, der

ønskede at blive hjemme. Nu er det Deres tur, doktor."

"Det ser ret alvorligt ud," sagde doktor Michelon og støttede grundende hovedet i hånden. "Hvis jeg slår ham til venstre," sagde han sagte, som om han talte til sig selv, "tager han fem brikker fra mig."

"Og hvis De slår mig til højre," svarede præsten, "ser sagen endnu værre ud for Dem."

Lægen støttede begge albuerne på bordet, og hele hans minespil udtrykte bekymring over den fare, han ved sin egen uforsigtighed havde udsat sig for. Spillet var øjensynligt tabt for ham.

"For pokker!" udbrød han.

"Hss!" sagde præsten med en beroligende håndbevægelse.

"Nej," vedblev lægen, "det er virkelig for galt; jeg spiller ikke mere med Dem, fader, medmindre De giver mig mine brikker tilbage."

"Godt, det får så være, men på én betingelse."

"Hvilken?"

"At vi spiller om noget."

"Hvadbehager!" udbrød doktoren forbavset. "Det var da et underligt indfald. Jeg vil hellere end gerne spille om en indsats. Men De har jo aldrig villet. Hvor meget skal vi spille om?"

"Å," svarede præsten, "jeg spiller ikke om penge."

"Hvad er det da, De vil foreslå at spille om?"

"Hør engang, doktor, husker De mine smukke hollandske bøger, som De en dag fandt skjult i et hjørne af mit bibliotek?"

"Ja vist husker jeg dem!" svarede lægen begejstret, "disse sjældne, pragtfulde gamle udgaver, renæssancens mesterværker!"

"Ja," sagde præsten, "mesterværker er det ganske vist, men de hører til en litteratur, som ikke passer godt sammen med kirkefædrenes skrifter."

"Hvor vil De hen med alt det?" spurgte doktoren forundret.

"Jeg vil af med disse bøger, som et af mine sognebørn engang testamenterede mig, og som jeg fuldstændig havde glemt, til De opdagede dem, til trods for, at jeg havde været så forsigtig at skjule dem bag ved et hemmeligt panel."

"Ja," svarede lægen, "men jeg har en bogorms sporsans, og jeg opdagede dem blot ved at lægge hånden på nøglen til Deres bibliotek. Jeg vil gerne købe bøgerne af Dem, og for pengene kan De købe Dem en ny messehagel, og min datter broderer Dem desuden den smukkeste messeskjorte, De nogen sinde har set. De vil blive smuk som en biskop. Lad os være enige om det?"

Abbeden kunne ikke undertrykke et smil over vennens pludselige varme og begejstring.

"Nej," svarede han, "jeg har jo slet ikke talt om noget salg."

"Hvad da," spurgte doktoren forbløffet. "Hvorfor får De mine tænder til at løbe i vand til ingen nytte, når De alligevel ikke vil skille Dem ved Deres skatte; De kan jo ikke engang glæde Dem over dem, efter hvad De selv siger. Jeg har aldrig talt om dem, og alligevel har De gættet, at jeg brænder af begærlighed efter at få dem. Å! Der er især en Rabelais … en af Deres kolleger … med randbemærkninger … for at få den her i livet, giver jeg gerne min part af Paradisets glæder i det næste."

"Jeg tager Dem på ordet. De tror altså dog på det!"

Denne hentydning til lægens materialisme formåede ikke at standse ham.

"Nå, fader," vedblev han, "lad os få den sag ordnet. Det ender såmænd ellers med, at rotterne æder bøgerne; sælg dem hellere til mig. Så giver jeg en ny klokke til Deres kirke. En smuk klokke, som skal kunne gøre lige så megen støj som en hovedstadsklokke, og som skal få præsten i Saint-Aubain, ham, der er så stolt af sin klokke, til at blive gul af misundelse."

"Mange tak," svarede præsten leende, "jeg behøver ingen klokke."

"Tværtimod," sagde lægen; "jeg forsikrer Dem, det er en ynk at høre Deres; det er en frygtelig bjælde."

"Byrådet har lovet mig en ny klokke til næste nytår," svarede præsten. "De ser altså ..."

"Men hvad så da?" afbrød lægen ham, "når De hverken vil sælge eller bytte bøgerne bort, så forklar mig i det mindste, hvordan De vil skille Dem af med dem, det forstår jeg virkelig ikke ... medmindre ... Hør engang, fader, det er vel ikke Deres mening at forære mig dem?" udbrød lægen som en mand, der efter lang søgen endelig mener at have fundet løsningen på en gåde.

"Nej, egentlig ikke. Jeg ... vil spille dem bort ... forstår De det nu?"

"Jamen, mod hvad da? Har De måske opdaget noget her, som De skulle have fået lyst til?"

"Hør engang," sagde præsten, "hvorledes jeg har tænkt at ordne sagen. Men læg vel mærke til, at De i alle tilfælde vinder."

"Hvadbehager? Vinder jeg, selv om jeg taber? Forklar Dem tydeligere; De taler jo i gåder."

"Hvis De vinder, kan De vælge den af mine bøger, som De synes bedst om."

"Det forstår jeg; men hvis jeg taber, hvad skal jeg så give Dem, fader?"

"Ikke andet end et løfte."

"Et løfte … om hvad?"

"Om at gå i kirke på søndag."

Ved disse ord, der blev sagt i den godmodigste tone, brast lægen i latter. "Å nej," udbrød han, idet han klappede præsten på knæet, "har De da sat Dem for at omvende mig?"

"Ja vist så, De synder," svarede præsten.

"Uden fortrydelighed," sagde Michelon, "De må i det mindste indrømme, at De ved Deres omvendelsessystem benytter Dem af besynderlige midler. Det er en djævelsk list, De der har fundet på."

"Djævlen er ingen dumrian," svarede præsten.

"Jamen, forklar mig først grunden til den hårdnakkethed, De forsøger at få mig ind i Deres hjord med, mig, det sorte får, doktor Michelon, den mest skeptiske, materialistiske mand, den værste spottefugl … den …"

"*Vanitas, vanitatum,*" mumlede præsten.

"Hvadbehager," brummede lægen.

"Ja, De er ikke mere ateist end jeg er tyrker."

"Er jeg ikke ateist? Nej, det er dog virkelig for galt; jeg, der var en af de første til at læse Voltaire, jeg, som på grund af mine offentligt udtalte meninger er blevet sat i band af den katolske kirke, jeg skulle ikke være ateist! Men hvad er jeg da så, fader, vil De sige mig det?"

"De er den mest retskafne og mest åndrige mand på jorden," svarede præsten.

"Fuldkommen rigtigt," sagde lægen, "men dog alligevel en kætter, en hedning!"

"Å," vedblev præsten, "tror De da ikke, at jeg har lært at gennemskue Dem i den tid, jeg har kendt Dem, og tror De måske, at jeg opfatter Deres brutale materialisme alvorligt, den er mindre en overbevisning end et af Deres håndværks hjælpemidler, ikke en smule anderledes end de instrumenter, der ligger i Deres lægetaske. Nej, doktor, i virkeligheden er De slet ikke det, De udgiver Dem for at være; en mand, som virkelig tror, at alt er forbi med døden, og at der ikke bliver noget som helst tilbage efter døden, han lever ikke efter de grundsætninger, De lever Deres liv efter."

"Å passiar," brummede lægen. "Jeg ved, hvad jeg ved. I tredive år har jeg haft de samme anskuelser. Man tager ikke fejl tredive år igennem."

"Man tager undertiden fejl et helt liv igennem," svarede præsten.

"Lad os hellere tale om noget andet og vende tilbage til spillet," sagde nu lægen.

"Godt, lad os det."

"Selvfølgelig må De forlange en anden indsats af mig."

"Nej, nej, doktor. Hvis De taber, kommer De i kirke på søndag, og det samme bliver tilfældet for hvert spil, jeg vinder."

"Lad os så ikke tale mere om den sag," bemærkede lægen let henkastet.

"Nej, så taler vi ikke mere om det," svarede præsten.

"Vil De selv beholde disse … farlige bøger?" spurgte doktor Michelon efter nogle minutters tavshed.

"Nej … men siden De ikke bryder Dem om dem, har jeg tænkt at brænde dem alle, når jeg kommer hjem."

"Brænde dem!" råbte doktor Michelon, idet han fo'r op, "tilintetgøre sådanne mesterværker! Det ville jo være en helligbrøde; det kan dog ikke være Deres mening! Jeg beder om nåde, i det mindste for Deres Rabelais!"

"I morgen skal jeg bringe Dem dens aske," svarede præsten roligt og så sin ven ind i øjnene.

"Men husk dog på," vedblev lægen lidt efter, "at min nærværelse i kirken ville være ensbetydende med et frafald."

"Det ord minder mig om," sagde præsten, "at der blandt bøgerne også findes en, der omhandler Henrik den Fjerdes trosafsværgelse, som jo også var et frafald, nemlig et frafald fra vantroen."

"Jamen," vedblev lægen, "hvis jeg virkelig samtykker i at gøre, hvad De forlanger af mig, ville det dog altid kun være tvungent og imod min vilje, og De når ikke Deres mål, det vil ingenlunde være en omvendelse; når alt kommer til alt, må De være bange for, at min nærværelse i kirken skulle være en helligbrøde?"

"Den giver jeg Dem syndsforladelse for," svarede præsten.

"Men," udbrød lægen, der ikke fandt flere argumenter, "hvad vinder De da egentlig ved et sådant parti, fader? … Å, nu falder det mig ind," vedblev han og kløede sig bag øret, "min nærværelse i kirken ville jo i folks øjne se ud som en omvendelse, og da folk ved, at vi kommer meget sammen, er det selvfølgelig Dem, der høster æren af at have bragt mig på den rette vej … Nu forstår jeg, hvad meningen er … Et udslag af forfængelighed, akkurat ligesom hos os læger, når vi sætter alting ind på en kur, mindre af interesse for den syge end for

den æres skyld, vi derved høster … *Vanitas vanitatum* … det glæder mig, at jeg kan gentage Deres egne ord, fader."

"Jeg tillader Dem at formode alt," svarede præsten; "hvis De gerne vil vide grunden til min tilsyneladende interesserede hårdnakkethed, så er det simpelthen denne: folk her i egnen har lidt til fælles med Panurges får."

"Kender De Panurge?" udbrød doktoren leende.

"I hvert fald af navn … Jeg mener, at folk omtrent gør, hvad de ser andre gøre, og at det vil være et godt eksempel for dem at se en så agtet, retskaffen og afholdt mand som Dem på kirkebænken."

"Nå, abbed, hvor mange brikker giver De mig så tilbage? … hvis jeg går ind på Deres betingelser?" spurgte lægen, der mod sin vilje følte sig draget mod de begærede bøger.

"Én brik!"

"Nej … vi må begynde med lige store kræfter, nu da det drejer sig om en alvorlig sag … Jeg vil have to brikker … ellers … kommer vi ikke videre."

"Lad gå da, to brikker," svarede præsten.

"Skal vi begynde i aften?"

"Jeg er parat."

"Godt," sagde lægen, "og der bliver ikke talt et ord."

Spillet varede et kvarter, og der herskede den dybeste tavshed mellem de spillende. Til trods for alle anstrengelser måtte lægen dog til sidst give fortabt, da han ikke var i stand til at gøre et eneste træk mere.

"Jeg har tabt …" sagde han.

"Spillegæld betales i løbet af fireogtyve timer, så vidt jeg ved; i morgen er det søndag."

"Hvor når begynder messen?"

"Klokken elleve."

"Jeg skal komme, men jeg forlanger revanche."

"Så ofte De vil," svarede præsten og tog sin hat for at gå. "På gensyn i morgen i kirken," tilføjede han og trykkede lægens hånd.

"På gensyn i morgen aften ved spillebordet," svarede doktor Michelon.

Næste dag trådte doktor Michelon ind i landsbykirken sammen med sin datter, som ellers plejede at komme der alene, og det vakte ikke ringe forbavselse at se ham tage plads på den forreste bænk ved siden af borgmesteren og notaren, der måtte rykke lidt sammen for at gøre plads for ham.

Damspillet fortsattes derefter hver aften, uden at doktoren dog havde mere held med sig. En aften sagde han til præsten:

"Lad os holde op, fader, jeg kan ikke vinde over Dem, og det er altså til ingen nytte at blive ved."

"Men De må ikke glemme, at De har tabt … Deres søndage indtil påske er optaget."

"Å," svarede lægen, "vær ganske rolig, jeg betaler og går til messe; jeg tror såmænd, at jeg gik der, selv om jeg ikke var forpligtet til det … Man er nu engang et vanemenneske!"

Hans medfødte stolthed satte sig op imod at tilstå, at det, som han først havde betragtet som et afdrag på en gæld, lidt efter lidt forekom ham som en pligt såvel som et godt eksempel, han kunne foregå andre med.

"Godt," sagde præsten og gned sig fornøjet i hænderne; "nu er De så vidt, som jeg ville have Dem. De har imod Deres egen vilje arbejdet på Deres sjæls frelse."

"Ja," svarede lægen i en lidt ærgerlig tone, "takket være mit uheld i spillet har De fået et sognebarn mere, og De beholder oven i købet alle de bøger for Dem selv, som har tjent Dem som lokkemad til at føre mig min undergang i møde," vedblev han leende. "Har De ikke allerede set, at et af bladene her kalder mig for en jesuit?"

"Bryder De Dem da stadig om de bøger?" spurgte præsten.

"Hvadbehager! Om jeg bryder mig om dem? Pas på, fader, at jeg ikke en af dagene stjæler dem fra Dem."

"Den ulejlighed vil jeg spare Dem, doktor; i morgen skal bøgerne ikke mere være i mit bibliotek."

"Nå, hvor da?" udbrød lægen.

"I Deres!" svarede fader Bertolin.

2

Få dage efter, da præsten besøgte lægen i dennes vinhave, fortalte han ham, at hans nevø gik ind på det forslag, som han i lægens navn havde gjort ham.

"Jeg ved ikke," bemærkede præsten, "om De har gjort Deres indflydelse gældende på Claude, men da jeg spurgte ham, hvilket studium han havde tænkt at vælge, svarede han mig uden betænkning: medicin."

"Ser De det! Jeg var ganske sikker på, at jeg havde ret, og hvad siger han så til mit forslag om at blive min svigersøn?"

"Se der," svarede præsten og pegede på Claude og Angélique, der netop kom dem i møde, "jeg tror, han er i færd med at tale om det til Deres datter."

"Hvadbehager, fader, foranstalter De stævnemøder mellem Deres nevø og min datter! De ser virkelig ud som to forelskede. Min mening er, at kærligheden er den første af alle dyder. Jeg ved ikke, om det står i evangeliet, men det burde i det mindste stå der."

"Den rene kærlighed fryder Herren!" svarede præsten.

Den dag, da Claude skulle rejse til Paris, spiste de alle sammen til middag hos doktoren i Joigny. Ved bordet sad de to unge lige over for hinanden, og både præsten og lægen lagde mærke til, at Claude og Angélique ofte så op på uret, hvis viser stadig rykkede afskedstimen nærmere.

"Vi må dog i det mindste give dem fem minutter til at tage afsked fra hinanden," sagde lægen sagte til fader Bertolin. "Kom med mig ind i mit arbejdsværelse, der skal jeg vise Dem det nye

instrument, jeg har fået fra Paris. Med det kan man amputere et ben lige så hurtigt som De siger Fadervor."

Med disse ord trak lægen præsten med sig ind i sideværelset, og de to unge blev alene tilbage; begge var forlegne og fandt ikke mod til at se på hinanden og endnu mindre til at tale sammen. En tid lang herskede der tavshed imellem dem, indtil endelig Angélique gjorde en bemærkning om varmen og forlod stuen for at gå ud på altanen. Herfra havde man den vidunderligste udsigt, for lægens hus var bygget på en skråning. Claude gik ud til den unge pige, og begge henfaldt i beundring over den skønne solnedgang.

Støttet mod rækværket stod Claude ved siden af Angélique uden at sige et ord. I tavshed nød han udsigten over de steder, som han nu så snart skulle forlade. Pludselig brødes stilheden af en stemme, der ude på gaden sang en vemodig lille vise.

"Hr. Claude," sagde Angélique, idet hun lagde sin sitrende hånd på den unge mands skulder, "der kommer Jean Filaud for at hente Deres tøj til vognen. Inden De lukker Deres kuffert ville jeg gerne bede Dem om at gøre mig en tjeneste. Kom med herind," vedblev hun og gik ind på sit værelse.

Angélique tog to akvareller op af en æske og rakte dem til Claude, som holdt dem op til lampen for bedre at se dem. Det ene forestillede landskabet udenfor, således som Claude lige for et øjeblik siden havde set det, det andet fader Bertolins præstegård, hvor Claude havde henlevet størstedelen af sin barndom og ungdom. Den unge mand så af datoen, der stod ved siden af Angéliques navn, at begge billeder var blevet malet for kort tid siden.

"De ville gøre mig en stor tjeneste," sagde Angélique, "ved at tage disse to billeder med til Paris, der kan De vist få dem meget bedre indrammet end her. Hvis De husker det," vedblev hun rødmende, "kan De jo tage dem med tilbage, når De besøger os i Deres ferie."

Claude lagde billederne i sin kuffert, og Angélique læste i hans blik, at han havde forstået hendes list, der gik ud på at medgive ham en erindring om hende og om de steder, hvor hun ville vente på ham indtil han kom tilbage. Efter nogle øjeblikkes tavshed greb den unge mand hendes hånd og førte hende uden at sige et ord med sig ud på altanen. Mørket havde nu bredt sig over landskabet, og fra den nære flod steg en let tåge op. En kølig vind bevægede træernes grene og susede gennem den platan, hvis top nåede op til altanen, hvor de to unge mennesker stod ved siden af hinanden, uden at sige et ord af frygt for ikke at kunne få hinanden sagt alt, hvad de havde på hjertet. Forsigtigt lagde Claude armen om den unge piges liv, drog hende tæt hen til sig og trykkede sine læber mod hendes pande, mens platanens grene susede over deres hoveder. Med en bevægelse som en due, der skjuler hovedet under sin vinge, lukkede Angélique øjnene og lænede hovedet op imod hans skulder, og Claude så hurtigt ned på hendes ansigt, der pludselig blev overtrukket af en stærk rødme. Et øjeblik åbnede Angélique øjnene og så op på sin elskede. Hun hviskede nogle ord som en hendøende bøn, men lyden deraf tabte sig i det kys, i hvilket hendes læber mødte den unge mands.

"Angélique … kære Angélique!" hviskede Claude.

"Claude … min ven!" stammede den unge pige. Træernes blade susede over deres hoveder og skjulte deres første kys for

stjernernes nysgerrige blikke.

Der lød støj inde fra værelset, som førte ud til altanen, og Angélique gjorde sig hurtigt fri fra den unge mands arm. Claude skubbede grenen, der skjulte dem, til side, hvorved han beholdt et blad i hånden. Nu lød præstens og lægens stemmer ud til dem.

"Farvel, farvel," sagde Claude og lagde sin hånd i Angéliques.

"Farvel, farvel," svarede hun, og med en hurtig bevægelse rev hun bladet, som Claude endnu holdt i hånden, fra ham, førte det til sine læber, idet hun tilkastede Claude et langt blik og lod det glide ned på sit bryst. I samme øjeblik trådte doktor Michelon og fader Bertolin ud til dem, fulgt af manden, der var kommet for at hente Claudes kufferter.

"Nå, min dreng," sagde doktoren, "nu må vi af sted. Diligencen venter ikke på nogen, ikke engang på forelskede. Jeg hører kuskens signal; vi kan lige nå det."

Hans blik faldt på den unge pige, og han læste i hendes øjne en bøn, som hun ikke vovede at udtale. Han gik hen til hende og hviskede hende smilende i øret:

"Jeg vædder på, at jeg har gættet hvad det er, du ikke tør sige mig!"

"Jeg," sagde den unge pige forlegen, idet hun sænkede blikket, "jeg forstår ikke, hvad du mener, fader."

"Nå mit barn, lyv ikke i præstens nærværelse," sagde lægen og pegede på fader Bertolin. "Du har stor lyst til at følge med os ned til diligencen. Nå, så tag da dit tørklæde og din hat og kom med os; på den måde er du et kvarter længere sammen med præstens nevø."

Et kvarter senere rullede diligencens tunge hjul hen ad Joignys ujævne brolægning. Den næste dag ankom Claude til Paris, hvor han tog ind i det lille hotel på Saint-Sulpice-pladsen, der var blevet ham anbefalet af en af fader Bertolins kolleger i Paris.

3

Folk, der lever i provinsen, har fra gammel tid været vant til at betragte Paris som en syndens og lastens by, hvortil Frankrig årligt sender en mængde ofre. Med rædsel ser familiefædre og -mødre det øjeblik nærme sig, hvor livet frariver dem deres sønner og kalder dem til hovedstaden, hvor de skal udvikles til mænd.

Claudes sky og ængstelige karakter havde til følge, at han i tankerne overdrev de allerede overdrevne historier, han havde hørt om livet i den store by og dens sæder, og han havde altid været opfyldt af rædsel og skræk ved tanken om den tid, han skulle tilbringe i Paris, hvor livet var fuldt af farer og fristelser. Straks ved sin ankomst lagde han derfor en plan til rette, som han besluttede at leve efter. Doktor Michelon og hans onkel havde så ofte sagt ham, at det især var de unge menneskers omgang, der styrtede dem i fordærvelse, og Claude besluttede derfor at tage de skarpeste forholdsregler og leve fuldstændig afsondret fra al omgang, opfyldt af stadig mistillid til sig selv og andre. Derved kom han til at ligne et menneske, som, når han i nattens mulm og mørke går gennem en skov, lader sig narre af sin angst og i hvert et træ mener at se en røver.

Når undtages de timer, hvor Claude var tvunget til ved forelæsningerne at være sammen med andre, levede han som en eneboer. Han havde levet to måneder i Paris og kendte af kvarteret kun de gader, han var nødt til at gå igennem, når han skulle til universitetet. Claude havde altid, som den flittige natur han var, fundet glæde i arbejdet, men efter at

videnskaben var blevet ham den vej, ved enden af hvilken han var sikker på at nå sit mål, som han betragtede som den eneste attråværdige lykke – nemlig en rolig tilværelse blandt de mennesker, han holdt af – gik Claude, der ydermere ansporedes af den rædsel, som opholdet i Paris indgød ham, til arbejdet med en iver, der ikke skyede nogen anstrengelse, fader Bertolins nevø troede sig i sin afsluttethed vel beskyttet mod enhver fristelse, som de lidenskaber, han frygtede uden at kende, måtte kunne berede ham, og med længselsfuld ro imødeså han ferien, som han skulle tilbringe hos sin onkel og sammen med lægens datter.

Angélique ventede mindre roligt på den tid, hun atter skulle gense Claude, og mere end én gang overraskede hendes fader hende med en kalender i hånden, i færd med at tælle dagene, der endnu skilte hende fra det længselsfuldt ventede øjeblik.

Mens Angélique således talte timer og dage, var Claude, der ikke i den grad kendte hjertets længsler, mindre trofast imod mindet. Ikke fordi han havde glemt Angélique. Tværtimod, erindringen om hendes blide ansigt fyldte ofte hans tanker, især når hans blik faldt på de to billeder, som den unge pige havde givet ham; men det smilende og yndefulde syn vakte kun en fredelig følelse til live hos ham, som mange sikkert ville være tilbøjelig til at udlægge som kulde. Mindet var for Claude kun en flygtig gæst, hvis ankomst så lidt som dets forsvinden beredte hans sjæl nogen uro; hans hjerte bankede ikke stærkere end sædvanligt ved tanken om hans forlovede, og mindet om hende afbrød kun for få øjeblikke hans studier.

Hans næsten klosterlige tilværelses strenghed og hans iver for de matematiske studier, der ikke giver rum for drømme, og

som Claude havde beskæftiget sig med siden sin ankomst til Paris, havde måske bidraget sit til den kølighed, han mindedes sin barndoms kammerat med. Men den følelse, der havde bemægtiget sig ham den sidste aften, han tilbragte i Joigny alene sammen med Angélique, havde i virkeligheden ikke været andet end et flygtigt indtryk. Han var et øjeblik blevet grebet af det uimodståelige skær af poesi, der hvilede over afskedens stund, hvor aftenvinden syntes at tilhviske ham kærlighedens ord. I øjeblikket havde det været en stærk og oprigtig følelse, men efter otte dages ophold i Paris havde Claude næsten fuldstændig glemt den.

En eller to gange om måneden skrev Claude til sin onkel for at fortælle ham, hvilke fremskridt han gjorde, og hvert af disse breve blev læst højt for doktoren og hans datter. En dag, just mens lægen og den unge pige var på besøg i præstegården, fik præsten brev fra sin nevø om, at han om to dage skulle op til sin første eksamen. Da fader Bertolin to dage derefter på samme tid, hvor nevøen skulle møde ved universitetet, trådte ind i kirken for at bede om bistand for sin nevø, bemærkede han i en af stolene Angélique. Også hun var kommet for at bede for ham.

Claude bestod lykkeligt og vel sin eksamen og det var Angélique, der bragte efterretningen derom til præstegården, for hun var gået postbuddet i møde for så hurtigt som muligt at erfare, hvorledes alt var forløbet. Claude modtog fra hjemmet et brev fuldt af lykønskninger, til hvilke Angélique havde føjet sine.

Hun havde forstået at indrette det således, at hun kom til at bringe brevet på posthuset, og hendes fader, der meget vel

gættede grunden til dette, lod som om han intet forstod og gav hende brevet, idet han … glemte … at lukke det for at Angélique kunne føje et par linjer til.

Da Claude åbnede brevet, faldt der et lille grønt blad ud af det. Det var et blad fra platantræet i doktorens have, og Angélique havde plukket det for at lægge det i brevet. Claude gættede straks, hvem dette blad, der havde håbets farve, stammede fra. Han tog det op og lagde det roligt tilbage i konvolutten uden at tænke på, hvad det kunne have at fortælle ham.

Claude havde for vane at gå i kirke hver søndag, og to gange om måneden spiste han til middag hos en ven af sin onkel, hans eneste bekendtskab i Paris. En søndag aften begav han sig tidligere end sædvanlig på hjemvejen. Det var endnu lyst, da han kom ned på gaden, og han fik lyst til, inden han gik hjem til sin ensomme stue for at arbejde, at gå en tur gennem Luxembourghaven. Det var i slutningen af april. Vejret var vidunderligt, foråret gjorde sig allerede gældende, og inde i haven så det ud, som om hele kvarteret havde stævnemøde her. Claude følte ved synet af alle disse leende og passiarende mennesker en hidtil ukendt sørgmodighed, og musikkens toner, der lød over til ham, hensatte ham i en drømmende tilstand. Uden at afvente slutningsnummeret, rejste han sig fra sin plads og gik dybere ind mellem træerne, men her under de høje kastanjetræer stødte Claude hvert øjeblik på et par, der med armene om hinandens liv sad sammen på bænkene, og fra tid til anden hørte han lyden af et kys, der udvekslede. Imod sin vilje følte han sig her påvirket af en følelse, imod hvilken han hidtil havde kæmpet, og som det altid var lykkedes ham at

forjage, så snart den truede med at stille sig mellem ham og hans arbejde. Han følte sig til mode som en mand, der midt i mørket ser sig omgivet af en truende fare. Den sørgmodighed, der havde overfaldet ham, mens han lyttede til musikkens toner, det suk, der undslap ham, da han tænkte på, hvor alene han var uden at have nogen, han kunne tale med, mens han over alt omkring sig så grupper af unge mennesker og unge piger, der lo og underholdt sig, alle disse tanker, ubestemte længsler og ønsker betragtede han som tegn på en fare, der nærmede sig, og uvilkårligt skælvede han, for han følte sig til mode som en kriger, der ser sig blottet og uden rustning i det øjeblik, han begiver sig ud i kamp.

Nattens mørke havde efterhånden bredt sig over haven. De spadserende blev færre og færre, støjen døde hen, og Claude sad alene på en bænk uden tanke for at vende hjem. Havebetjentene, der forkyndte, at haven nu blev lukket, vakte ham af hans tanker. Han rejste sig fra bænken og gik hurtigt ud. Efter fem minutters forløb var han ved sit hotel.

4

Hastigt tændte Claude, efter at være kommet hjem, sin lampe, åbnede en bog for at arbejde; men hans tanker var ikke ved arbejdet. Mellem hans blik og bogen, der lå opslået foran ham, svævede der syner og billeder af, hvad han havde set på sin vandring gennem Luxembourghaven. For at samle sine tanker begyndte han at læse højt, men en forvirret larm af latter og tale svævede i luften, og han hørte ikke sin egen stemme. Han lukkede til sidst bogen og lagde sig til sengs, men forgæves søgte han sin tilflugt hos søvnen. Han, der ellers altid efter en lang arbejdsdag var sikker på at finde hvile i en rolig søvn uden forstyrrende drømme, væltede sig i aften urolig på sit leje, og sent på natten faldt han i en tung søvn, og endnu i søvne forfulgtes han af de billeder, det i vågen tilstand ikke var lykkedes ham at forjage.

Den næste morgen vågnede han meget senere end sædvanligt, og han følte sig dårligt tilpas. Ikke desto mindre begav han sig til universitetet, men skønt han forsøgte at samle al sin opmærksomhed om undervisningen, forstod han dog ikke et ord af, hvad læreren sagde. Misfornøjet med sig selv gik han hjem. Da han igen stod i sit værelse, lagde han for første gang mærke til, hvor uskønt og uhyggeligt det egentlig var. Det var både mørkt og lille, det fængselsagtigt tilgitrede vindue vendte ud til en gård, dyb som en brønd, hvor solen aldrig trængte ned; han havde nu boet der i seks måneder uden nogen sinde at være kommet på den tanke. Hvorfra kom nu pludselig denne trang til lys og sol, en trang, der var så heftig, at den så at

sige med vold rev ham løs fra bøgerne og arbejdet, ud til livet, hvor solen skinnede?

Da han ville til at gå ud af gadedøren, blev der overrakt ham et brev, som lige var ankommet fra Bourgogne. Det var fra hans onkel og indeholdt en anvisning på den sum, han hver måned fik tilsendt for at bestride omkostningerne ved sit ophold og sine studier. I samme brev bad doktor Michelon ham besørge nogle medicinske bøger, og Angélique havde ved foden af brevet tilføjet en hilsen, idet hun samtidig bad ham bestille nogle noder til hende. Da Claude åbnede brevet, forekom det ham, som strømmede der ud af det en duft fra hans barndomshjem, en frisk luft, der for et øjeblik kølnede den feber, som siden den foregående dag havde bemægtiget sig ham. Da han så de tre navne sammen på papiret, forestillede han sig uvilkårligt de tre mennesker, hvis eneste håb han var, og som, skønt skilt fra ham, dog dagligt levede med ham i deres tanker; han så dem danne en kæde af gode ønsker for hans lykke, og han hørte dem, med blikket hæftet på hans tomme plads, spørge hinanden: Vil han, der engang kommer tilbage til os, være besjælet af den samme kærlighed og de samme dyder som han, der forlod os?

Claude, der ikke var helt fri for at være lidt overtroisk, så i den omstændighed, at dette brev netop indtraf i et øjeblik, hvor hans hjerte begyndte at gøre oprør imod fornuften, som et fingerpeg fra Forsynet. Brevet fra hans hjemstavn fremkaldte samme indtryk hos ham som det, der gør sig gældende hos en soldat, som står i begreb med at desertere og nu pludselig ser sit lands fane for sig: det styrkede atter hans pligtfølelse, der et øjeblik var blevet rokket. Hans sædvanlige sindsro vendte atter

tilbage, og som en rejsende, der er faret vild, men atter finder den rette vej, vendte han med faste skridt atter tilbage til den vej, der lå klar og tydelig foran ham.

I virkeligheden bedrog Claude sig selv i dette øjeblik, hvor han tog den tilsyneladende ro, der vendte tilbage hos ham, for en endelig sejr, mens den ikke var andet end en våbenstilstand. For denne første lette fægtning havde ingen betydning i den store kamp, der snart skulle udkæmpes mellem hans ungdom og fornuft, mellem pligten og lidenskaben. Dette var et begreb, som Claude kun dårligt eller rettere slet ikke forstod, for ligesom mange mennesker, der mener, at enhver roman er eller må være en dårlig bog, var begrebet lidenskab i Claudes øjne næsten ensbetydende med begrebet lastefuldhed. Men denne fejltagelse, der til en vis grad kunne vedvare så længe han så at sige levede udenfor det egentlige liv, således som han hidtil havde gjort, måtte vige pladsen for andre anskuelser.

5

Nogle dage senere gik Claude stuegang sammen med en læge på et af de store hospitaler, da lægen pludselig standsede foran en seng. Patienten var en ung mand, der havde været meget syg af hjernebetændelse. Lægen henvendte de sædvanlige spørgsmål om hans befindende til ham, da den unge mand med endnu svag stemme bad ham om tilladelse til at gå ud i to timer.

"Er De blevet gal?" spurgte lægen.

"Undskyld, doktor," svarede den unge mand, "det er absolut nødvendigt, at jeg går ud i dag."

"Søster," sagde lægen til nonnen, der stod ved siden af sengen, "hvis den unge mand ikke bliver fornuftig, må han igen sættes på feberkost."

"Vær nu fornuftig, min ven," sagde søsteren.

"Men jeg må ud, det er absolut nødvendigt, søster."

"De kan jo ikke gå to skridt!" sagde nonnen og forsøgte at få ham til at lægge sig igen.

"Godt," svarede patienten, "når De ikke vil lade mig gå ud i to timer, så går jeg helt og holdent. De kan ikke med vold holde mig tilbage."

Og før Claude kunne forhindre det, var han ude af sengen og forsøgte at klæde sig på; men kræfterne svigtede ham, hans ansigt blev pludselig ligblegt, han tabte ligevægten og lod sig falde ned på en stol.

"Der ser De selv," sagde Claude, "De er endnu alt for svag, og doktoren havde ret. Læg Dem nu hurtigt i seng igen."

"Å, min gud, min gud!" stønnede den unge mand og skjulte ansigtet i hænderne.

Lydigt som et barn lod han sig atter bringe i seng. Claude ville netop til at gå, da den unge mand holdt ham tilbage ved at trække i hans frakke.

"De ser," sagde han, "jeg kan ikke komme bort, og jeg kan ikke sige Dem, hvad jeg lider. De er ung, og De kan sikkert forstå mig, og måske vil De hjælpe mig ud af en uvished, der er så frygtelig for mig, at den vil dræbe mig, hvis jeg ikke befries for den."

"Så sig mig, hvad jeg kan gøre for Dem," svarede Claude og satte sig ved siden af sengen.

"De kan nok forstå," vedblev patienten, "at der var en alvorlig grund til at jeg absolut ville forlade hospitalet så syg, som jeg er. I søndags ventede jeg i besøgstiden på en, som havde lovet at komme for at se til mig, men hun kom ikke. Den næste dag bad jeg søsteren skrive til hende for at spørge hende, hvorfor hun ikke var kommet, men hun har slet ikke svaret. Jeg er aldeles fortvivlet over i fjorten dage at have ligget hen uden bevidsthed, så at jeg ikke har vidst, hvad der foregik omkring mig. I går fattede jeg håb igen. Det var torsdag, og patienterne kunne modtage besøg af slægt og venner. Men mit håb blev skuffet; hun kom ikke, og det, skønt jeg sidste gang, hun så mig, svævede mellem liv og død; jeg var opgivet af lægen; jeg lå her uden bevidsthed, jeg havde allerede fået den sidste olie, og hørte ikke engang hendes farvel, der lige så godt kunne have været det sidste. Hun græd og ville ikke forlade mig; hun ville dø sammen med mig. Alt dette har en af de andre patienter fortalt mig. Nogle dage senere begyndte jeg som ved et

vidunder at komme mig, jeg lod hende det vide … men hun er ikke kommet for at se til mig; hun svarer ikke engang på mine breve; hun lader mig alene i uvished og fortvivlelse, jeg, som er her ved hendes skyld!"

Mens Claude lyttede til denne beretning, som blev fortalt med halvkvalt stemme, lod han blikket glide over den tavle, som hang ved sengens hovedgærde, og han læste på den: Fernand de Sallys, juridisk student, treogtyve år gammel. Nedenunder navnet stod angivet patientens fødested, dagen, hvor han var blevet bragt til hospitalet og navnet på hans sygdom.

"De forstår nok," sagde Fernand, "hvad det er for en tjeneste, jeg vil bede Dem om."

"Ja, det tror jeg," svarede Claude. "De ønsker, at jeg skal forhøre mig hos vedkommende, hvorfor hun ikke er kommet for at besøge Dem."

"Ja, vil De gøre mig den store tjeneste? Jeg formoder, at De studerer medicin, siden De går stuegang sammen med lægen."

"Ja," svarede Claude.

"Og De bor i Quartier Latin?"

"Ja, på Saint-Sulpice-pladsen."

"Når De bor der," sagde Fernand, "kender De sikkert også hende, for hvis skyld jeg er urolig; hun hedder … Mariette," vedblev han efter et øjebliks tøven. Ved disse ord dækkedes den syges ansigt af en mørk rødme.

"Nej, jeg kender hende ikke," sagde Claude.

Den syge så ved disse ord forbavset op på Claude.

"Men De må dog sikkert have set hende, enten på ballerne eller i caféerne i kvarteret."

"Jeg lever meget stille og kommer ikke på de steder, De taler om," svarede Claude.

"De er student og kender ikke Mariette … ikke engang af navn?" vedblev Fernand forbavset.

Claude rystede på hovedet.

"Det var meget! Men det giver mig mod til at betro mig til Dem. Men," afbrød Fernand sig selv, da han troede at bemærke en vis tøven hos Claude. "De har måske ikke mere lyst til at gøre mig den tjeneste, jeg beder Dem om?"

"Jeg skal nok gøre, hvad De ønsker," svarede Claude, som ganske vist tøvede, men dog ikke havde mod til at afslå den syge, hvad han havde lovet ham. "Men," tilføjede han, "hvis jeg nu ikke træffer den dame, hvis hun ikke mere bor der, hvor De sidst så hende? Og det kunne jo næsten se sådan ud, siden de breve, De har sendt hende, ikke er blevet besvaret. Hun har sikkert ikke fået dem."

"Hvor skulle hun vel ellers være?" udbrød Fernand heftigt: "Hvor er hun? Det er det, De har lovet mig at skaffe mig at vide. Hvis hun ikke mere er hjemme hos mig, må De forhøre Dem om hende … De kan sagtens få det at vide, hun er kendt i hele kvarteret, og når De træffer hende, må De sige hende, at De har talt med mig, at jeg gerne ville se hende, selv om hun skulle sige mig, at hun har forladt mig. Jeg vil være vis i min sag. Jeg vil høre det af hendes egen mund, jeg kan måske overtale hende til at vende tilbage til mig … Jeg skal love hende alt, hvad hun vil have … De må ikke gøre hende bebrejdelser … Vær god imod hende. Hun har måske troet, at jeg var død, siden jeg var syg, sidste gang hun så mig. Ja, ja, det er naturligvis det, hun har troet. Og så har hun ikke villet blive i det værelse, hvor vi levede

sammen. – Hun er flyttet et andet sted hen. – De kan let få at vide, hvor hun bor. Folk kender hende jo. – Hun er ikke ond, hun holdt så meget af mig. Hun græd bittert, da hun så mig her på hospitalet. Det er nummer 16 derhenne, der sagde mig det."

"Men hvis hun nu ikke bor alene," spurgte Claude; "hvordan skal jeg så bære mig ad med at få hende i tale?"

"Ikke alene …" mumlede Fernand hen for sig, og hans ansigt trak sig krampagtigt sammen. "Å, jeg forstår, hvad De mener! Hvis hun har troet, at jeg var død … Det var mig, der betalte for hende. Hun har været nødt til at søge sig en anden. Men jeg skal tage hende tilbage fra ham, der har taget hende fra mig; jeg har intet at bebrejde hende. Hvad skal man sige? Jeg kan nu engang ikke undvære hende, og jeg elsker hende over alt i verden, til trods for det onde, hun har tilføjet mig."

Fernands stemme var blevet så svag, at Claude næppe forstod, hvad han sagde.

"Tal nu ikke mere," sagde han, "hvil Dem nu; jeg skal gøre, hvad De har bedt mig om."

"Straks?" spurgte Fernand ængsteligt.

"Ja, endnu i dag; vil De give mig frøken Mariettes adresse."

"Det er ikke langt herfra," sagde Fernand og gav ham adressen.

"Det er godt, jeg skal gå derhen med det samme, og i morgen skal De få besked om, hvad jeg har udrettet."

"I morgen, det er længe at vente," svarede den syge, "hvis De har et svar til mig, kunne De så ikke bringe mig det i dag?"

"De glemmer, at jeg må passe mit arbejde," indvendte Claude.

"De arbejder altså?" hviskede Fernand; "det gjorde jeg også tidligere. Nå, på gensyn i morgen da."

6

I dybe tanker forlod Claude hospitalet. Han var ilde til mode over den tjeneste, han havde lovet at gøre den syge. Men han havde lovet det og måtte holde sit løfte. Han gik derfor, endnu inden han spiste til middag, hen i Jacobgaden til det hus, Fernand havde opgivet ham, og spurgte efter frøken Mariette.

"Det er mig," svarede en ung, elegant klædt pige, som netop skulle til at forlade huset og ville lægge sin nøgle ind hos portneren.

"Frøken," sagde Claude, idet han tog hatten af, "jeg ville gerne tale med Dem."

"Med mig?" sagde Mariette og så spørgende på ham.

"Jeg kommer fra hr. Fernand."

"Fernand!" udbrød Mariette blegnende. – Så tog hun atter nøglen og bad Claude følge med.

Da de var kommet op på anden sal, trådte de ind i et lille værelse. Der herskede den største uorden. Mariette bød Claude en stol, men ingen af dem tog plads.

"Frøken," sagde Claude, "mit besøg bliver kun kort; jeg ser, at De skulle ud, og jeg vil ikke opholde Dem. For øvrigt har jeg kun få ord at sige Dem. Jeg kommer fra hr. Fernand ..."

"Undskyld," afbrød Mariette, som lige fra det øjeblik, de var trådt ind i værelset, uafbrudt havde set på ham. "Det forekommer mig, at jeg har set Dem før, og Deres stemme synes mig også bekendt. Ja, jeg er ganske sikker på, at vi har set hinanden før."

"Det ved jeg ikke," svarede Claude forlegen. "Jeg mindes ikke at have set Dem før, frøken."

"Det er besynderligt," vedblev den unge pige; "men jo mere jeg ser på Dem, desto mere bekendt forekommer De mig … Det er en ganske forbavsende lighed. Men nu tror jeg, jeg ved det," udbrød hun pludselig og klappede i hænderne, "det vil sige, hvis han havde haft en broder, ville jeg tro, at det var Dem. Undskyld mit spørgsmål, er De fra Paris?"

"Nej, frøken," svarede Claude kort.

"Undskyld min nysgerrighed," vedblev den unge pige; "men De minder mig så meget om et ungt menneske, som jeg har kendt fra min barndom, en lille barndomskammerat, og det får mig til at tænke på mit hjem og på andre tider, der ligger langt tilbage."

Mariette, hvis stemme nu lød bevæget, havde taget plads, og hun vedblev med bortvendt ansigt:

"Hvad ville De sige mig?"

"Fernand er meget urolig over ikke at have set Dem, og han har bedt mig opsøge Dem …"

"Er De hans ven?"

"Jeg så ham i dag for første gang på hospitalet," svarede Claude, "hvor han, som De ved, har ligget for døden."

Pludselig faldt Mariettes blik på en dokumentmappe, som Claude havde lagt fra sig på bordet, og hun læste derpå navnet Claude Bertolin.

"Å," udbrød hun og rejste sig hurtigt, "det er Dem, hr. Claude; jeg var ganske sikker på, at jeg ikke tog fejl," sagde hun og gik hen til den unge mand, og rakte ham hånden. "Kan De slet ikke kende mig igen? Se rigtigt på mig … Nej," tilføjede Mariette

sørgmodigt og trak hånden tilbage, "nu forstår jeg, De *vil* ikke kende mig igen."

"Hvor meget jeg end tænker mig om," svarede Claude, "kan jeg dog ikke mindes, hvor og hvornår jeg har set Dem, og jeg har ikke kendt nogen af Deres navn."

"Det er, fordi mit navn slet ikke er mit navn," svarede Mariette. "De har set mig i Bourgogne i vor hjemstavn, som jeg forlod for fem år siden, efter min moders død. Da vi var børn, legede vi mangen god gang sammen ude på fader Filauds marker. Vi er blevet konfirmeret sammen i kirken i Cézy, og det var Dem, der lærte mig min katekismus, hr. Claude. Dengang," tilføjede den unge pige i en næsten bebrejdende tone, "var det nemlig mig, der havde en dårlig hukommelse … jeg hedder ikke Mariette men Marianne, og jeg er datter af færgemand Duclos, der frelste Deres liv, da De en dag var faldet i vandet, mens De legede. Husker De det nu?"

"Hvadbehager!" udbrød Claude, "er De frøken Marianne Duclos? De må undskylde, at jeg ikke straks kendte Dem igen, men det nye navn, stedet, hvor jeg finder Dem igen, og den forandring, der er foregået med Dem, og især de omstændigheder, der i dag fører mig til Dem, alt det har så lidt forbindelse med Marianne, at jeg aldrig var kommet på den tanke, at De kunne være den Marianne, som jeg tidligere kendte."

"De vidste dog, at jeg var i Paris," svarede Marianne, "for den sidste dag, jeg var i Cézy, var jeg oppe i præstegården for at sige farvel til præsten, der altid har været så venlig imod mig."

"Ja, det husker jeg godt," svarede Claude.

"Og siden den tid har De aldrig hørt tale om mig? Jeg går ud fra, at der derhjemme bliver sagt meget ondt om Marianne, ikke sandt?"

"Det ved jeg ikke."

"Ak, jeg fortjener alt, hvad man siger om mig," vedblev Marianne, "og af de mennesker, der kendte mig tidligere, er De ikke den eneste, der ikke ville kende mig igen. Nå ..." sagde hun pludselig i en anden tone, "man er ikke altid det, man gerne ville være; jeg er, hvad jeg nu engang er blevet til eller rettere sagt hvad man har gjort mig til; men sig mig, hr. Claude, De har altså forladt Deres onkel?"

"Jeg er rejst til Paris for at studere medicin," svarede den unge mand.

"Er De student? Hvordan kan det da være, at jeg aldrig har truffet Dem?" spurgte Mariette. "Bor De måske på den anden Seinebred?"

"Jeg bor her i kvarteret," svarede Claude, "men jeg går meget lidt ud."

"Lever De helt alene?" spurgte Mariette.

"Ja, vist lever jeg alene, – men," afbrød han for at komme til sit egentlige ærinde, "De skulle til at gå ud, da jeg kom, og jeg vil nødigt opholde Dem længere ... Marianne ... undskyld, *frøken* Marianne."

"Det har ikke noget at sige. Nej, jeg har ikke hastværk, og desuden kan jeg slet ikke gå ud nu; det regner," tilføjede hun og pegede hen på vinduet, hvor der sås store, tunge regndråber; "vi har tid til at passiare sammen, medmindre De har hastværk."

"Nej, ikke jeg, men han, der har sendt mig herhen."

"Det er sandt; jeg tænkte slet ikke mere på, at De var kommet for en andens skyld; men forklar mig først, hvor De har lært Fernand at kende; han har aldrig talt til mig om Dem."

"Jeg har i dag set hr. Fernand for første gang," svarede Claude, og han fortalte nu Mariette alt, hvad der var passeret på hospitalet om morgenen mellem ham og Fernand, og hvorledes denne havde bedt ham opsøge Mariette for at erfare, hvad der var blevet af hende. Mariette hørte på hans beretning uden at fortrække en mine, og der var intet spor af bevægelse at se på hendes ansigt, da han havde endt.

"Dette pigebarn har intet hjerte," tænkte han ved sig selv, og han sendte Mariette et så foragteligt blik, at hun sandsynligvis gættede hans tanker, for hun sagde:

"Jeg ved, hvad De tænker om mig, hr. Claude."

"Hvad skal jeg sige til hr. Fernand, når jeg ser ham i morgen," spurgte Claude i en kold tone.

"Jeg kan ikke give Dem noget svar endnu," sagde Mariette. "De havde ret, da De for lidt siden sagde, at jeg allerede var blevet for længe hjemme. Jeg må virkelig gå, jeg har noget at gøre. Det regner ikke mere, nu må jeg gå."

Hun tog sin hat og et tørklæde og var straks efter færdig til at gå.

"Giv mig dog i det mindste et godt ord med til ham, inden jeg går."

"Jeg skal overveje sagen," svarede Mariette, mens hun fortsatte at trække sine handsker på.

"Men husk dog på, at jeg må opsøge Fernand i morgen," vedblev Claude indtrængende. "Tænk på hans angst og på, hvad han må lide."

"Vi kan jo ses endnu forinden."

"Vi, ses?" sagde Claude forbavset. "Hvorfor dog? Og desuden, hvornår skulle vi ses? Min tid er meget optaget."

"I aften."

"Men hvor? Jeg kan ikke modtage fremmede hjemme på mit værelse; i alle tilfælde ingen damer."

"Å Gud," svarede Mariette, "hvem siger, at jeg vil besøge Dem? Det har lige så lidt været min hensigt som at bede Dem besøge mig på mit værelse, hvor det ville være upassende at modtage Deres besøg, især om aftenen."

"Men hvad så?" spurgte Claude.

"Kan man ikke træffes andre steder? Paris er stor. Jeg skal være klokken otte Luxembourghaven, i den brede kastanjeallé; der skal jeg vente på Dem. De skal hjælpe mig med at bestemme, hvad jeg skal gøre med hensyn til Fernand. Vil De komme?" spurgte Mariette og så fast på den unge mand.

"Ja," svarede denne, "jeg skal komme."

"Godt, lad os så gå nu," sagde Mariette og åbnede døren.

Da de var kommet ned på gaden, ville Claude sige farvel til Mariette, men hun holdt ham tilbage.

"Vil De ikke være så god at byde mig Deres arm hen til en vogn."

Claude syntes et øjeblik at tøve, og han så ud, som om han søgte efter en passende form for et afslag; men da han ikke vidste, hvad han skulle sige, bød han Mariette kejtet armen uden at sige et ord.

"Undskyld, at jeg er indiskret," sagde Mariette, "De skal måske ikke denne vej?"

"Nej," svarede Claude.

"Og desuden," tilføjede Mariette, som øjensynlig morede sig med at drille den unge mand, "De er måske bange for at møde Deres elskede. Er hun skinsyg?"

"Jeg er min egen herre og kan gøre, hvad jeg vil," brummede Claude mellem tænderne. "Se, der kommer en droske, så behøver vi ikke at gå længere."

Med disse ord råbte Claude kusken an og blev stående, mens Mariette steg ind i vognen.

"På gensyn i aften!" sagde hun og nikkede fortroligt til Claude, mens denne hilste høfligt men koldt.

7

Da Marianne, datter af færgemand Duclos i Cézy, satte Claude stævne, skete det ikke i hans egenskab af Fernand de Sallys udsending, men som fader Bertolins nevø, som hun havde besluttet at udøse sit hjerte for. Hun havde fattet den beslutning at fortælle ham om sit liv med alle dets lidelser og glæder, som hun aldrig havde haft mod til at tale til nogen anden om. Hvad Claude angik, så fortrød han snart efter, at han havde lovet hende at give møde. Han gjorde sig bebrejdelser over at have fordybet sig i en samtale, der havde fjernet ham fra hans egentlige ærinde hos Marianne. En indre stemme syntes at tilhviske ham: Pas på! – men samtidig svarede en anden stemme: Hvad skulle jeg vel passe på? Hvor ligger faren? Hvad er der at frygte? Desuden havde han jo lovet Fernand at bringe ham besked fra Mariette, og hvordan skulle han kunne opfylde sit løfte til den syge, når han ikke endnu engang traf og talte med Mariette? Hvorfor skulle han ikke fuldføre, hvad han havde begyndt? – "Jeg må gå hen i Luxembourghaven," sluttede Claude sine betragtninger; "jeg må tale med Mariette, og hun må forklare mig, hvad jeg skal sige til Fernand, når jeg ser ham i morgen."

Præcis klokken otte befandt han sig på det sted, som den unge pige havde angivet ham. Hun kom næsten samtidig med ham, men Claude kunne ikke kende hende straks; i stedet for den elegante dragt, hun havde haft på om formiddagen, bar hun nu en meget enkel. Et tæt slør faldt fra hatten ned over

ansigtet og skjulte det, og hun bar en grå lærredskjole og overstykke af samme stof.

I det øjeblik, Claude ville til at gå forbi hende, standsede hun ham og slog sit slør op.

"Her er jeg," sagde hun.

"Å, undskyld," svarede Claude forbavset; "jeg kunne ikke kende Dem."

Der opstod et øjebliks tavshed. Mariette ventede uden tvivl, at den unge mand skulle byde hende armen, men han syntes ikke at tænke på det. Han gik tavs ved siden af hende og syntes adspredt. Pludselig snublede Mariette over en sten, der lå på vejen, og hun benyttede øjeblikket til at støtte sig let på hans arm, og Claude kunne nu ikke uden at være meget uhøflig lade være med at byde hende den. Men han gjorde det med en så tydelig uvilje, at Mariette ikke kunne undgå at lægge mærke dertil.

"De behøver ikke at være bange for at nogen skal se Dem sammen med mig, hr. Claude," sagde hun og hendes stemme lød ydmyg og sørgmodig; "jeg har klædt mig sådan på for ikke at blive genkendt. Og hvis De ønsker det, kan vi gå ned i frugthaven, der møder vi sikkert ingen."

De gik sammen ned ad den lille trappe, som førte ned til frugthaven og gik hen ad en af de brede alléer i denne rolige del af anlægget. Den smukke aften mindede Claude om den aften, han første gang havde været i Luxembourghaven. Fra træernes blade udstrømmede efter formiddagens regn en vidunderlig frisk duft; det var en ualmindelig smuk aften. To gange gik de uden at sige et ord frem og tilbage i alléen. Claude ventede, at Mariette skulle indlede en samtale, men Mariette gik roligt ved

Claudes arm, idet hun med sin parasol stødte alle de halvvisne blade bort, der var faldet fra træerne. Hun så ud, som om hun gik på lykke og fromme, fordybet i sine egne tanker; hendes hoved var sænket, og kun af og til løftede hun blikket.

"Har De så overvejet sagen, frøken?" spurgte Claude pludselig.

Dette pludselige spørgsmål, der afbrød hendes drømmerier, fik den unge pige til at fare sammen.

"Hvadbehager?" sagde hun forundret.

Claude gentog sit spørgsmål.

"Overvejet?" svarede Mariette. "Å, nu forstår jeg Dem."

Og hendes ansigt blev endnu alvorligere.

"Hvad skal jeg sige til Fernand?" sagde Claude.

"Det kan ikke blive anderledes," svarede Mariette. "De må sige til ham, at han må give afkald på mig, og at vort forhold er brudt; det har til hans ulykke allerede varet alt for længe."

"Men," afbrød Claude hende, "hvilken grund skal jeg give ham?"

"Han må næsten være forberedt på et brud," svarede Mariette, "efter at jeg i den sidste tid slet ikke har bekymret mig om ham, og efter hvad De selv sagde mig, var han jo heller ikke sikker på, da han sendte Dem til mig, at De ville finde mig … alene."

"Nej, det er sandt," svarede Claude, "men det var dog kun en ubestemt frygt, og når han led så stærkt ved den blotte mistanke, hvorledes vil det så blive, når han får vished for, at hans mistanke er grundet? Jeg siger Dem endnu en gang, frøken, den efterretning vil kunne dræbe ham. Er det ikke

bedre at overveje sagen endnu en gang, før De tager en beslutning, der måske dræber ham?"

"Hr. Claude," svarede Mariette heftigt og blev stående. "Jeg kan forstå på Dem, at Fernand har talt indgående til Dem om vort forhold, ikke sandt?"

"Han har sagt mig alt, og det, jeg har fået at vide, er nok til, at jeg føler den dybeste medlidenhed med ham."

"Og sandsynligvis foragter mig," afbrød Mariette ham. "Jo, jo, jeg kan godt se det, selv om Deres mund tier, forråder Deres øjne det alligevel."

"Hør engang, Mariette," sagde Claude, "jeg har ingen erfaringer angående de følelser, som knytter Fernand til Dem. For mig er kærlighed kun et begreb, og jeg tilstår det, et begreb, der indgyder mig angst. Jeg har ingen ret til at gøre andre forestillinger, og det gør jeg heller ikke. Fernand har talt længe til mig om Dem, og jeg ved, at han har lidt meget for Deres skyld. Dengang kendte jeg Dem ikke endnu, og jeg vil ærligt indrømme, da jeg hørte, at en kvinde lod den mand, som hun foregav at elske, ligge alene og døende på et hospital, og ikke engang forhørte sig om han måske allerede var død, da sagde jeg til mig selv, at denne kvinde var et afskyeligt væsen. Det var første gang, jeg mødte en så stor utaknemmelighed, som for mig er en af de afskyeligste laster. Alle de kvaler, som Fernand har udholdt for Deres skyld, hans ødelagte fremtid, hans liv, som De har gjort til et helvede for ham, alt det ville jeg sikkert have tilgivet, ligesom han har gjort det, men der gives ting, over for hvilke overbærenhed er fordømmelsesværdig, og deriblandt er utaknemmeligheden, manglen på medlidenhed hos en kvinde, hvis fejl ofte må undskyldes og tilgives, fordi de har

deres udspring i medlidenhed. Men utilgivelig er den letsindighed, der ikke engang afventer døden, forstilte tårer, den foregivne smerte, der er værre end ufølsomhed, og det, der er værre end et dårligt hjerte, nemlig manglen på hjerte overhovedet. Sådanne ting kan kun vække foragt."

"Og Fernand!" udbrød Mariette, "deler han Deres harme? Nærer han også den foragt for mig, som gør Deres ord så hårde?"

"Himlen give det!" sagde Claude. "Hvis Fernand foragtede Dem, ville han være frelst, for selv om kærligheden er en stærk lidenskab, så formår den dog ikke at holde stand imod foragten."

"Nu vel, hr. Claude," afbrød Mariette ham, "siden De interesserer Dem så meget for Fernand, må De hjælpe mig med at fuldende, hvad jeg begyndte på den dag, jeg lod ham alene tilbage på hospitalet. De må søge at få Fernand til at føle lige så stor harme og foragt mod mig, som De nærer. Uden medlidenhed for, hvad han derved kommer til at lide, må De sørge for, at han kommer til at nære den rolige, ligegyldige og hånlige foragt for mig, som kan få en mand til at glemme, at den, han taler til, trods alt er en kvinde, hvis barndom har været knyttet til hans. Fernand må bringes til at hade mig lige så stærkt, som han har elsket mig, det må komme så vidt, at mit navn opfylder ham med afsky, at han rødmer ved tanken om mig, skammer sig over at have kendt mig, ligesom De selv i øjeblikket skammer Dem over at gå ved siden af det umenneske, som hedder Mariette, og som hendes forhenværende navn Marianne ikke engang har kunnet beskytte imod den ubarmhjertige foragt, hun overøses med af

det eneste menneske, hvis medlidenhed hun kunne ønske at vække, da hun ikke kan få hans agtelse."

"Frøken," mumlede Claude, "jeg beder Dem tilgive mig, jeg har været brutal imod Dem."

"Hr. Claude," svarede Mariette, "jeg bebrejder Dem intet. Når jeg har forklaret Dem det, som De i dette øjeblik kalder utaknemmelighed og mangel på hjerte, vil De måske opfatte det anderledes; men når jeg giver Dem en forklaring, sker det på den betingelse, at alt, hvad jeg siger Dem, bliver en hemmelighed for Fernand, og at jeg i hans øjne aldrig ophører at være utaknemmelig, falsk og ubarmhjertig; jeg har givet mig selv det løfte: Fernand må og skal reddes, hans kærlighed skal bukke under for den foragt, han må komme til at føle for mig."

De sidste ord blev sagt i en bestemt tone, man kunne høre, at hendes beslutning var taget for længe siden. Claude så opmærksomt på Mariette; hendes kinder blussede, og hele hendes legeme skælvede krampagtigt.

"Er De syg?" spurgte Claude og blev stående et øjeblik.

"Nej," svarede hun, "det er gået over; da De for lidt siden talte så hårdt til mig, gjorde det mig ondt; men jeg kan ikke være vred på Dem af den grund, skinnet var og er jo endnu imod mig."

"De talte om en forklaring?" sagde Claude.

"Førend jeg taler om alt, hvad der vedrører forholdet mellem Fernand og mig og om de grunde, der driver mig til nu at bryde forholdet, vil jeg spørge Dem, om De tillader, at jeg taler lidt om mig selv? Vil De have at vide, hvorledes Marianne er blevet til Mariette?"

Uden at afvente den unge mands svar, begyndte hun at fortælle om sit liv, således som det havde formet sig, siden hun forlod provinsen for at rejse til Paris. Og Marianne fortalte på en naturlig og ligefrem måde, uden usandfærdige udsmykninger. Ikke med et eneste ord forsøgte hun at mildne de ting, der måtte lyde ufordelagtigt for hende, men gennem hele hendes beretning lød en oprigtig beklagelse, en hjerteskærende fortvivlelse over den afgrund, hun efterhånden var styrtet ned i.

8

Efter at Mariannes moder var død, havde hendes fader, for at have en mund mindre at mætte, sendt hende til en fjern slægtning, der havde et værtshus nede ved Seinen. Marianne havde tjenestepigegerning at gøre der i huset. Hun var dengang lidt over femten år gammel, stor og sund med friske kinder og afskrækkende røde hænder. Hendes onkel var en højst ubehagelig mand, som kun havde sin pekuniære fordel for øje og ikke tog noget som helst hensyn til, at den unge pige hørte til hans familie. Han behandlede hende endog med større hårdhed end om hun havde været en fremmed, for han vidste, at hun var tvunget til at lade sig det byde. Det var hans brød, Marianne spiste i hans hus, og for at tjene det var hun nødt til at tage imod tilværelsen, således som den blev budt hende. Hun havde allerede levet der i seks måneder, i hvilke hun dagligt udrettede det samme mekaniske arbejde, uden nogen sinde at have hørt et eneste venligt ord som løn for det hårde arbejde, hun udførte.

I sommermånederne besøgtes værtshuset, hvis kundekreds ellers kun bestod af arbejdere og fragtmænd, der passerede floden på deres pramme, af nogle unge mennesker, der et par gange om ugen foretog bådudflugter nedad Seinen. Som oftest var det studenter, der på vejen gjorde et ophold i værtshuset, hvor der på den tid altid var reserveret dem et værelse. For den unge pige var det næsten en adspredelse at opvarte studenterne, der ikke tiltalte hende på samme rå måde, som hun var vant til det af de øvrige gæster, og hun ventede derfor

altid med spænding onsdagen og lørdagen, der bragte de kærkomne gæster derhen.

Da hun en dag serverede middagen for studenterne, svarede hun ikke hurtigt nok, da en arbejder i skænkestuen kaldte på hende; og da hun kom hen til ham, overøste han hende med fornærmelser og skældsord. Værten kom i samme øjeblik til og så sin gæst rejse sig for at forlade huset, og, som han sagde, opsøge et andet værtshus, hvor han blev hurtigere betjent. Marianne ville gøre en undskyldning, men værten gav hende ikke tid til det, for inden hun havde åbnet munden, fik hun et slag, som fik blodet til at strømme ud af næse og mund. Da studenterne så hende i denne tilstand, spurgte de hende, hvad der var forefaldet. Marianne fortalte dem grædende, hvad der var sket, og hvorledes hun var blevet behandlet af sin onkel.

"Hvorfor i alverden bliver De da her hos dette umenneske?" spurgte et af de unge mennesker hende. Og den unge pige fortalte ham, hvad der tvang hende til at blive i huset til trods for den slette behandling.

"Hør engang," hviskede en af studenterne til en af kammeraterne, "det er virkelig en køn pige."

"Ja," svarede den anden, "seks måneders lediggang for at blege hendes hænder, lidt pariserbleghed på kinderne og en silkekjole i stedet for den sæk, det ville gøre hende fiks."

"Ved du hvad," bemærkede den første, "jeg synes egentlig godt om hende, sådan som hun er nu."

"Frøken Marianne," vedblev den unge mand, "ville jeg gøre Dem en glæde med at brække arme og ben på den uforskammede, som har fornærmet Dem?"

"Å nej, hr. Edouard, lad endelig være. Hvis det kom til strid for min skyld, ville min onkel blot jage mig på døren."

"Nå godt, hvis han jager Dem bort, kan De komme hjem til mig."

"Til Dem!" udbrød Marianne forbavset.

"Ja, vist så," svarede den unge mand, "jeg skulle nok lade være med at prygle Dem."

"Men hvad skulle jeg bestille hos Dem?" spurgte Marianne naivt i en tone, der fik de unge mennesker til at hyle af latter.

"Nå," svarede studenten, der lo ligesom de øvrige, "De kunne sy knapper i mine skjorter, hvor der aldrig er nogen og stoppe mine strømper, som altid er itu."

I dette øjeblik lød inde fra den anden stue en rå og truende stemme, der kaldte på Marianne.

"Å, Gud," udbrød Marianne forskrækket, "det er ham!"

"Lad være med at svare ham, jeg skal gå derind i stedet for," sagde Edouard. Med disse ord gik han ud af værelset, fulgt af en af sine venner. De to unge mænd havde næppe været nogle minutter borte, før der hørtes støj af højrøstede stemmer. Der lød skældsord og skrig inde fra det store værelse, hvor arbejderne spiste. Marianne styrtede derind, men pludselig udstødte hun et højt skrig og styrtede besvimet om på gulvet ved synet af Edouard, der lå i sin vens arme, med ansigtet dækket med blod, som strømmede ud af et bredt sår. Nogle skridt fra ham lå den arbejder, Edouard havde søgt strid med. Et næveslag havde ramt ham midt i ansigtet og knækket det ene kæbeben. Studenterne bar deres ven hen til en apoteker, hvor de fik ham forbundet, hvorefter de hentede en vogn for at bringe ham til Paris.

Da Marianne atter kom til sig selv, var alle gæsterne borte, og det, som hun havde forudset, indtraf. Hendes onkel, som havde erfaret, at det var hende, der var grunden til det blodige slagsmål, behandlede hende endnu slettere end sædvanlig og meddelte hende, at han ville sende hende tilbage til hendes fader, som han ville underrette om hendes opførsel over for studenterne, for, tilføjede han, det var sikkert ikke uden grund, at den unge mand havde udsat sit liv for fare, og da Marianne, når hun serverede for de unge mennesker, undertiden var alene med dem, drog hendes onkel deraf slutninger, som han nu på den mest rå måde meddelte hende. Skønt Marianne forsikrede ham om sin uskyldighed og bønfaldt sin onkel om ikke at sende hende tilbage til faderen, var han ubønhørlig og lod den unge pige alene tilbage, idet han gentog, at hun om tre dage skulle vende tilbage til sin hjemstavn, hvorhen rygtet om hendes dårlige opførsel nok skulle være nået før hende.

Marianne græd hele natten, men lidt efter lidt svandt hendes egen sorg for den uro og bekymring, der opfyldte hende ved tanken om den sårede student. Hele natten så hun Edouards blodige ansigt for sig, og ved tanken om det bankede hendes hjerte endnu heftigere. Da hun næste dag vartede op i stuen, hvor havnearbejderne spiste frokost, blev hun modtaget med plumpe bemærkninger af dem. De underholdt sig om den scene, der var foregået dagen i forvejen, og den unge pige forstod af deres tale, at de forberedte en frygtelig hævn, som skulle udføres, når studenterne næste gang besøgte stedet for at hente deres båd, som de den foregående dag havde måttet lade i stikken. Marianne, som mere end én gang havde været vidne til optrin mellem havnearbejderne, vidste meget vel, hvor

farlige de kunne være, og hun opfyldtes af rædsel ved tanken om den fare, der truede de unge mennesker. Hun tænkte øjeblikkelig på at ville underrette dem om det hele, men hvorledes skulle hun gøre det? Og hvor skulle hun finde dem? Hun kendte ikke deres adresse, hun havde kun hørt det ene navn Edouard, navnet på den unge mand, som hun allerede ikke blot tænkte på med medlidenhed, men også med ømhed og kærlighed. Et tilfælde skulle imidlertid komme hende til hjælp. Da hun i løbet af dagen gik forbi det apotek, hvor Edouard den foregående dag var blevet forbundet, kaldte apotekeren på hende for at give hende en tegnebog, som han havde fundet efter at de unge mennesker var kørt bort.

"Da disse herrer ofte kommer til Deres onkel," sagde han, "kan De jo give tegnebogen til hr. Edouard G..., som den tilhører."

"Å," svarede Marianne hurtigt, "er det hr. Edouards tegnebog?"

"Ja, det er det navn, der står på nogle papirer og visitkort, som findes i den."

"Er hr. Edouards adresse der også?" spurgte Marianne, idet hun åbnede tegnebogen.

"Ja, jeg tror nok," svarede apotekeren; "han bor oppe i latinerkvarteret."

"Rue des Grès, hotel ...," udbrød Marianne, der holdt et visitkort i hånden.

"Ja," svarede apotekeren, som så opmærksomt på Marianne, "men hvad kan det interessere Dem?"

"Intet," svarede hun med påtagen ligegyldighed, "men jeg ved, at min onkel gerne ville vide de unge menneskers adresse.

– Han er bange for, at de ikke mere skal komme til os på grund af striden i går, og han har derfor i sinde at gå hen til dem og gøre en undskyldning og forhøre sig om, hvordan den sårede har det. Min onkel har ret," vedblev Marianne, "de unge mennesker giver mange penge ud hos ham, og for at beholde dem som kunder kan det nok betale sig at gøre sig den ulejlighed. Nu har han en god lejlighed til at opsøge dem. – Den unge mands sår var vel ikke farligt?" spurgte hun med tilsyneladende ligegyldig stemme.

"Nå!" svarede apotekeren, "hvis Deres onkel vil komme i rette tid, skal han hellere skynde sig; ellers kan det hænde, at knokkelmanden havde bortført ham hans kunde."

"Jeg skal sige ham det med det samme," svarede Marianne, der måtte støtte sig til disken for ikke at falde om. "Er det langt herfra, Rue des Grès?"

"Det er i nærheden af Panthéon," svarede apotekeren.

"Tak," sagde Marianne og forlod apoteket, rystende over hele kroppen.

Hendes beslutning var allerede taget; hun ville ikke hjem. Hvad skulle hun også bestille der? De bagvaskelser, som ville blive udspredt om hende, ville forbitre hende livet hjemme; alle hjem ville være lukkede for hende; man ville pege fingre ad hende i landsbyen, og ville hendes fader overhovedet tage imod hende? Desuden følte hun sig draget til Paris. Midt i al sin sorg og uro følte hun sig opfyldt af en ejendommelig glæde, hvis årsag hun selv ikke ret forstod. Hun besluttede endnu samme aften at forlade sin onkels hus, hvor hun havde været så ulykkelig. Men hvor skulle hun gå hen, og hvad skulle hun foretage sig? Den stakkels pige ejede ikke flere penge, end til

højst at kunne leve tre dage, og hun kendte ikke et menneske i hele den store by. Men den unge mand, der havde vovet sit liv for hendes skyld, for at beskytte hende mod en fornærmelse, var han ikke hendes ven? Ville han ikke tage sig af hende, den ulykkelige og forladte? Kunne hun ikke opsøge ham og forklare ham sin stilling? Hvor naiv hun end var, kunne Marianne dog ikke skjule for sig selv, hvor vovet et sådant skridt var; hvorledes skulle hun vel fremstille sig for den unge mand? Men pludselig mindedes hun atter arbejdernes hævngerrige plan mod de unge mennesker, som de måtte falde som ofre for, når de næste gang opsøgte stedet; hun tænkte på apotekerens forfærdelige ord om den unge mands tilstand, og al hendes tøven forsvandt: var det ikke hendes pligt at skaffe dem underretning, for at de kunne beskytte sig imod arbejderne, når tilfældet havde skaffet hende midlet i hænde, ved hjælp af hvilket hun kunne finde dem? Og selv om de unge mennesker havde været hende fuldkommen ubekendte, havde det da ikke været hendes pligt at underrette dem om den truende fare? Var det da i det hele taget andet end et ganske naturligt skridt, hun foretog ved at forhøre sig om den unge mands befindende, der led for hendes skyld? Bød taknemmeligheden og medlidenheden hende ikke at gøre det? Medlidenheden er altid den følelse, kærligheden begynder med hos en kvinde, den samme kærlighed, der senere gør hende ubarmhjertig.

Mens Mariannes tanker beskæftigede sig med at finde på en grund, som kunne berolige hendes samvittighed, havde hendes hjerte for længst fundet den bedste og den eneste grund, der kunne findes. Hun mindedes de ord, som Edouard havde sagt: "Hvis De bliver jaget bort, kan De komme hjem til mig." – Hjem

til ham! Men hvad skulle jeg da egentlig bestille der? spurgte Marianne sig selv, og medlidenheden svarede: Han er lidende, måske døende, hvem kunne pleje ham bedre end du? Du spørger, hvad du skulle gøre hos den unge mand! Du skal pleje ham ligesom de barmhjertige søstre, der i hospitalerne våger ved de syges hovedgærde. Du skal erstatte ham hans fraværende moder og søster, og i sine feberfantasier vil han måske gribe din hånd i den tro, at den tilhører en kvinde, som han elsker!

Ved denne tanke følte Marianne som et stik gennem hjertet. I tegnebogen, som apotekeren havde givet hende, havde hun fundet breve fra en kvinde til studenten. Det var brudstykker af en korrespondance, der indeholdt en smertelig beretning om et fornylig afbrudt forhold. Brevene var skrevet i en stil, der vidnede om den skrivendes dannelse, og det forekom Marianne, at hun læste et fremmed sprog. Men selv om hun ikke forstod alle ordene, gættede hun dog meningen af de tanker, som de udtrykte. Hun gennemlevede alle de lidelser, som denne kvinde, der havde været Edouards elskerinde, havde lidt, og som opgav sin kærlighed, fordi fornuften bød hende det. Men snart efter vandt den naturlige menneskelige egoisme overhånd hos den unge pige; og hun takkede tilfældet, der ved at give hende disse breve i hænde, samtidig havde givet hende bevis for, at studenten ikke mere brød sig om sin fordums elskede. Hun tænkte på, hvad hun havde måttet lide, hvis disse breve havde fortalt hende det modsatte, og hun skælvede ved denne tanke over hele kroppen. Efter en lang kamp besluttede Marianne sig endelig til at opsøge Edouard, og som for at

afskære sig fra enhver tøven, sagde hun til sig selv: Jeg må jo i alle tilfælde opsøge ham for at give ham tegnebogen tilbage!

Samme aften, da alle sov, forlod Marianne ved midnatstide forsigtigt huset med sine få og fattige ejendele bundet sammen i et tørklæde. Da hun ikke kendte vejen, gik hun flere gange fejl, og det var sent på natten, da hun endelig fandt den gade, som apotekeren havde opgivet hende som Edouards bopæl. Hun måtte anvende al sin veltalenhed for af portneren at få tilladelse til at ringe på hos Edouard; en af hans venner, der havde været sammen med ham, da slagsmålet fandt sted, vågede hos ham. Da Marianne trådte ind i hans værelse, gjaldt hendes første spørgsmål den unge mands befindende, men vennen blev så forbavset over at se Marianne på denne tid, at han i stedet for at svare hende, overøste hende med spørgsmål angående hendes pludselige komme. Marianne fortalte ham i korthed alt, hvad der var foregået i onklens hus, efter at studenterne var taget bort; hun fortalte ham om den plan, arbejderne havde lagt for at hævne sig på dem; da hun havde endt sin beretning, gentog hun sine spørgsmål om den unge mands befindende, og hendes stemme havde en så bevæget klang, og på hendes ansigt stod malet en sådan hjerteangst, at Edouards ven følte sig dybt grebet. Han formåede ikke at betage Marianne hendes frygt. Lægen, der var blevet tilkaldt, havde udtalt sig på en temmelig foruroligende måde om de sår, Edouard havde fået. Han havde endog rådet til at skrive til Edouards familie, men Edouard, der ikke ville tro på nogen fare, havde modsat sig dette. Om aftenen havde hans tilstand forværret sig; lægen frygtede, at der havde fundet en indvendig forblødning sted, og Edouard lå nu i stærk

feber. Han var netop faldet i søvn, da Marianne kom, og det var den første hvile, han nød siden ulykken var sket.

"Men," sagde studenten til Marianne, der stod støttet til et bord, "hvad har De nu tænkt at gøre, og hvor vil De gå hen, stakkels barn?"

"Hvor jeg vil gå hen?" gentog hun mekanisk, og gjorde et skridt hen imod sengen; "jeg har ikke endnu tænkt nærmere over det."

"Men De har dog sikkert haft en eller anden idé, da De tog bort fra Deres onkel. Hvor ville De gå hen, så sent, ganske alene, og uden at kende nogen vej?"

"Hvor skulle jeg vel gå hen?" svarede Marianne. "Og selv om jeg havde vidst, hvor jeg skulle gå hen, havde det da ikke først og fremmest været min pligt at komme herhen? Har jeg da gjort noget urigtigt, og tror De, at hr. Edouard ville være vred på mig, hvis han vidste, at jeg er her? Jeg kunne ikke udholde at leve længere uden at vide, hvorledes han havde det, og nu, da jeg ved det," tilføjede hun, idet hun tørrede øjnene med sit lommetørklæde, "synes jeg, at jeg ikke mere kan gå bort herfra."

Mens hun sagde dette, gik Marianne hen til sengen, hvor hun blev stående og lyttede. Da hun ikke hørte den syges åndedrag, blev hun forskrækket; en frygtelig anelse opfyldte hende, hun havde en følelse, som om hendes hjerte hørte op at banke. Inden Edouards ven, som opmærksomt havde iagttaget Marianne, formåede at hindre det, havde hun med skælvende hånd trukket sengeforhænget til side, og hun så nu den såredes ansigt, der var hvidere end lagenet. Hans mund stod vidt åben og syntes fortrukket i dødskamp, og øjnene, der var

blodunderløbne, stirrede frem for sig, som så de allerede ind i en anden verden.

"Å min Gud, jeg kommer for sent!" udbrød Marianne; "han er død!"

Hun faldt ned foran sengen.

Støjen af hendes fald og hendes udråb vækkede den sårede af hans døs. Han kastede et uroligt blik omkring sig, mumlede nogle ord og vendte sig om på den anden side for at undgå skæret af natlampen. Marianne, der så ham bevæge sig, forstod, at hun havde taget fejl, og den glæde, der opfyldte hende, åbenbarede sig på hendes ansigt. Kærligheden havde trykket sit stempel på hendes ansigt og for et øjeblik forvandlet det og gjort det næsten ukendeligt. Efter forsigtigt at have trukket forhænget for sengen, satte hun sig i den stol, der stod ved hovedgærdet af sengen, og her blev hun siddende tavs og rolig, opfyldt af en smerte, der var heftigere end selv den smerte, hun havde følt ved sin moders dødsseng. Da den unge pige var kommet sig lidt efter sin angst, havde hun ikke mere mod til at se op på den syges ven; hun indså, at han måtte have gættet de følelser, hun nærede for Edouard, og som hun først selv i dette øjeblik virkelig forstod. Den unge mand, hvis øjne ikke et øjeblik var veget fra hendes ansigt, havde gættet hendes hemmelighed, endnu inden hun selv ret havde formået det.

"Vær ikke fortvivlet, stakkels barn," sagde han, "alt håb er endnu ikke ude. Edouard er både kraftig og ung og kan endnu reddes. Hvis De vil følge mit råd, så hviler De Dem lidt; i nat kan De benytte mit værelse, i morgen får De så et andet her i huset. Jeg våger i nat hos Edouard; i morgen må vi have en sygeplejerske."

"En sygeplejerske!" udbrød Marianne, "en fremmed, når jeg er her!"

"De har ret," svarede studenten, "men i nat må De hvile Dem."

"Nej," sagde Marianne, "jeg er ikke træt; min plads er her ved denne seng, og den forlader jeg ikke."

Da Marianne var nået så vidt i sin beretning, svigtede stemmen hende pludselig, og hun vendte hovedet bort fra Claude, der havde hørt til uden en eneste gang at afbryde hende.

"Vil De ikke fortælle videre?" sagde han.

"Tilgiv mig, hr. Claude," svarede hun, "men alt dette overvælder mig på ny. Det er mig ikke muligt roligt at tænke tilbage på alt det, der er skyld i, at jeg er blevet som jeg er."

"Først efter fjorten dages forløb," fortsatte Marianne efter en pause, "erklærede lægen, at Edouard var udenfor fare. I disse fjorten dage havde feberen ikke forladt ham; han fantaserede uafbrudt, kendte ikke engang sine venner, og jeg var det eneste menneske, han ville tåle i sin nærhed. Man skulle synes, at jeg måtte være lykkelig over det, men det var tværtimod en kval for mig, for i virkeligheden var det ikke mig, den stakkels, fattige Marianne, som han tænkte på. Edouard kendte lige så lidt mig som de øvrige, og i sine feberfantasier antog han mig for sin elskerinde, der havde forladt ham få måneder i forvejen.

Denne kvinde, som tilhørte Paris bedste selskab, havde hidtil været Edouards eneste alvorlige lidenskab, men efter to års forløb var Edouard blevet træt af dette forhold, der i den sidste tid havde medført daglige stridigheder, og han havde pludselig vist sig så hårdhjertet, ligegyldig og uvenlig imod hende, der havde ofret ham alt, at hun til trods for den stærke smerte og

sorg, det forårsagede hende, havde brudt fuldstændigt med ham. Edouard havde over for sine venner givet det udseende af, at han roligt havde indvilliget i denne skilsmisse, som havde gengivet ham hans frihed, men i virkeligheden havde han aldrig ophørt at tænke på hende, som han nu elskede højere end nogen sinde, efter at hun ved hans egen skyld for bestandig var tabt for ham. For at adsprede sig, begyndte han atter at søge de tidligere fornøjelser. Han forsømte sine studier, som han næsten havde afsluttet og hengav sig atter til den lediggang og de udsvævelser, som en oprigtig kærlighed allerede én gang havde revet ham ud af. Han ødelagde af egen fri vilje sin fremtid og tilfredsstillede sin forfængelighed ved sejre hos de kvinder, som nøden eller vanen udleverer til den første den bedste. Alle disse enkeltheder erfarede jeg gennem Edouard selv. Om aftenen måtte jeg sidde ved siden af hans seng, for at han kunne falde i søvn; og han greb så mine hænder, dækkede dem med kys, idet han kaldte mig ved den andens navn og bad mig om tilgivelse for alt det onde, har havde tilføjet hende. Han takkede mig, fordi jeg var kommet og revet ham ud af en tilværelse, hvor alt, hvad der var godt og retskaffent hos ham, døde bort dag for dag. En aften tvang han mig endog til at tage en ring, som han tidligere havde givet sin elskerinde, og som hun nu havde givet ham tilbage, da hun løste forholdet.

"Tag den igen," sagde han til mig. "Tag den igen, tænk på vor tidligere lykke og lad andet være glemt!"

Det er mig umuligt at beskrive, hvad jeg led i de fjorten dage. De svage forhåbninger, jeg havde næret, da jeg kom der i huset, var blevet tilintetgjort af Edouard selv, idet han havde ladet mig se ind i hans hjerte, der var opfyldt af en andens billede. Men til

trods for de frygtelige kvaler, som min stakkels kærlighed dagligt måtte lide, elskede jeg dog dag for dag mere ham, der således betroede mig sin kærlighed til en anden. Trods alt det smertelige og tillige ufornuftige, denne min lidenskab indeholdt, hang mit hjerte dog fast ved den; jeg kælede for den, plejede den og følte for den den samme besynderlige tilbedelse, som mødre ofte føler for skrøbelige børn, der ikke kan leve længe. Den skinsyge, min kærlighed til Edouard opfyldte mig med, affødte et stærkt had til hans tidligere elskerinde. Alene lyden af hendes navn opfyldte mig med onde tanker, og gerne havde jeg styrtet hende i ulykke for at hævne mig på hende for det onde, som hun, skønt uskyldig, forvoldte mig!

En morgen, mens Edouard endnu sov, og jeg var beskæftiget med at ordne noget i et værelse, der lå ved siden af soveværelset, hørte jeg, at der blev banket to gange sagte på døren. Jeg gik ud for at åbne og så en dame, som jeg ikke kendte. Hun var klædt med udsøgt smag og elegance. Et tæt, sort slør, der faldt ned over hendes ansigt, forhindrede mig i at se hendes træk, men da jeg så hende træde ind og i samme øjeblik kaste et blik tilbage, uden tvivl for at se, om nogen var fulgt efter hende, opfyldtes jeg af en bange anelse, der snart skulle bekræftes.

"Er hr. Edouard alene?" spurgte hun uden at synes forundret over at se mig, som hun efter min påklædning at dømme sandsynligvis antog for at være en af husets piger.

"Ja, frue," svarede jeg.

"Kan jeg se ind til ham?" sagde hun derpå.

"Nej, frue, hr. Edouard er syg."

"Det ved jeg."

"Han er meget syg, sagde jeg, og modtager ingen; lægen har på det bestemteste forbudt det."

"Har han det da dårligere?" spurgte hun, og jeg hørte, at hendes stemme sitrede.

Jeg nikkede.

"Jeg skal ikke forstyrre ham og ikke tale til ham," vedblev den fremmede og gjorde et skridt henimod døren til soveværelset. "Men lad mig gå derind, jeg ville gerne se ham blot et øjeblik."

Nu følte jeg, at min første mistanke var bekræftet; jeg stod ansigt til ansigt med min rivalinde.

"Det er ganske umuligt, frue," svarede jeg heftigt og stillede mig foran døren til soveværelset som for at spærre hende vejen; "Edouard er alt for lidende til at kunne modtage besøg, hvem det så end måtte være."

Den familiære tone, jeg havde udtalt navnet Edouard i, og den betoning, jeg sagde ordene: "Hvem det så end måtte være" med, lod til at forbavse den fremmede. Hun veg et skridt tilbage og blev stående et øjeblik uden at sige noget. Skønt jeg ikke kunne se hendes øjne, følte jeg dog hendes blik hæftet på mig, og jeg gættede, at hun spurgte sig selv, hvem jeg vel egentlig kunne være. Jeg ventede kun på en lejlighed til at lade hende gætte det.

"De kan uden nogen som helst fare lade mig gå ind," sagde hun nu, "han vil sikkert ikke skænde på Dem af den grund; jeg skal nok sige, at jeg har skaffet mig adgang imod Deres vilje. Jeg er en slægtning af ham," fortsatte hun med den påtagne oprigtighed i stemmen, som røber en usandhed.

"Det er umuligt, frue," sagde jeg og så hende lige i ansigtet, "Edouard har ingen slægtninge i Paris."

For anden gang nævnede jeg Edouard ved fornavn. Denne omstændighed og den tone, i hvilken jeg sagde det, fik den tilslørede dame til at skælve, og hun formåede ikke at skjule sin forundring for mig.

"Hvorfra ved De det, frøken?" spurgte hun nu skarpt.

"Fordi jeg kender alle Edouards forhold," svarede jeg, og min stemme lød så naturlig, at hendes forbavselse blev endnu stærkere.

"Siden De absolut ikke vil tillade mig at se hr. Edouard," sagde hun nu, "så lad mig dog i det mindste få alt at vide om hans tilstand. Er det sandt, hvad der er blevet sagt, at hans sår er farligt?"

"Det er måske dødeligt, frue," svarede jeg, og da tanken om den fare, Edouard befandt sig i, altid fik mig til at græde, førte jeg uvilkårligt hånden op til øjnene.

Pludselig greb den tilslørede dame min hånd, og med bydende stemme spurgte hun mig, hvem der havde givet mig den ring, som hun så skinne på min finger, og som ikke var nogen anden end den, som Edouard havde tvunget mig til at tage. Nu var enhver tvivl hos mig svundet. Den fremmede søgte ikke mere at skjule sin bevægelse. Jeg følte hendes hånd skælve i min, jeg hørte hendes hjerte banke og gennem hendes stemme hørte jeg hendes sjæleangst, da hun spurgte:

"Hvem har givet Dem den?"

Endelig var hævnens øjeblik kommet for mig; hun, for hvis skyld jeg havde lidt så meget, skulle nu føle sin sjæl fyldes med den samme skinsyge, der havde sønderrevet mit hjerte.

"Det er Edouard, der har givet mig den," svarede jeg og forsøgte at trække min hånd ud af hendes.

"Edouard!" mumlede hun; "nej, det er umuligt!"

"Hvorfor det?"

"Men hvem er De da, frøken?" sagde hun og slap min hånd.

I samme øjeblik forstod jeg, at den usandhed, jeg ville udtale, måtte gøre enhver forsoning umulig mellem Edouard og denne kvinde, som jeg ville tilføje den mest sårende krænkelse. Jeg tøvede et øjeblik og svarede så langsomt, med sænket hoved og skælvende stemme:

"Hans elskerinde!"

"Hr. Claude," sagde Mariette, "jeg vil ikke prøve på at gøre mig bedre, end jeg er, eller end jeg den gang var," tilføjede hun, "men næppe havde jeg udtalt de ord, før jeg allerede angrede dem. Mit hjerte, der var opfyldt af skinsygens kvaler, havde fulgt hadets indskydelse, som er en dårlig rådgiver, men da jeg havde udtalt de grusomme ord, følte jeg det som et stik gennem mit eget hjerte, og jeg opfyldtes af medlidenhed med den stakkels kvinde. Jeg tænkte på, hvad jeg havde lidt ved hende, og jeg forstod, hvor meget grusommere hendes lidelser nu måtte være, fordi hun for sine øjne så det elendige væsen, for hvis skyld hun blev glemt. Det var den første slette handling, jeg fuldførte her i verden, og en indre stemme tilhviskede mig, at den skulle bringe mig i ulykke. Den tilslørede dame trak sig langsomt tilbage og sagde, idet hun gik, at jeg ikke behøvede at fortælle Edouard, at hun havde været der.

"Hvorledes skulle jeg også kunne gøre det, frue?" svarede jeg. "For det første ved jeg jo slet ikke, hvem De er, og for det andet er Edouard ikke ved sin bevidsthed."

"Hverken nu eller senere," svarede hun. "Det er ikke nødvendigt, at han får at vide, at jeg har været her. Jeg beder

Dem altså ikke at sige ham noget om det."

"Jeg skal gøre, som De ønsker frue," svarede jeg og hilste ærbødigt.

"Måske vil det være i Deres egen interesse," sagde hun og gik.

Efter fjorten dages forløb hørte feberen op, og lægen erklærede Edouard uden for fare. Da han atter vendte tilbage til bevidsthed, lod han til at være meget forbavset over at se mig ved sin seng som sin sygeplejerske, og endnu større blev hans forbavselse, da han hørte, at jeg havde været der fra den første dag, han var syg.

"Jamen," udbrød han og betragtede mig opmærksomt, "den stakkels pige er jo ikke til at kende igen. Der var dog ingen mening i, at hun skulle tilbringe nætterne her. Hvorfor blev der ikke hentet en sygeplejerske?" spurgte han sin ven, der netop var til stede.

"Marianne ville ikke have det," svarede denne.

"Hvorfor ikke?" sagde Edouard og så hen på mig.

"Så havde jeg jo ikke kunnet blive her," svarede jeg og slog øjnene ned. "Var det ikke for min skyld, De blev såret; mens jeg plejede Dem, har jeg ikke gjort andet end min pligt? Og desuden," tilføjede jeg, "har jeg jo været lykkelig over at kunne være her, for jeg vidste jo ikke, hvor jeg skulle gå hen, da jeg forlod min onkels hus." Og jeg fortalte ham nu, at min onkel for hans skyld havde jaget mig bort.

"De har gjort rigtigt i at komme til mig," svarede Edouard; "jeg synes også, jeg kan huske, at jeg sagde Dem det derude, men dengang var det ikke min hensigt at gøre Dem til min tjenestepige … tværtimod," fortsatte han leende.

Jeg var dengang så forvirret, at jeg slet ikke forstod meningen af hans ord.

"De er en god pige," vedblev han og så venligt på mig, "og De er smuk," tilføjede han. "Det har jeg tidligere slet ikke lagt mærke til som nu. Stakkels barn! Deres friske farver er i mellemtiden helt forsvundet."

"Å nej, jeg har jo altid været vant til at arbejde strengt," svarede jeg for dog at sige noget. "Jeg har aldrig følt mig så lykkelig som siden ..." Jeg skulle lige til at sige: "Siden jeg er kommet her", men jeg rettede det og vedblev: "Siden jeg er borte fra min onkels hus."

"Lykkelig! Det skulle man ellers ikke tro," svarede Edouard og så atter opmærksomt på mig. "De ser ud, som om De bar på en sorg ... Vent lidt ... Det forekommer mig ... jo ... i mine feberfantasier så jeg altid, når jeg vågnede om natten, en kvinde sidde ved mit hovedgærde og græde ... det var Dem ... jo, det var Dem, Marianne. Jeg troede, det var en anden."

"Ja, hr. Edouard," udbrød jeg, "det var mig."

"Men hvorfor græd De da?"

"De var så syg ... og jeg tænkte på, at det var min skyld ... og så kunne jeg ikke lade være ..." Mod min vilje brød tårerne ved disse ord atter frem.

"Nå, græd nu ikke," sagde Edouard, "nu er jeg jo uden for al fare."

"Ja, hr. Edouard, jeg er så lykkelig over det ... Og nu kan jeg gå min vej."

"De, gå Deres vej, Marianne! Hvor vil De gå hen? Sagde De ikke selv, at De ingen mennesker kendte her i Paris?"

"Jo, det er sandt nok, men nu må jeg forlade Dem."

"Hvorfor?" spurgte Edouard, "har De da stiftet bekendtskaber i den tid, De har været her?"

"Hun er ikke veget fra sin plads ved siden af sengen," afbrød vennen ham. "I de fjorten dage, hvor du har svævet mellem liv og død, har Marianne ikke en eneste gang været af klæderne; hun sov der på stolen, og det endda kun to eller tre timer dagligt; jeg forstår ikke, hvordan hun har kunnet holde det ud."

"Gode Marianne!" sagde Edouard og greb min hånd, som han førte til sine læber.

Dette kys fik mig til at skælve; det var det første kærtegn jeg modtog af Edouard, for denne gang var det virkelig mig, det gjaldt og ikke en anden. Men idet Edouard førte min hånd til sine læber, genkendte han ringen, der havde tilhørt hans tidligere elskerinde. Han blev bleg og så på mig uden at sige noget; hans blik udtrykte kun forbavselse. Han beholdt min hånd i sin og trykkede panden ned imod ringen.

"Å, undskyld, hr. Edouard," udbrød jeg nu, "jeg havde glemt at give Dem den igen."

Med disse ord trak jeg ringen af fingeren og lagde den på sengen.

"Give mig den igen?" sagde Edouard.

Da jeg havde forklaret ham, at han i sine feberfantasier havde tvunget mig til at tage imod ringen, og at jeg kun havde beholdt den, fordi det lod til at være ham ubehageligt at se, at jeg ikke bar den, blev han liggende tankefuld uden at svare.

"Marianne, gør mig den tjeneste at gå ned og se efter, om der ikke skulle være kommet breve til mig," sagde han nu.

Jeg forstod, at han ønskede at være alene med sin ven og at hans ærinde kun var et påskud. Jeg blev derfor længere borte

end egentlig nødvendigt. Der var ingen breve, og jeg gik atter op. Da jeg trådte ind i det første værelse, hørte jeg mit navn blive nævnt. Jeg er overtroisk og tror på anelser. Der var noget inden i mig, der sagde mig, at min skæbne i dette øjeblik blev afgjort. Jeg holdt mit åndedræt tilbage og lyttede et øjeblik ved døren til værelset, hvor Edouard og hans ven talte sagte sammen, men dog højt nok til, at jeg kunne høre, hvad de sagde. Edouard læste en liste over de venner, der var kommet for at se til ham, mens han var syg.

"Har der ikke været andre?" spurgte han vennen.

"Det tror jeg ikke," svarede studenten.

"Og hun?" spurgte Edouard pludselig.

"Hvem? ... Å!" svarede vennen. "Helene ... Hvorledes og hvorfor skulle hun være kommet?"

"Ved du da ikke, at jeg havde skrevet til hende?" spurgte Edouard heftigt.

"Har du nu igen feber?" svarede studenten. "Hvornår skulle du have skrevet til hende? I fjorten dage har du ligget uden bevidsthed; du har fantaseret som en gal; der var øjeblikke, hvor du troede, du var pave."

"Jeg skrev til hende samme dag, da jeg blev såret. Lægen havde i den grad indjaget mig angst, at jeg troede, jeg ikke havde mere end to dage tilbage. Jeg skrev til hende, at jeg var livsfarligt syg, at jeg ville se hende for sidste gang, og at hun for enhver pris måtte komme."

"Du tror, at du har skrevet. Du tager fejl."

"Jeg ved det aldeles bestemt," svarede Edouard. "Jeg husker det nøje ... jeg lod brevet bringe ned uden at lade dig se det."

"Det er en anden sag," svarede studenten.

"Hun kom ikke," mumlede Edouard; "hun vidste, at jeg var døende, og hun kom dog ikke! Og selv om jeg ikke havde skrevet, må hun have hørt om min sygdom af min læge; han er også hendes læge. Det er hende, der har anbefalet mig ham. Hun er altså virkelig hjerteløs og uden medlidenhed! Og hvad forlangte jeg så egentlig af hende? Kun at komme … det var alt … og hun kom ikke! Hun vidste, at den mand, hun i to år havde elsket, lå for døden, og hun kom ikke for at se ham! … Hun levede roligt videre, gik på bal, i selskab, i operaen … og kom ikke for at se til mig!"

"Hun har måske ikke kunnet, hvem ved?" indvendte Edouards ven.

"Tidligere kunne hun godt komme. Al den uret, jeg har tilføjet hende, retfærdiggør ikke hendes ligegyldighed overfor mig nu, og desuden, hvis hun var bange for at kompromitteres ved at komme herop, kunne hun dog i det mindste have skrevet. Nej, der findes ingen undskyldning for hendes opførsel; og hendes tavshed og ligegyldighed får mig endog til at tvivle på ægtheden af hendes tidligere kærlighed til mig … Hjerteløs, som alle hendes lige! Og hvem var det så, der i al den tid plejede mig, hvem var det, der sad ved mit hovedgærde og vågede over mig? En fremmed, en fattig pige, som elskede mig, siger du. Å, nu forstår jeg hendes tårer, nu forstår jeg, hvad hun må have lidt i de fjorten dage. Og hun, som vidste, at jeg elskede en anden, hun, til hvem jeg daglig sagde det, hun blev hos mig, hun forlod mig ikke! Der har du et eksempel på heltemodig kærlighed! Den følelse kender Helene ikke, dertil er hendes kærlighed alt for kultiveret og hensynsfuld overfor folks omdømme. Stakkels kvinde, som tror at være en heltinde, fordi

hun har haft mod til at bryde et forhold, der for hende, det ser jeg nu, mindre var baseret på virkelig kærlighed end på en vane – en vane, ligesom det er hende en vane at have sin loge i operaen om aftenen eller sit parfumerede bad om morgenen! – Nej, Helenes opførsel er ikke tegn på noget heltemod; – det er ikke troskab mod det givne ord, der har forhindret hende i at komme til mig, da jeg svævede mellem liv og død, det er simpelthen hævnlyst og nag, der har holdt hende tilbage. Den virkelige heltemodige kærlighed, den besidder Marianne, – denne tarvelige pige, – med bondepigens dialekt og de røde hænder, – og hundens troskab og opofrelse."

"Hør engang," sagde nu hans ven, "Marianne elsker dig, det er rigtigt. Mens dit liv var i fare, har hun plejet dig på den mest omhyggelige og opofrende måde, og hun var beundringsværdig i at spille den grusomme rolle, du i dine feberfantasier påbød hende at påtage sig. Men du er uretfærdig overfor Helene. Hun er et ædelt og opofrende menneske, som i to år har givet dig beviser på en virkelig hengiven kærlighed. Som en slavinde har hun rettet sig efter alle dine luner, med en englelig tålmodighed tålte hun din foragt, og hvis du i dag har grund til at beklage dig over ufølsomhed hos hende, så har du dig selv at takke for det. Hvis hun intet hjerte mere har, så er det fordi du har knust det ved din hårdhed; al din bitterhed er kun et udslag af ærgrelse over at se, at Helene har glemt dig. Men jeg mener, at hun har handlet rigtigt, hvis hun virkelig har glemt dig; hun har handlet rigtigt i at holde sit ord, for hvis hun var kommet, havde I uden al tvivl atter knyttet forholdet, der var brudt mellem jer, og når først din forfængelighed igen var tilfredsstillet, havde du atter som tidligere forsømt hende for at vende tilbage til de elendige

skabninger, du gjorde til hendes rivalinder. Disse usle væsener, der fordærver os, og som vi fordærver, som forkuer os, og som vi forkuer, som intet hjerte har i brystet, dem giver vi den bedste del af vort hjerte og den bedste tid af vor ungdom."

"I hvilken anledning holder du den tale?" sagde Edouard. "Det forekommer mig dog, at heller ikke dine kærlighedsforhold til trods for din prædiken hidtil har været særlig aristokratiske, og jeg formoder ikke, at der findes mange hertuginder deriblandt."

"Med mig er det en helt anden sag," svarede studenten; "jeg har grebet ind i den skare, jeg mødte på min vej; men du, der havde en smuk, åndrig og opofrende elskerinde, for hvis skyld har du forladt hende? For letfærdige pigers skyld!"

"De elskede mig også ..."

"Ja, Claire f.eks. elskede dig, fordi du gik med røde veste og knapper så store som tekopper. – Madeleine tilbad dig otte dage, fordi du var blevet sat på døren i en offentlig balsal, hvor du dansede med hende, og fordi det smigrede hendes forfængelighed. Sådan er den slags pigebørn, og på sådanne ting er deres kærlighed baseret."

"Og hvorfor elsker Marianne mig da?" spurgte Edouard.

"Det er let at gætte," svarede studenten. "Hun var meget ulykkelig i sin onkels hus, hvor du traf hende, og hvor alle mishandlede hende. Ingen havde nogen sinde taget hensyn til hende, – du var den første, der behandlede hende venligt; du sagde hende den første kompliment, hun nogen sinde havde hørt. Du havde hvide hænder, var velklædt, det var tilstrækkeligt til at stille dig i en fordelagtig belysning overfor hendes øvrige omgivelser. – Men du lod dig ikke nøje med det, – du lod dig endog kaste en flaske i hovedet for hendes smukke

øjnes skyld; pigebarnet følte sit hjerte slå for dig, – hun elskede dig. Mens hun plejede dig, erfarede hun din kærlighed til en anden, og nu tilbad hun dig, – det er ganske naturligt, og da det er første gang, hendes hjerte taler, vil hun måske kaste sig i vandet, når hun forlader dig; – og hvis hun ikke gør det, hvad jeg sikkert ville fraråde hende, vil måske en skønne dag andre kaste sig i vandet for hendes skyld."

"Hvadbehager?" sagde Edouard forbavset.

"Ja, det er dog ganske ligetil," svarede vennen. "Hvad mener du, at der skal blive af Marianne, når hun forlader dig? Hendes skæbne kan let forudsiges. Til trods for sine røde hænder og sin provinsdialekt er hun køn og tiltalende. Lad hende blot blive ordentligt påklædt og få sine hænder bleget i tre måneders lediggang, og du skal se, hvor hun sætter hjerterne i brand. Hvis hun blot ville, skulle jeg med fornøjelse påtage mig at pynte hende, og hvis hun virkelig forlader dig, lader jeg hende ikke gå bort uden at sige hende alt, hvad jeg tænker om hende."

"Men hun forlader mig ikke," sagde nu Edouard; "efter alt, hvad hun har gjort for mig, ville det være den største utaknemmelighed af mig, om jeg ikke ville gøre noget for hende."

"Det lyder meget kønt, men er jo ikke andet end hykleri," sagde studenten leende. "Din tanke er vel ikke helt uegennyttig; du tænker på at gøre hende til din elskerinde."

"Hvorfor ikke," svarede Edouard, "hun elsker mig jo. Ville du måske ikke gerne gøre det samme?"

"Med mig er det noget andet, for jeg er sikker på, at jeg virkelig ville holde af Marianne."

"Og hvorfor skulle jeg ikke kunne holde af hende?" spurgte Edouard.

"Fordi du elsker en anden, som ikke mere elsker dig, det er stadig den gamle historie."

"Godt," svarede Edouard, "hvis det er sandt, kan Marianne måske helbrede mig for min kærlighed til Helene. Det er et forsøg, jeg gør."

"Og hvis forsøget ikke lykkes?" sagde vennen.

"Ja, hvad vil du egentlig have, jeg skal gøre? Hvis det ikke bliver mig, bliver det en anden."

"Det er sandt nok," svarede studenten. "Stakkels Marianne. Gid vi dog aldrig havde truffet hende!"

Efter at have hørt disse ord trådte jeg ind i værelset," vedblev Marianne. "Den samtale, jeg på denne måde havde været vidne til, opfyldte mig med uro, og jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre. Edouards ord havde forvisset mig om det ene, at han ikke tænkte på at sende mig bort, og at jeg kunne blive hos ham. Men som hvad? Underligt nok: efter alt, hvad jeg havde hørt, var min stilling mig endnu ikke klar. Men hvorfor var jeg egentlig gået til Edouard? Og hvorfor var jeg blevet der, selv efter at jeg vidste, at han elskede en anden kvinde? Og hvorfor havde jeg skjult hendes besøg for ham? Var det ikke for at få Edouard til at tro, at denne kvinde havde glemt ham og for at få ham selv til at glemme hende? Var det ikke for at indtage hendes plads, at jeg havde søgt ved en usandhed at udrydde tanken om hende hos Edouard? Og hvorfor tøvede jeg da nu, når min list var lykkedes mig? Denne tøven var et sidste oprør, som mine retskafne følelser gjorde i mit indre; men kampen varede ikke længe. Jeg havde kun den ene tanke: jeg kunne blive hos Edouard, som jeg

elskede; jeg kunne vise ham min kærlighed, og engang ville han måske selv elske mig. Samme aften havde jeg en samtale med Edouard angående vort gensidige forhold, og han vidste sig ved denne lejlighed så taktfuld og fintfølende, som om jeg ikke havde været den stakkels, fattige pige fra landet. Vi tilbragte aftenen med at lægge planer for fremtiden.

Da klokken blev mange, trak jeg mig tilbage til mit værelse, for det var nu ikke mere nødvendigt at våge hos ham.

Efter otte dages forløb havde hans befindende bedret sig så meget, at han kunne gå ud. Vi tog en vogn og foretog nu den første køretur sammen. Edouard, der hver måned fik en temmelig stor sum fra sine forældre, havde givet mange penge ud til min påklædning, for han ville absolut have, at jeg skulle være velklædt. Jeg ville have foretrukket en tarveligere dragt, men hver gang jeg gjorde indvendinger, svarede han mig, at intet var for smukt til mig. Da jeg for første gang lagde min bomuldskjole og min lille hue bort, som jeg havde båret på landet, brast jeg i tårer. I disse fattige klædningsstykker, som jeg nu aflagde, havde jeg levet som en retskaffen pige, denne hue, som jeg nu ombyttede med en elegant hat, havde min moder selv engang syet, og jeg tænkte på, at hvis hun endnu havde levet og mødt mig i min nye påklædning, havde hun ikke kunnet kende mig igen eller måske ikke villet. Min stakkels moder, du er død i rette tid! udbrød jeg, og gennem tårerne, der tilslørede mine øjne, forekom det mig, som så jeg torvet i Cézy, hvor bønderkonerne sagde til hinanden, når jeg gik forbi: Der har vi jo Marianne, det er en flink og god pige; siden moderens død er det hende, der styrer faderens hus, og alt går, som det skal. Jeg så atter for mig den lille kirke, hvor vi blev konfirmeret

sammen, hr. Claude. I dette øjeblik fik jeg en god idé: jeg ville vende tilbage til Cézy. Trods alt ville jeg dog engang være nødt til at forlade Edouard; jeg tænkte på at skrifte alt for ham, og når han hørte, at hans tidligere elskerinde var vendt tilbage til ham, havde han sikkert hurtigt ladet mig rejse. Min plan var lagt. Når jeg vendte tilbage til hjemmet, ville jeg først og fremmest opsøge Deres onkel, fader Bertolin, og fortælle ham mine oplevelser, og da jeg endnu var en retskaffen pige og ikke behøvede at rødme over min kærlighed, ville han sikkert have medlidenhed med mig og føre mig hjem til min fader, og min fader ville sikkert tilgive mig, når han så mig vende tilbage med præsten, der for ham betød Guds stedfortræder her på jorden. Alle de onde rygter, der var blevet udspredt om mig, ville dermed med et slag være slået til jorden, og jeg havde atter kunnet leve mit beskedne og rolige liv blandt de mennesker, der holdt af mig og agtede mig. Således var den plan, jeg havde lagt til rette, da der kom et bud med en ny dragt, som jeg skulle prøve. Der var noget i mit indre, der tilhviskede mig, at alle de smukke klæder ville styrte mig i fordærvelse, og at jeg var viet undergangen og skændslen, når jeg først havde båret dem en eneste gang. Jeg tænkte på straks at fuldføre min plan, der syntes indgivet mig af Himlen, men i det øjeblik jeg ville til at iføre mig min gamle kjole, trådte Edouard ind i værelset for at se, om jeg var påklædt. I samme nu, da jeg så ham, var alle mine gode tanker borte.

"Skynd dig," sagde han, "vognen venter, og lad mig se, at du pynter dig."

I dette øjeblik var jeg allerede ikke mere den samme; de smukke klæder, der for lidt siden havde indgydt mig en sand

rædsel, udøvede nu en uimodståelig tiltrækningskraft på mig. Kvindens kokette instinkt vågnede pludselig hos mig. Jeg klædte mig omhyggeligt på, og da jeg var færdig og så mig i spejlet, rødmede jeg af glæde. Jeg var virkelig køn, og det var første gang i mit liv, at det gik op for mig. Edouard blev stående tavs af forbavselse over den forvandling, jeg var undergået. Jeg var virkelig ikke til at kende igen.

"Lad os så gå," sagde han efter at have kysset mig.

Jeg havde endnu ikke taget mine handsker på. Da Edouard så, hvor vanskeligt det faldt mig at trække dem på, rynkede han uvilkårligt brynene, og da den ene handske revnede, formåede han ikke at tilbageholde en utålmodig bevægelse.

"Lad os nu gå," sagde han, "så kan vi undervejs købe andre."

På vejen lod han vognen holde foran en forretning.

"Bliv her," sagde han og tog den revnede handske til sig; "så skal jeg hente et andet par, der er et nummer større end disse."

Jeg var bedrøvet over at se Edouard ærgerlig, men da jeg kom til at se ned på mine røde og plumpe hænder, havde jeg forklaringen på hans stemning. Edouard bragte mig snart efter nye handsker, som han selv hjalp mig på.

"Nu ser du fuldstændig ud som en dame," sagde han, da jeg havde fået handskerne på.

"Mine stakkels hænder," tænkte jeg bedrøvet, "I må skjules, som om I havde gjort noget ondt, blot fordi I bærer vidnesbyrd om, at jeg har arbejdet."

På hele køreturen var Edouard meget elskværdig imod mig, og hans munterhed havde næsten smittet mig, men en lille begivenhed skulle atter kalde mine bedrøvelige tanker tilbage. Da vi nåede bestemmelsesstedet, steg vi ud og gik til fods

gennem landsbyen, der er bekendt for sine rosenmarker. Pludselig kom en ung pige hen imod mig og rakte mig en buket blomster. Hun var klædt omtrent på samme måde, som jeg selv havde været det om morgenen, og jeg formåede ikke at tilbageholde mine tårer, da jeg så den unge pige gå tilbage til sine forældre, der sad foran deres hus. Edouard syntes at gætte grunden til min sørgmodighed og forsøgte at bringe mig på andre tanker.

"Lagde du mærke til, med hvilke misundelige blikke den lille bondepige så på dig?" spurgte han.

"Nej," svarede jeg, "det tænkte jeg ikke på."

"Jeg så det godt," sagde Edouard, "og jeg vædder på, at den lille pige ikke er langt fra at tænke på at bære sig ad som sin søster."

Og nu fortalte han, at den lille bondepiges søster havde ladet sig bortføre af unge mennesker, der havde gjort en udflugt til hendes landsby om søndagen, og at hun på grund af sin skønhed i løbet af kort tid var blevet en af de mest bekendte kvinder i Paris.

Den letfærdige tone, Edouard fortalte mig denne historie i, forøgede min sørgmodighed, og da han så, at jeg ikke svarede ham, blev også han tankefuld og tavs. Vi spadserede i nogen tid gennem skoven, da vi pludselig så en lille pavillon, hvor der sad nogle herrer og damer og indtog forfriskninger. Da det var meget varmt, bad jeg Edouard om at føre mig derhen. Til min store forbavselse indvilligede han ikke straks og lod endog til at være ubehageligt berørt af mit forlangende, men endelig besluttede han sig dog til det, og vi gik sammen hen til den lille pavillon. En gammel kone, der sad på en bænk foran pavillonen,

rejste sig, da hun så os og kom hen imod os. Hun hilste på Edouard på en måde, som om hun kendte ham og så nysgerrigt på mig. I samme øjeblik kom der en lille dreng løbende og slog armene om Edouards knæ. Derefter kom han hen til mig; og jeg tog ham på armen for at kysse ham, men pludselig så han på mig og sagde forbavset: "Det er jo ikke mere den samme dame som ellers!" – Edouard gjorde en utålmodig bevægelse og slog øjnene ned, da jeg så på ham. – "Køb en kage til barnet," sagde jeg, og jeg tilføjede sagte: "Så vil han måske kysse mig som han plejer at kysse den anden dame." Mit hjerte var tungt, for jeg forstod nu grunden til Edouards tavshed på denne udflugt, hvor alt mindede ham om hende, han vel plejede at komme her sammen med. Han havde altså talt usandt, da han om morgenen havde sagt mig, at han elskede mig, og at han ikke mere tænkte på den anden; denne udflugt var kun begyndelsen til det forsøg, om hvilket han havde talt til sin ven. Allerede første gang, han gik ud sammen med mig, havde han villet prøve, om den nye kærlighed formåede at sejre over den gamle; jeg var vidne til den kamp, der udkæmpedes i hans sjæl, og så at sige også til mit nederlag, for skinsygen tilhviskede mig, at det i dette øjeblik ikke var mig, men hin anden kvinde, der gik ved Edouards arm.

Da vi uden at have vekslet et eneste ord atter nåede vognen, som vi havde ladet vente ved udkanten af skoven, spurgte Edouard mig, om jeg ville spise middag i Paris eller blive på landet.

"Som du vil og hvor du vil," svarede jeg og tilføjede med et forsøg på at smile: "Når det blot bliver et sted, hvor vi kan være alene sammen."

"Hvad mener du med det?" sagde Edouard forlegen.

"Jeg mener," svarede jeg blidt, "at vi var to, da vi tog fra Paris, men tre, da vi kom herud."

"Hvem har sagt dig noget om ...?" spurgte Edouard uden at forsøge at nægte, efter et øjeblik i tavshed at have set på mig.

"Ingen har sagt mig noget, det ved du godt," svarede jeg. "Jeg føler det herinde," vedblev jeg og lagde hånden på mit hjerte, "og mens du ikke talte til mig, hørte jeg dig tale med ..."

"Marianne," afbrød Edouard mig og greb min hånd, "Marianne, jeg lover dig, at jeg skal komme til at holde af dig."

"Jeg har et stort forspring, jeg er bange for, at du ikke indhenter mig," sagde jeg leende. "Nej, min ven, din kærlighed til mig kommer endnu længe til at ligne min fætter, skomagerens, hus."

"Hvad er der med din fætters hus?" spurgte Edouard.

"Det er et hus, der først skal bygges," svarede jeg; "ja jeg ved ikke, om du kan forstå mig, men jeg kan ikke forklare det tydeligere."

Ved middagen var vi livligere, end vi havde været under hele udflugten. Edouard sagde, at når han var faldet i tanker, som havde bragt ham bort fra mig, så var det til dels også min skyld, fordi jeg ved min tavshed og sørgmodighed havde vakt minder til live, som han helst havde undgået. Efter middagen vendte vi atter tilbage til Paris. Da det endnu var tidligt på aftenen, foreslog Edouard sammen med mig at besøge et ballokale, hvor mange af hans studiekammerater plejede at komme. Jeg gik derhen uden at vide, hvorhen jeg egentlig kom og uden at gøre mig nogen forestilling om, hvad jeg der ville få at se. Men ikke så snart var jeg kommet derhen, før jeg ønskede at være langt

borte. Lyset blændede mig og larmen og støjen, der herskede der, bedøvede mig halvt, Edouard blev snart omgivet af sine venner, som ikke havde set ham siden hin ulykkesdag, da han blev såret, og nu kom hen til ham for at spørge til hans befindende. Han præsenterede dem for mig og blev overøst med komplimenter, der gjaldt mig. Jeg var den smukkeste af alle de kvinder, der var til stede. Edouard vidste det; men hans forfængelighed, der var vågnet, syntes at finde fornøjelse i at høre det gentaget. Jeg betød intet andet for Edouard end tilfredsstillet forfængelighed.

Da vi om aftenen kom hjem, var jeg meget træt og trængte til hvile. Jeg bad Edouard om at lade mig alene. Han lod til at være rørt over min sørgmodighed og talte længe kærligt og ærbødigt med mig. Han forstod at finde de ord, der kan overbevise en sjæl, som i grunden intet hellere vil end lade sig overbevise, og jeg stakkels uvidende pige tog ethvert af hans ord som pant på hans kærlighed.

Sent på natten sad Edouard endnu hos mig.

"Du må nu gå," sagde jeg, idet jeg løsnede mit hår for at rulle det op på papillotter, – hidtil min eneste forfængelighed.

"Hvor dit hår er smukt," sagde Edouard og førte en lok af det til sine læber.

"Ikke så smukt som en andens," hviskede jeg uvilkårligt.

"Jo, smukkere og finere," svarede Edouard, "se selv." – Med disse ord tog han en tegnebog op af lommen, tog en lille medaljon ud af den, hvori der lå en hårlok og rakte mig denne. Jeg gav ham medaljonen tilbage uden at sige et ord, men han følte min hånd ryste. Pludselig mærkede jeg en underlig, gennemtrængende duft, der fyldte rummet, og da jeg løftede

blikket, så jeg Edouard stå med lokken, som han havde taget ud af medaljonen, i hånden. Han åbnede et vindue, som vendte ud til gaden, og kastede den erindring ud, ved synet af hvilken jeg mod min vilje var kommet til at sitre.

"Er du så tilfreds?" spurgte han.

Som svar rakte jeg ham hånden. I det samme så jeg hen på uret; klokken var mange, og jeg bad ham nu igen om at forlade mig.

"Ja," svarede han, "blot endnu et øjeblik, indtil du er færdig med at sætte dit hår op."

"Det gør jeg ikke i aften; jeg har intet papir til papillotter."

"Her har du noget," svarede Edouard. Og idet han åbnede sin tegnebog, rakte han mig en lille pakke breve, der var skrevet på meget tyndt papir. Jeg så på et af brevene; det var de samme, som jeg havde fundet i tegnebogen, da apotekeren gav mig den og bad mig give den til Edouard.

"Nå," sagde han, da jeg blev stående ubevægelig med brevene i hånden uden at benytte dem, – "hvorfor begynder du ikke?"

"Ved du, hvad det er, du har givet mig?" sagde jeg og holdt brevene op for hans øjne.

"Ja, vist så," svarede han. "Jeg vil vise dig, Marianne, at jeg ikke sætter pris på noget, der minder mig om det, som du vil, at jeg skal glemme."

"Tak, Edouard; jeg ved ikke, om det er dig et offer at tilintetgøre noget, der minder dig om en elsket person, men det beviser mig i det mindste, at du vil forsøge at overbevise mig og nedkæmpe den skinsyge, som du må kunne forstå, jeg føler. Jeg vil give mig tilfreds med dette bevis, for skønt jeg er en fattig pige, der ikke forstår andet, end hvad der står i forbindelse med

min kærlighed til dig, findes der dog en taktfølelse, som jeg instinktmæssigt fatter; og i dette øjeblik, hvor jeg elsker dig, og hvor du siger mig, at også du elsker mig, vil jeg ikke nedværdige vor kærlighed ved at benytte disse breve på en måde, der ville fornærme din tidligere kærlighed til en anden.

Med disse ord holdt jeg brevene hen til lyset og kastede dem så ind i kaminen, hvor der snart efter ikke var andet end aske tilbage af dem.

"Og nu," sagde jeg, da jeg hørte klokken slå tre, "forener uret sig med mig, når jeg beder dig lade mig alene."

"Nej," svarede Edouard. "Jeg har lovet dig at gå, så snart du havde anbragt dine papillotter, og når du ingen ville have, er det ikke min skyld."

Han greb mine hænder og dækkede dem med hede kys.

"Vent lidt," sagde jeg leende, "lad mig tage handsker på, jeg ved jo, at du ikke holder af at se mine røde hænder."

"Der er altså intet, der undgår din opmærksomhed," udbrød Edouard.

"Nej," svarede jeg, "jeg har allerede lidt meget for din skyld."

"Jeg ved det," svarede han. "Men denne dag skal være enden på dine lidelser og begyndelsen til din lykke!" Dermed tog han den ring, som tidligere havde tilhørt hans elskerinde, af sin finger, og rakte mig den, idet han sagde:

"Denne gang, Marianne, er det virkelig dig og dig alene, jeg giver den."

9

I tre måneder var vi lykkelige; hele min stræben og tragten gik ud på at gætte ethvert af Edouards ønsker, og det syntes mig virkelig også, som om hans hjerte tilhørte mig helt. Han havde forandret mit navn Marianne til Mariette, fordi han fandt dette finere, og denne ene ubetydelighed viste mig, hvor utålmodigt han længtes efter at se hele min person forvandlet til det, man kalder en fin dame. Jeg på min side bestræbte mig for at udslette alt, hvad der endnu mindede om bondepigen, og dette gjaldt ikke alene mit væsen og mine vaner, men også mit sprog. Jeg havde ofte lagt mærke til, at Edouard blev forlegen og ubehageligt berørt, når der i en samtale undslap mig en eller anden vending, der fik de andre til at smile. Jeg kendte Edouard allerede tilstrækkeligt til at vide, at en stor del af den kærlighed, som han påstod at føle for mig, ikke var andet end forfængelighed, og jeg forsøgte derfor at undgå selv den ringeste ubetydelighed, der kunne såre hans følelse. Jeg besad megen tålmodighed og en hurtig opfattelsesevne, og jeg lærte mig selv at tale og skrive rigtigt. Jeg købte en grammatik, og den læste jeg i, når Edouard var på universitetet, for jeg havde fået ham overtalt til at tage fat på studierne, som han i så lang tid havde forsømt. Undertiden afskrev jeg om natten, når han sov, hele kapitler af bøgerne i hans bogskab; jeg gjorde hurtige fremskridt, hvad jeg selv kunne overbevise mig om, når jeg sammenlignede mine afskrifter med bøgerne og så, at der dagligt fandtes færre og færre fejl. Hver en time, som jeg havde til min egen rådighed, benyttede jeg til at arbejde på min

uddannelse, og jeg imødeså med længsel den dag, der skulle bringe mig belønningen for alle mine anstrengelser. Jeg havde valgt Edouards navnedag; jeg ville på denne dag skrive ham et brev, i hvilket jeg ville fortælle ham om min kærlighed til ham; det skulle skrives med min smukkeste håndskrift og uden en eneste ortografisk fejl. Jeg brugte vel otte dage for at sætte brevet sammen, som imidlertid hverken var langt eller indviklet. Det lød således:

> Min elskede ven!
> Det er i dag din højtidsdag, og siden jeg har lært dig at kende, har det hver dag været min. Hvad jeg her siger dig, er den rene sandhed; det forekommer mig, at jeg ikke har nogen anden grund til at leve end den at elske dig og bevise dig det på enhver mulig måde. Derfor har jeg også udfundet, at det i dag er din navnedag for at kunne give dig en buket blomster. Sammen med denne buket vil jeg give dig et bevis på, at jeg, uden at du vidste det, har arbejdet for at kunne underholde mig med dig, selv når du i ferierne forlader mig for at besøge din familie, og dette mit brev skal sige dig, at du ikke i mine breve risikerer at finde fejl deri, som får andre til at le; de fleste plejer ikke at bryde sig om en smuk tanke, når den ikke bliver udtrykt på en smuk måde. Min kære ven, jeg ønsker dig af hele mit hjerte, at denne dag må efterfølges af mange lykkelige dage for dig. Hvis jeg har begået noget urigtigt ved at hengive mig til dig, har Gud dog ikke kunnet vredes på mig, siden

han har gjort mig så lykkelig, som vel ingen anden kvinde på jorden kan være det.

Din Mariette.

Da dagen kom, gik jeg ned på blomstertorvet for at hente en smuk buket. Da jeg kom tilbage, var Edouard gået på universitetet. For bedre at nyde hans overraskelse, besluttede jeg at benytte mig af en lille list. Jeg kaldte på hotelpigen og sagde hende, at når Edouard kom hjem, skulle hun sige ham, at en dame, som hun ikke kendte, havde været der og bragt blomsterne og brevet, som jeg lagde på bordet. Og hvis han spurgte efter mig, påbød jeg hende at sige, at jeg var gået ud.

Endnu mens jeg talte med pigen, hørte vi Edouards skridt på trappen, og jeg skyndte mig ind i et værelse, der lå ved siden af Edouards, og som beboedes af hans ven, der aldrig plejede at komme hjem på denne tid. Gennem dørsprækken kunne jeg se og høre, hvad der foregik i værelset ved siden af, og jeg var således sikker på at være vidne til hans overraskelse.

Da Edouard trådte ind i værelset, var han ikke alene; den ven, i hvis værelse jeg befandt mig, var med ham. Hotelpigen sagde ham, hvad jeg havde indskærpet hende at sige.

"En dame!" udbrød Edouard forbavset. "Var det en dame, der bragte buketten og brevet? Har hun tidligere været her for at spørge efter mig?"

"Jeg kender hende ikke," svarede pigen.

"Men i hvilken anledning har hun bragt blomsterne? Hvad betyder det?" sagde Edouard og greb efter brevet.

"Men det er jo din navnedag i dag!" udbrød nu hans ven. "Jeg husker, at tidligere … Helene!"

"Å nej?" råbte Edouard med en stemme, der skar mig i hjertet, "skulle det være hende?"

Jeg så ham åbne brevet, men allerede ved de første ord, han læste, stod den bitre skuffelse malet på hans ansigt; jeg tror ikke engang, at han læste det til ende. Han kastede det på bordet ved siden af blomsterne.

"Nå, er det så ikke fra hende?"

"Nej, nej," svarede Edouard hårdt; "det er ikke fra hende, som du troede, læs engang selv." Og dermed rakte han brevet til vennen, som gav sig til at læse det højt.

"Hvor denne Marianne dog er et prægtigt pigebarn!" sagde han til Edouard, "så uskyldig, munter og opofrende. Du fortjener virkelig ikke at have en sådan skat. Stakkels pige! Hun tænker blot på, hvad hun skal finde på for at fornøje dig. Om det så er grammatik, har hun lært det for din skyld ..."

"Hun har vel håbet, at jeg skulle købe hende en dyr kjole til løn for det," svarede Edouard koldt.

Jeg måtte tage hele min viljekraft sammen for ikke at briste i gråd ved at høre disse ord; men de andre måtte jo ikke høre, at jeg stod skjult bag døren, og jeg ville for ingen pris have, at Edouard skulle erfare, at jeg havde været til stede, da han gav mit hjerte og min kærlighed et så hårdt og uventet slag. Den næsten slaviske lydighed, jeg rettede mig efter ethvert af hans ønsker med, før han endnu havde udtalt dem, min kærlighed, jeg følte for ham og omgav ham med, intet af dette havde altså formået at røre ham. Ved at se mine blomster havde han spurgt sig selv, hvem der vel kunne lykønske ham til hans navnedag. På mig havde han ikke tænkt. Da han åbnede mit brev, havde han tænkt på "den anden". Men hvad havde jeg da at gøre hos ham,

og hvad var jeg for ham? Hvad var det for en besynderlig følelse, der bevægede ham til at beholde en stakkels pige hos sig, hvis nærværelse måtte være ham en kval, fordi den tvang ham til dagligt at spille komedie, hykle en kærlighed, som han i virkeligheden ikke følte for hende, men for en anden?

Da jeg forlod det værelse, hvor jeg havde skjult mig for at lytte til en samtale, der ikke lod mig nære den ringeste tvivl om Edouards følelser for mig, ville jeg ikke straks træffe sammen med Edouard, og for at berolige mig, gik jeg ud og spadserede op og ned ad gaderne. Da jeg efter en times forløb vendte tilbage, overøste Edouard mig med taksigelser og kærlige ord. Hans kærtegn og hjertelige ord, hvis værdi jeg kendte så godt, vakte en begyndende foragt for ham til live hos mig, men jeg tog mig sammen for at bekæmpe denne følelse, der tvang tårerne frem i mine øjne. Men den komedie, som Edouard spillede for mig, den usandhed, der lå til grund for alle hans kærlige ord, havde en så skuffende lighed med sandhed og oprigtighed, at der var øjeblikke, i hvilke jeg spurgte mig selv, om jeg måske blot havde haft en ond drøm! Senere op på dagen kom der nogle af Edouards venner for at besøge ham, og de blev der til middag. Jeg trængte til at bedøve mine tanker og drak mere, end jeg var vant til, og under måltidet var jeg livligere end nogen sinde.

Da middagen var forbi, foreslog nogle af de unge mennesker, at vi skulle gå til bal i det lokale, hvor de plejede at komme, og til Edouards store overraskelse gik jeg straks ind på dette forslag, skønt han vidste, hvor meget disse fornøjelser ellers var mig imod. Jeg dansede hele aftenen uafbrudt. Jeg befandt mig i en frygtelig ophidset stemning, det forekom mig, som levede jeg i

en hvirvel; jeg lo og talte ustandseligt. Edouard var målløs af forbavselse over den forandring, der var foregået med mig.

"Jeg kender dig ikke igen," sagde han urolig, "du er ikke mere den samme Marianne som ellers."

"Marianne!" svarede jeg. "Nej, jeg er Mariette!" Han forsøgte at holde mig tilbage, men jeg rev mig løs, for igen at indtage min plads i en kvadrille. Alle herrerne talte ikke om andet end mig, og Edouard blev overøst med komplimenter for sin smag.

"Hvor hun er smuk," bemærkede en af hans venner, "og se blot, hvor hun danser; ligner hun ikke en fugl?"

"Jo," svarede Edouard, "hun prøver sine vinger."

To dage senere var det torsdag, og den dag var der altid bal. Efter at vi havde spist til middag, begyndte jeg at klæde mig om. Edouard lod til at undre sig over det og spurgte mig, om jeg skulle ud.

"Ja," svarede jeg i den naturligste tone af verden, "har du glemt, at det er torsdag i dag?"

"Og hvad så?" spurgte Edouard.

"Har du rent glemt, at vi skal på bal i dag?"

"Er det dig, Mariette, der foreslår mig at gå på bal?" sagde han forbavset og så iagttagende på mig.

"Jeg ved, at du sætter pris på den fornøjelse," svarede jeg stadig i samme lette tone; "hidtil fandt jeg intet som helst behag i det, og da du rettede dig efter det, har jeg på den måde berøvet dig mangen en adspredelse, som du var vant til. Jeg har indset, at det var egoistisk af mig at hindre dig i at deltage i en fornøjelse, som ikke var nogen fornøjelse for mig, og jeg er derfor nu parat til at gå på bal med dig, hver gang du har lyst til at gå."

"Marianne," sagde Edouard, og hans stemme havde en sørgmodig klang, "nu er du ikke oprigtig overfor mig. Det er ikke for min fornøjelses skyld, du vil gå på bal, men for din egen. Siden forleden aften har du fundet behag i det, og det vel ikke for dansens, men for omgivelsernes skyld."

"Hvilke omgivelser? Hvad mener du?"

"Du forstår mig vel nok," svarede Edouard, "uden at jeg behøver at sætte prikken over i'et; du ved udmærket godt, hvad jeg mener. Når der først er faldet et eneste forfængelighedens korn i en kvindes sind, skyder der allerede dagen efter en hel skov op."

"Jeg forsikrer dig, Edouard, jeg forstår ikke, hvad du mener."

"Marianne," sagde han, "du har hurtigt hørt op at være oprigtig. Jeg ved ikke noget mere afskyeligt end hykleri."

"Og det siger du mig!" udbrød jeg. "Det skal jeg huske, når jeg engang skulle behøve at huske det."

"Godt," vedblev Edouard, "lad os så gå ud fra, at det virkelig er for min fornøjelses skyld, at du ønsker at gå på bal. Hvad vil du så gøre, når jeg ønskede ikke at gå?"

"Jeg vil selvfølgelig ikke gå alene."

"Og du vil være ked af at blive hjemme?"

"Ikke i ringeste måde."

"Du lod dog til forleden aften at føle dig ret vel til pas."

"Bebrejder du mig det?" svarede jeg. "Det ville dog være for uretfærdigt; du ser jo, at jeg er oprigtig imod dig, da jeg ikke har tænkt på at skjule min glæde over det for dig. Hvorfor skulle jeg også have gjort det? Har du ikke selv mange gange sagt mig, at fornøjelsen burde være livets eneste mål, så længe man er ung. Har jeg ikke hørt dig tale begejstret om de letsindige

kvinder, der går med et bind for øjnene for ikke at se den afgrund, deres levned fører dem hen imod? Og når du talte således til mig, var det så ikke for at opmuntre mig til at blive ligesom de? Jeg er, Himlen være lovet, endnu ikke kommet så vidt, og ønsker det heller ikke. En eneste gang i den tid, da har kendt mig, er det hændet, at jeg har danset og i dansen glemt den tilbageholdenhed, som du plejede at kalde kejtethed; skulle du nu kunne være vred på mig af den grund? Herrerne fandt mig smuk og sagde mig det; skulle jeg måske prygle de mennesker, der var af den mening? Så måtte jeg jo også knuse alle spejle, jeg fandt på min vej. Der blev sagt mig, at jeg var åndfuld, og jeg tog det ikke ilde op, skønt jeg havde foretrukket at høre det af din mund. Nej, jeg vil ikke skjule, at jeg følte mig smigret af de komplimenter, jeg blev overøst med; men, jeg gentager det endnu en gang, det var for din skyld, og i stedet for at se dig gnaven og misfornøjet, havde jeg håbet, at du ville være stolt og tilfreds med mig, således som en forfatter må være, når han ser, at hans stykke høster bifald; thi for din skyld var jeg, som jeg var, og du var i virkeligheden forfatteren, som havde bevirket den forandring hos mig, der nu lader til at være dig ubehagelig. Hvad vil du da egentlig? Sig mig det, for at jeg kan vide, hvad jeg har at rette mig efter, for jeg ved virkelig ikke, hvad der behager og hvad der mishager dig. Har du allerede nok af Mariette, og skulle du ønske at have Marianne igen? Sig mig et ord, og i morgen skal jeg atter iføre mig min bondekjole og min hue. Tidligere beklagede du dig over, at din elskerinde lignede en tjenestepige, og du var bange for at høre min bondedialekt, når vi var sammen med dine venner. Nu har jeg lært at skrive rigtigt; mine hænder er blevet hvide, siden de ikke

mere behøver at arbejde, mine fødder er blevet vant til at bære fine støvler og min figur til at være indsnævret i et stramt korset! Finder du mig nu alt for forandret? Finder du, at jeg ved for meget? Jeg ved dog endnu ikke mere, end at jeg let igen kan glemme det, hvis du skulle ønske det. Eller finder du mig tværtimod alt for uvidende endnu? – Sig mig, hvad du vil have, at jeg skal lære – giv mig noget at holde mig til; hvordan den kvinde end skal være, som du vil forvandle Mariette til, hun vil for dig dog altid bevare Mariannes hjerte."

"Mariette eller Marianne," udbrød Edouard, da jeg tav, "tilgiv mig. Jeg er gal; jeg ved hverken, hvad jeg gør, eller hvad jeg siger. Min ven har ret: jeg er ikke værdig til at eje et sådant væsen som dig."

Og med disse ord omfavnede og kyssede han mig med en sådan hjertelighed, at jeg ikke kunne tvivle om hans oprigtighed. I dette øjeblik i det mindste var jeg sikker på, at hans hjerte slog for mig og kun for mig. Nu førte han hverken mig eller sig selv bag lyset. I disse få øjeblikke var det lykkedes mig at bringe den anden i glemsel.

"Nå," sagde Edouard, idet han tog sin hat, "lad os så gå."

"Gå? Hvor skal vi gå hen?" svarede jeg.

"På bal," svarede Edouard. "Har du da ikke mere lyst til det?"

"Nej, siden du for lidt siden ikke syntes om det …"

"For lidt siden var jeg afsindig," svarede Edouard mig.

"Nej, det var mig, der for lidt siden var fra sans og samling," sagde jeg.

Edouard så forbavset på mig. "Hvad mener du?" sagde han så.

"For lidt siden," vedblev jeg, "var jeg lidt koket, da jeg sagde, at jeg ville på bal, skete det i håb om, at du ville modsætte dig det."

"Hvad betyder det?"

"Jeg ville gøre et lille forsøg. Jeg ville vide, om den beundring, jeg forleden aften var genstand for, ikke havde gjort dig urolig, og om du virkelig var ligegyldig overfor den måde, jeg omgikkes de unge mennesker på, som jeg ikke kendte. Nu ved jeg, hvad jeg har at rette mig efter; hvis du vil som jeg, går vi ikke på bal i aften, og for fremtiden så lidt som muligt."

"Hvorfor?" sagde Edouard. "Du sagde jo, at det morede dig."

"Ja," svarede jeg; "men jeg vil ikke skjule for dig, at det er en fornøjelse, som jeg helst ikke vil gøre brug af alt for ofte; én gang har været mig tilstrækkelig til at vise mig, at det måske kunne være farligt alt for ofte at indånde den atmosfære, der findes på de steder. Det, der fra begyndelsen ikke er andet end morskab, kan til sidst blive en nødvendighed og en vane. En kvindes øre er altid åbent for ord, der smigrer hendes forfængelighed."

"For min forfængelighed er denne tilståelse ikke just meget smigrende," sagde nu Edouard.

"Kan du føle dig krænket over, at jeg foretrækker ikke at have andre fornøjelser end dem, du skaffer mig? Og desuden har jeg gjort dig denne tilståelse for at forelægge dig et spørgsmål, som jeg i lang tid har tænkt på og tøvet med at sige. I al den tid, jeg har været her hos dig, har jeg aldrig beskæftiget mig med at tænke på min fremtid. Mit liv begyndte for mig i virkeligheden først den dag, da jeg lærte dig at kende, og den dag, hvor du forlader mig, vil det være til ende. Jeg vil ikke, nu da jeg er

lykkelig, plage mig selv med at tænke på den dag, der engang må komme. Jeg ved, at det er min skæbne, og at det må være således. Skønt jeg var naiv og uskyldig, da jeg kom til dig, vidste jeg dog, at vi ikke ville komme til at leve hele vort liv sammen, men fra det øjeblik, hvor jeg hengav mig til dig, har jeg svoret mig selv, at når vi engang må skilles, vil jeg i erindringen vedblive at leve for dig, selv om jeg i virkeligheden ikke mere kan gøre det. Du tror mig ikke ...?" afbrød jeg mig selv, da jeg så et vantro smil kruse Edouards læber.

"Stakkels barn!" svarede han, "ingen her på jorden er herre over sin skæbne; fremtiden er ikke sikker for nogen. Jeg ved ikke, hvorfor du fremmaner billedet af vor adskillelse. Gør dog som jeg; tænk aldrig videre end til dagen i morgen. Hvorfor skulle vi kaste skygge over vor rene lykke ved at få viseren på det store livets ur til at standse og sige til vore hjerter: Nu er det forbi med kærligheden og dens drømme! Nu drejer det sig om noget andet: Du er nu en alvorlig mand, der må ægte en dame, som besidder alle dyder, forstår at spille klaver, som du lover at gøre lykkelig, og som skal være moder til dine børn, for hvem du forsøger at være en god fader. Hvorfor i alverden vil du have, jeg skal tænke på vor skilsmisse? Det er ligesom du ville foreslå mig at se ud af vinduet, netop i et øjeblik, en af mine kreditorer gik forbi."

Jeg kunne ikke lade være med at le over det, han sagde i en spotsk, halv melankolsk tone.

"Nå," vedblev Edouard, "lad mig så få at vide, hvad det var, du ville sige."

"Ja," svarede jeg, "når vi engang skilles, ville jeg gerne – det er så vanskeligt at sige – ville jeg gerne ikke behøve nogen andens

hjælp for at leve."

"Å," udbrød Edouard og så på mig med et blik, som jeg aldrig før havde set hos ham, "nu gætter jeg, hvad du mener; du ser langt ud i fremtiden. Du mener altså, at du efter vor adskillelse lover mig en troskab, som man ikke er vant til at fordre, og du ønsker på forhånd at vide, om denne troskab vil blive belønnet. Jeg beundrer din fremsynethed."

"Hvad mener du?" råbte jeg; jeg troede at have hørt forkert.

"Med andre ord," vedblev Edouard, "du forlanger af mig, at jeg skal sikre din fremtid. Godt, jeg skal tænke på det. – Når jeg får fuld rådighed over min formue, skal jeg sætte en lille årlig rente fast til dig."

"Du forstår ikke, hvad jeg mener, Edouard," afbrød jeg ham.

"Jo, udmærket. Det er jo ganske naturligt; enhver tjeneste fortjener ..."

"Det er frygteligt at høre på, hvad du der siger," råbte jeg. "Jeg begriber ikke, hvorledes du kan misforstå mig sådan. Er det virkelig mig, du taler til på denne måde? Jeg ved ikke, hvorfor jeg elsker dig, og jeg ved ikke, hvad jeg ville give for at blive helbredet for min kærlighed; du ville ikke fornærme mig så dristigt, hvis du var mindre sikker på den! Hvad er det for kvinder, du hidtil har kendt? Har de i den grad forgiftet dit hjerte, at du i din alder allerede ikke mere kan tro på virkelig kærlighed? Du har måttet købe dine tidligere elskerinder, og det er grunden til, at du undrer dig over endelig at træffe én, som holder af dig for din egen skyld."

"Hvad der er sagt, er sagt," svarede Edouard, "og du må dog kende og forstå betydningen af de ord, du selv anvender. Jeg har svaret på det, du sagde mig, og enhver anden havde svaret på

samme måde. Det, der fik mig til at svare dig på en noget kold og hård måde, Marianne, det var ikke det forlangende, du stillede til mig, men den omstændighed, at du har anset det for nødvendigt allerede nu at træffe dine forholdsregler; det synes jeg er besynderligt, det vidner om mangel på tillid til mig, og det sårede mig i øjeblikket. Tilgiv mig min hidsighed, og lad os ikke tale mere om denne sag. Nær ingen bekymringer for fremtiden; lad dette være glemt og giv mig et kys."

"Ja, jeg vil kysse dig, fordi jeg elsker dig, Edouard," svarede jeg, "men jeg gentager, at du har taget fejl. Den virkelige kærlighed føler instinktivt det rigtige; men endnu før end jeg havde forklaret, hvad jeg mente, fordrejede du min tanke. Der er lige så stor forskel mellem det, som jeg ville bede dig om, og det, du foreslog mig, som mellem min og din kærlighed. I den tid, jeg har levet her hos dig, har jeg levet af dine midler. Til min store sorg har jeg erfaret, at du har gjort gæld, men jeg har ikke forlangt nogen overdådighed af dig. Imod min vilje har du ladet mig klæde på som en fin dame, og meget imod min vilje har du indpodet mig vaner, som det måske nu vil falde mig vanskeligt at aflægge. Men du må indrømme, at jeg ikke har bedt dig om de elegante dragter, der i virkeligheden mindre blev købt for min skyld end for at tilfredsstille din egen forfængelighed. Inden jeg kendte dig, måtte jeg opvarte andre, nu er der andre, der opvarter mig. Du har ment at gøre mig finere med det, men jeg er af den modsatte mening. Jeg ved godt, hvad det er for kvinder, der går i silkekjoler, har hvide hænder og lever godt uden at behøve at arbejde, og jeg vil ikke benævnes på samme måde som de, hører du? Jeg har kunnet tage imod det velvære, med hvilket du omgav mig, fordi jeg elskede dig. Og skønt du

ikke lader til at forstå det, vil jeg aldrig være i stand til at elske nogen anden end dig, og når du engang forlader mig, vil jeg ikke være prisgivet det liv, som så mange unge piger her i kvarteret fører. Jeg vil kunne leve alene og ved egen hjælp. Jeg er ikke dum, jeg er energisk og har en god smag; jeg kunne med lethed lære et eller andet arbejde. Den lediggang, jeg nu lever i, får mig undertiden til at skamme mig over mig selv. Timerne forekommer mig uendelig lange, når du ikke er hos mig. Ville det ikke være bedre, om også jeg arbejdede, mens du beskæftigede dig med dine studier? Og mener du ikke, at vi ville have mere glæde af at træffes om aftenen efter en vel anvendt arbejdsdag? Hvis du tillod mig at lære et arbejde, kunne jeg leve af det, når vi engang ikke mere er sammen; du havde da vist mig en virkelig tjeneste, og foruden min kærlighed ville jeg også føle taknemmelighed mod dig. Min fader er fattig og gammel. Hvor beskeden end udbyttet af mit arbejde var, kunne jeg dog hjælpe ham, han ville ikke nægte at tage imod penge, der var tjent på en hæderlig måde. Det var *det* forslag, jeg ville gøre dig, det var *den* forholdsregel, jeg havde tænkt at træffe for at sikre mig en uafhængig fremtid, når vi engang skal skilles. Hvis du havde ladet mig tale ud, havde du forskånet mig for den sorg at erfare, at du forveksler mig med de kvinder, hvis kærlighed begynder med et kys og ender med et tal."

"Du har allerede engang tidligere talt om noget lignende, og du ved, hvad jeg svarede dig på det," sagde nu Edouard. "Den følelse, der besjæler dig, er selvfølgelig meget hæderlig og rosværdig, men jeg kan også denne gang kun gentage for dig, hvad jeg allerede har sagt. Jeg har aldrig kunnet forstå den elskerinde, der i et givet øjeblik hører op med at være kvinde for

at blive til en nål eller saks. Enhver har sin smag og sin karakter. Mine venner kan gøre, hvad de vil; jeg kender mange, hvis ideal det er at have en veninde, der arbejder. Mens hun arbejder, gør hun ingen dumheder, siger de. Men jeg er nu engang anderledes; jeg ønsker, at min veninde altid skal kunne være sammen med mig, og at hun ikke skal behøve at forlade mig for at passe sit arbejde. Hvis jeg får lyst til at lukke bøgerne og tage ud i skoven for at sværme i naturen, vil jeg ikke synes om, at hun først skal være tvunget til at bede nogen om tilladelse dertil; hvis jeg skulle få det indfald at tilbringe natten i et godt lag sammen med vore venner, ville det være mig en kval at se hendes blik rette sig ængsteligt på uret og se hende forlade mig, fordi hun skulle tidligt op den næste morgen for at gå til sit arbejde. – Nej, alene det ord er mig imod. Og for min forfængelighed ville det være en krænkelse at vide, at min veninde er i stand til selv at tjene til sit udkomme, til selv at betale sine kjoler – ved at sy kjoler for andre; hellere ville jeg se hende dagligt rive de kjoler itu, som jeg selv havde givet hende. Nu har jeg altså sagt dig min mening om denne sag, Mariette, men du kan selvfølgelig gøre, hvad du vil."

"Du ved godt, Edouard," svarede jeg, "at jeg aldrig vil andet end hvad du vil, og at din vilje i et og alt er min lov. Jeg arbejder altså ikke."

"Godt," sagde han, "lad os så ikke mere tale om det. Hvis du nærer bekymringer for din fremtid, beder jeg dig berolige dig. Når vi engang må skilles, skal jeg give dig midler til at sikre din tilværelse, og du kan da lære et eller andet arbejde, der tiltaler dig."

10

Kort tid efter denne samtale, der ikke hidførte nogen forandring i mit liv, modtog Edouard fra sine forældre en temmelig betydelig sum penge, som var bestemt til at dække den gæld, han havde gjort, efter at han havde lært mig at kende. Men kun den ringeste del af pengene blev i virkeligheden brugt dertil. Edouards kreditorer, der vidste, at han var af velhavende familie, lod sig nøje med en ringe del af deres tilgodehavende og åbnede ham atter en temmelig stor kredit. Nu indtrådte der en stor forandring i vor levevis. Edouard sagde vore værelser op i det lille hotel, hvor vi hidtil havde boet, og lejede sig en lille lejlighed, som han møblerede med stor bekostning. – "Kærligheden," sagde han ved den lejlighed til mig, "er som gode teaterstykker, der altid vinder ved at blive spillet med smukke dekorationer. Befinder du dig ikke bedre her, i disse elegante og komfortable omgivelser end i det skrækkelige hotel, hvor vi boede?"

"Mig er det ligegyldigt, hvor jeg bor," svarede jeg, "når jeg blot er sammen med dig."

"Ja," svarede han leende, "du siger formodentlig: *En hytte og dit hjerte!* – Ja, det vil endnu volde mig mange vanskeligheder at gøre dig aristokratisk. Og dog," vedblev han og så på mig, "du går i silke og fløjl, som om du aldrig havde været vant til andet."

I to måneder levede vi som i en uafbrudt fest. To eller tre gange om ugen gik vi i teatret, og snart så jeg, at de mennesker, som altid besøger premiererne, begyndte at lægge mærke til mig.

En aften var jeg sammen med Edouard i operaen. Det var en ganske særlig smuk forestilling. Da en berømt tenor sang sin vidunderlig skønne arie, vendte jeg mig uvilkårligt om imod Edouard, besjælet af den følelse, der foranlediger os til at ønske at se andre dele den glæde, vi selv føler. Edouard havde slet ikke blikket rettet på scenen, men på logen ved siden af vor. Da han så, at jeg iagttog ham, vendte han sig om til mig og forsøgte at adsprede mig ved at spørge mig, hvad jeg syntes om den italienske musik. Jeg lagde nu mærke til, at hans stemme lød bevæget, og at der var en vis forlegenhed over hele hans holdning, og det forekom mig, som strejfede hans blik atter logen ved siden af. De personer, der sad derinde, måtte uden tvivl sidde langt tilbage, for jeg kunne fra min plads ikke se dem. Førend Edouard kunne holde mig tilbage eller gætte, hvad jeg havde til hensigt, bøjede jeg mig hurtigt ud af vor loge og så ind i den anden: den var tom, men i samme øjeblik hørte jeg lyden af døren, der blev lukket efter de personer, som havde forladt den.

"Hvad er det dog, du gør, Mariette?" sagde Edouard og trak mig i armen.

"Jeg ville blot vide," svarede jeg, "hvem du for lidt siden så så opmærksomt efter."

"Det er en meget bekendt sangerinde, der var derinde i logen," sagde Edouard, "og jeg var nysgerrig efter at se, hvilken virkning sangen gjorde på hende." Og han fortalte mig nu en historie, der bragte disse to kunstneres navne i forbindelse med hinanden. Denne forklaring forekom mig ikke usandsynlig, men jeg kunne alligevel ikke lade være at tænke på det forvirrede og noget forlegne indtryk, som Edouard gjorde på

mig. Han lod til at være dybt grebet af sangen, han netop havde hørt.

"Der er tre melodier, som gør en sådan virkning på mig," forklarede han mig, "det er *Den sidste Tanke* af Weber, Schuberts *Farvel* og den adagio, som vi lige har hørt. Når Rubini tidligere sang den i den italienske opera, havde alle tilhørerne tårer i øjnene."

"Når den berømte sangerinde igen kommer i sin loge her ved siden af, ville jeg også gerne se hende; vil du sige mig når du ser hende igen?"

"Å," svarede Edouard, "hun kom kun for at høre den italienske opera; hun kommer sikkert ikke mere tilbage."

"Jo, rimeligvis," svarede jeg, "hun har ladet sit lommetørklæde ligge på kanten af logen."

"Virkelig?"

"Se selv."

"Ja, det er sandt. – Vil du meget gerne se balletten bagefter?" spurgte han mig lidt efter.

"Nej," svarede jeg.

"Godt, så lad os tage hjem."

"Som du vil."

Vi havde netop forladt logen og skulle til at gå ned til vognen, da Edouard standsede og slap min arm.

"Å, hvor dumt," udbrød han, "jeg har glemt min kikkert. Vent et øjeblik på mig, jeg kommer straks."

Mens jeg ventede på ham, hørte jeg en herre sige til en anden, idet han pegede på en dame, der stod nogle skridt borte fra ham: "Se, der er frøken J… G…"

Det var navnet på den berømte sangerinde, Edouard for et øjeblik siden havde talt om. Jeg så efter hende for at se, om hun gik ind i logen ved siden af vor, men hun gik forbi den ind i en anden lige overfor.

Da Edouard atter vendte tilbage, fortalte jeg ham, at jeg lige havde set frøken J... G... – "Hvorledes kan det være," sagde jeg, "at hun ikke mere sidder i samme loge, hvor hun var før?"

"Å," svarede Edouard, "så er hun sikkert gået ind i den loge, som hendes søster, danserinden, har."

Vi kørte hen til en restauration for at spise til aften. Næppe havde vi siddet der nogle få minutter, før jeg mærkede en ganske ejendommelig duft, som jeg aldrig før havde mærket. Jeg gjorde en bemærkning om det til Edouard, men han svarede, at han intet kunne lugte.

"Det forekommer mig, at jeg engang har lugtet den samme duft," sagde jeg, "men det er mig ikke muligt at huske, hvornår det var. Hvor kan den stamme fra? Det er da umuligt, at du intet skulle mærke!"

"Jeg forsikrer dig for, at jeg intet kan mærke; den stammer formodentlig fra de gæster, der har siddet her før vi."

Da vi kom hjem, mærkede jeg stadig samme duft, og jeg sagde det til Edouard.

"Du er tosset," svarede han utålmodig; "og selv om så var, hvad kan jeg så gøre ved det? Der findes parfumer, der er så stærke, at deres duft bliver hængende i klæderne, måske er det en af den slags, du kan mærke. Hvis det ikke er nogen ubehagelig duft, forstår jeg ikke, hvad det kan gøre dig!"

Den nat blev Edouard siddende alene i sit arbejdsværelse for, som han sagde, at arbejde.

I nogen tid fik Edouard mig til at tro, at han forberedte sig til en eksamen, og som følge deraf var jeg alene hjemme to eller tre timer daglig. Jeg brugte denne tid til at læse, og efter nogen tids forløb undrede Edouard sig meget over at se, at jeg kendte en hel del af de største forfattere og moderne digtere. Da han hørte, med hvilken begejstring jeg en dag udtalte mig om nogle bøger, drillede han mig og sagde:

"Pas på, det ender nok med, at du bliver en blåstrømpe."

Ikke desto mindre så jeg godt, at det smigrede hans forfængelighed, når han hørte mig underholde mig med hans venner, som samledes hos ham en gang om ugen. En dag fortalte Edouard, at han ville købe et klaver.

"Hvad skal vi med det?" spurgte jeg. "Ingen af os kan jo spille."

"Ville det være dig imod at lære det?" spurgte han.

"Nej," svarede jeg, "ikke det mindste, men det er jo vanskeligt og varer længe."

"Jeg regner selvfølgelig ikke med, at du skal blive en virtuos, men ville det ikke være morsomt, om du kunne spille en romance eller en vals?"

Dagen efter havde jeg et klaver og en lærerinde. I de første otte dage plagede jeg mig med at spille skalaer fra morgen til aften. Jeg var optaget af det som et barn, der har fået et nyt stykke legetøj, men den støj, jeg gjorde, irriterede Edouard i allerhøjeste grad.

"Hvis du vidste, hvor du plager mig," sagde han en dag leende.

"Tror du måske, det morer mig at sidde hele dagen ved klaveret og øve mig? Hvis jeg blot kunne spille en melodi, ville det allerede give mig mere mod."

"Godt," sagde Edouard, "jeg skal sige til din lærerinde, at hun foruden øvelserne skal søge at lære dig at spille to eller tre melodier for at more dig."

Med stor tålmodighed lærte jeg også virkelig hurtigt tre forskellige melodier. Straks da jeg hørte disse tre stykker, vidste jeg, at jeg havde hørt dem før, skønt jeg ikke vidste, hvor. Jeg spurgte derfor min lærerinde, hvad det var.

"Den ene er af operaen '*Piraten*' af Bellini," svarede hun.

"Og de to andre stykker?"

"Det er *Den sidste Tanke* af Weber og *Farvel* af Schubert."

Jeg mindedes nu, at Edouard havde sagt, at disse tre stykker var den musik, han syntes bedst om, og jeg forstod nu, hvorfor han havde ladet mig lære dem; men hvad der forbavsede mig var den omstændighed, at han gav lærerinden afsked, så snart jeg havde lært at spille de tre stykker.

"Hvorfor har du afskediget min lærerinde?" spurgte jeg.

"Nu kan det være nok," svarede han mig kort.

"Tre melodier! Jeg forekommer mig som en spilledåse."

"Jeg holder netop af de tre melodier," svarede Edouard.

Hver aften bad han mig om at sætte mig til klaveret og spille disse tre stykker og undertiden måtte jeg endog spille dem flere gange efter hinanden.

"Se, hvor egoistisk du er," sagde jeg engang til ham; "jeg ville så gerne kunne spille nogle af de kønne danse, der spilles på ballerne, og du vil ikke have, at jeg skal blive ved med undervisningen! Hvorfor har du ladet mig begynde? Jeg forekommer mig selv som et barn, der kun har lært begyndelsen af alfabetet. Det keder mig altid at skulle gentage det samme. De tre melodier er jo meget smukke, men så

sørgmodige, og når du hører mig spille, ser du selv så ulykkelig ud."

"Nej, nej," svarede Edouard i en kærlig tone, "gå nu hen og spil *Den sidste Tanke* ganske piano for mig." Jeg føjede ham; da jeg under spillet vendte mig om mod ham, så jeg ham sidde tankefuld med hovedet støttet i hænderne.

En dag spurgte han mig, hvorfor jeg bar mit hår som jeg gjorde, og om jeg ikke ville frisere mig på en anden måde.

"Jeg ved ikke, om det ville klæde mig," svarede jeg, "men jeg kan jo prøve."

Da jeg den næste dag satte mit hår, således som Edouard havde foreslået det, fandt jeg på mit bord en flaske parfume med et eksotisk klingende navn, som jeg aldrig havde hørt. Da jeg åbnede den, strømmede der den samme duft ud, som havde vakt min opmærksomhed den aften, da vi efter at have været i operaen var inde på en restauration for at spise til aften. Jeg kaldte på min kammerpige og spurgte hende, hvorfor hun uden at spørge mig havde købt en anden parfume end den, jeg var vant til. – "Det er ikke mig, frue," svarede hun; "det er hr. Edouard, som har bedt mig om at sætte flasken på toiletbordet."

Da jeg spurgte Edouard om det, svarede han, at denne parfume var ganske særlig god og besad særlige hygiejniske fortrin, og at den var blevet ham anbefalet af en af hans venner, som var kemiker.

"Men," sagde jeg, "hvordan kan det være, at denne duft er akkurat den samme som den fra forleden aften?"

"Hvorfor tænker du på det?" svarede han; "hvis du ikke kan lide den, så lad være med at bruge den."

"Jeg kan ikke just sige, at jeg ikke kan lide den, – men … jeg ved ikke!"

"Hvilket," spurgte Edouard.

"Å nej, det er intet," svarede jeg, da jeg så, at han begyndte at blive hidsig. Om aftenen bad han mig om at sætte mig til klaveret.

"Å, hvor det er kedeligt!" udbrød jeg. Og da jeg spillede uden at passe på, hændte det mig af og til, at jeg spillede falsk.

"Pas dog på den venstre hånd!" udbrød Edouard, "du spiller jo falsk. Hvorfor ser du ikke på tangenterne?"

"Jeg behøver ikke at se på dem," svarede jeg; "jeg er i den grad led og ked af denne musik, at jeg spiller fuldstændig mekanisk. Jeg er sikker på, at jeg lige så godt kunne spille, hvis jeg lukkede øjnene."

"Jeg er sikker på, at du ikke kan spille i mørke," svarede Edouard og rejste sig hurtigt.

"Det kan vi jo let få at se," svarede jeg og slukkede lysene, hvorefter jeg spillede videre uden fejl. Næppe havde jeg spillet stykket til ende, før Edouard, der var kommet hen til mig uden at jeg havde hørt ham, trak mig til sig, og jeg følte, at han dækkede min pande og mit hår med lidenskabelige kys.

"Men hvad er der dog i vejen," udbrød jeg leende, "sådan har jeg endnu aldrig set dig."

"Jeg ved det ikke," svarede han; "det er denne musik, forårsaftenen, blomsterduften, der strømmer ind gennem vinduerne, og duften af dit hår, der næsten beruser mig."

"Lad mig tænde lysene igen," sagde jeg.

"Nej! Nej!" råbte Edouard, "det behøves ikke, lad os blive siddende i mørke; det forhøjer endmere øjeblikkets lykke." Med

disse ord knælede han ned foran mig og greb min hånd, som han førte til sine læber uden at sige et ord.

Den følelse af lykke, som denne pludselige ømhed fra hans side indgav mig, blev imidlertid snart forstyrret af en nagende, ubestemt følelse. En frygtelig mistanke plagede mig, men jeg bestræbte mig for at bekæmpe den. Det forekom mig, som om enhver bagtanke og enhver tvivl var en fornærmelse imod Edouards kærlighed. Hvad mærkeligt var der også i, at hans følelser i visse øjeblikke kom heftigere til udbrud end til andre tider? Var jeg ikke selv ligesådan over for Edouard? Var der ikke dage, hvor det forekom mig som var han mig kærere end på andre, hvor hans fraværelse gjorde mig mere sørgmodig og hans tilbagekomst lykkeligere end ellers? Var ikke kærligheden underkastet øjeblikkets stemnings og undertiden en ubetydeligheds indskydelse? Med alle disse betragtninger forsøgte jeg at forklare mig den heftighed, som Edouard lagde for dagen i sine følelser over for mig, og da jeg ganske naturligt var opfyldt af ønsket om at overbevise mig selv, fandt jeg utallige grunde til at forklare mig hans øjeblikkelige stemning. Jeg sagde til mig selv, at jeg jo i virkeligheden dag for dag mere og mere kom til at besidde de dyder og selv de fejl, som Edouard fordrede af den kvinde, han skulle elske. Hans idéer, der undertiden forekom mig ejendommelige, var til sidst også blevet mine. Hændte det undertiden, at han spurgte mig til råds i et eller andet anliggende, gættede jeg straks fra første færd hans mening om sagen, og mit svar var derfor altid i samklang med hans ønsker. Af den lille Marianne, der havde opvartet ham ude i kroen, var der ikke blevet andet tilbage end en utydelig erindring, der udslettedes mere og mere af

Edouards tanker, fordi jeg ønskede, at den skulle udslettes. Den følelse, der fik ham til at falde på knæ foran mig, havde måske sit udspring både i kærlighed og i taknemmelighed over at føle, at jeg tro imod mit løfte var blevet den kvinde, han havde ønsket at gøre mig til, og at der af hele mit tidligere væsen ikke var blevet andet uforandret tilbage end mit hjerte.

Efter at have siddet en time uden at tale, rejste Edouard sig pludselig og satte sig lidt borte fra mig. Jeg tændte atter lysene og trak mig tilbage til mit værelse, uvilkårligt opfyldt af angst over den ro, der så pludselig var trådt i stedet for hans lidenskabelighed. Det kys, han havde givet mig, lignede ikke det, han gav mig, da vi stod sammen ved vinduet. Det var den samme mand, men det forekom mig, som var det ikke mere de samme læber.

Få dage efter denne aften fortalte Edouard mig, at han havde lejet et lille landsted i Bellevue, og at vi skulle tilbringe en eller to af sommermånederne derude. Allerede næste dag flyttede vi derud. Om dagen blev jeg alene derude, da Edouard i løbet af en halv time med jernbanen kunne nå ind til universitetet. Om aftenen gik vi, når vi havde spist til middag, sammen en tur ud i skoven. Når vi vendte tilbage fra denne tur, spillede jeg undertiden et af Edouards yndlingsstykker for ham. Og den samme scene, der første gang havde vakt min forbavselse, gentog sig nogle gange.

"Hvad er det dog for en besynderlig måde, du har?" sagde jeg engang; "kan du ikke kysse mig uden at bringe min frisure fuldstændig i uorden?"

"Er du vred over, at jeg finder dit hår smukt, og at mine læber fortæller det?" svarede Edouard mig.

En morgen irettesatte jeg kammerpigen, fordi hun ikke var tilstrækkelig påpasselig med mine ting.

"Jeg ved ikke, hvordan det kan være," sagde jeg, "men hver gang vaskekonen bringer mit tøj, mangler der noget; – også i dag mangler der et broderet lommetørklæde, som jeg netop nødig ville undvære."

"Måske er det ikke kommet med til vask sidste gang," svarede pigen.

"Men jeg savner det, og jeg ville være forfærdelig ked af ikke at få det igen, for det var et dyrt lommetørklæde."

"Jeg skal søge over alt," sagde hun.

Fem minutter efter kom hun ind i mit værelse.

"Nå, fandt De det så?" spurgte jeg hende.

"Ja, frue. – Jeg fik en god idé. – Da jeg havde søgt alle vegne hos fruen uden at finde det, søgte jeg i hr. Edouards værelse, og der fandt jeg det så. Det lå i skabet, inde i et hjørne, som om det var blevet gemt der, – men jeg kunne mærke duften, da jeg åbnede skabet."

"Hvilken duft?"

"Fruen ved jo; den stærke parfume, som fruen har brugt i den sidste tid!"

"Ræk mig det," sagde jeg hurtigt.

Ved første øjekast så jeg, at det ikke var det lommetørklæde, jeg savnede. Det var overbroderet, og der udstrømmede fra det den samme ejendommelige parfume, som Edouard havde ønsket, at jeg skulle bruge til mit hår. Jeg sendte pigen bort. Da jeg var alene, så jeg nøje på lommetørklædet; i et af hjørnerne var der broderet bogstaverne J.G. I samme øjeblik hørte jeg

Edouards skridt i værelset ved siden af. Næppe var han trådt ind til mig, før jeg gik hen imod ham.

"Hvad er det?" spurgte jeg og holdt lommetørklædet op for hans ansigt.

"Det?" svarede Edouard roligt, "det er en klud, der lugter godt."

"I dag kan du altså mærke det?" svarede jeg irriteret af hans koldblodighed.

"Nå, min ven," vedblev Edouard i samme tone som før, "er det din mening at lave en scene? Ja, når jeg blot ved det;" og dermed kastede han sig i en lænestol. – "Nu kan du begynde, nu sidder jeg i min loge; stykket hedder altså 'Det vellugtende Lommetørklæde', komedie i en akt på prosa, ikke sandt? Jeg råder dig til prosaformen."

"Edouard, hvor kan du være så grusom at føje hån til dit forræderi! Det er nok med dolken, – lad den i det mindste ikke være giftig!"

"Å, å," råbte han, "det er altså ingen komedie: Dolk og gift, – det tyder på et drama. – Bliv bare ved. – De vrede blikke klæder dig fortræffeligt."

"Hvor kan det være, at jeg har fundet dette lommetørklæde i dit skab?"

"I Bibelen hedder det: Søger, så skal du finde! Du har søgt og fundet; dermed er Bibelens sandhed atter en gang bevist."

Jeg iagttog Edouards ansigt, det var lidt blegt, men roligt.

"Vil du i det mindste sige mig, hvorfor det var skjult der? – Kan jeg erfare, hvem denne kærlighedens relikvie tilhører?"

"Aha, du brænder af nysgerrighed," udbrød Edouard. – "Ja, relikvie er det rette ord, – og kærlighedens relikvie er

udmærket! Hvor du er smuk således, Mariette. Dine øjne skinner, man skulle tro, du spillede Nemesis' rolle, du mangler kun svøben i hånden."

"Du indrømmer altså, at dette lommetørklæde har tilhørt en kvinde?"

"Har jeg sagt det? En kvinde, å min Gud! Nej, en gudinde er hun, ingen kvinde! Hvorfor forlanger du, at der foruden dig ikke skulle findes andre gudinder på jorden; det er for egoistisk!"

"Edouard," udråbte jeg; "din opførsel i dette øjeblik er skændig. Den tone er skammelig; du ved, hvad jeg lider."

"Hvo, der rører ved ilden, brænder sig," svarede han. – "Å, Mariette!" vedblev han i en mildere tone og forsøgte at trække mig ned på sine knæ; "jeg elsker dine tårer, der udsletter det frygtelige medusablik! – Skynd dig at aflægge den hæslige maske, som skjuler dit ellers så milde åsyn for mig. Lad det nu være nok med dramaet; – lad os gå over til komedien og forsøge at le lidt. Vi er kun en gang unge. Hvad var der i vejen? Er det det lommetørklæde, der piner dig? Nå, le nu lidt, Mariette!"

Mens han talte således til mig, satte han et så pudsigt ansigt op, at jeg imod min vilje måtte le.

"Nå, det glæder mig oprigtigt at se," udbrød Edouard og klappede i hænderne. "Min kære veninde, en kvindes mund er til for tre tings skyld: for at smile, kysse og sige 'Jeg elsker dig'. – Å, det glemte jeg helt, og for at spise kager," tilføjede han og trak en pakke med kager, som han havde bragt med fra Paris, op af lommen.

"Med alt det har jeg imidlertid ikke fået at vide, hvorfra det lommetørklæde stammer. – Hvor kommer det fra? Hvorfor

udstrømmer det den samme parfume, som du ønskede, at jeg skulle bruge til mit hår? Du må dog indrømme, at der er noget ejendommeligt ved hele denne sag. Og hvilket navn betyder bogstaverne J.G.? Nej, nej, det nytter ikke, min ven, jeg gætter mod min vilje ..."

"Nå? lille heks, lad os så høre, hvad du gætter!"

"Ja," svarede jeg. "Du har taget dette lommetørklæde med fra operaen."

"Rigtigt."

"I den loge ved siden af vor."

"Fuldstændig rigtigt."

"Og i hvilken der uden tvivl sad en person."

"I hvilken der sikkert sad en kvinde."

"Som hedder?"

"Som hedder," afbrød Edouard mig, idet han brast i latter, "som på scenen hedder Semiramide – Norma – Elvira, og i privatlivet Julia G... Jeg har stjålet hendes lommetørklæde fra hende, det er sikkert, – af begejstring for hendes talent. – Som du selv for lidt siden sagde, – dette lommetørklæde er en kærlighedens relikvie – kærlighed til kunsten. – Der har du hele historien – nu kan du altså indgive klage mod mig for retten."

"Hvis det forholder sig som du siger," svarede jeg, "hvorfor har du så skjult lommetørklædet for mig?"

"Fordi jeg var bange for, at dette udslag af min kærlighed til kunsten skulle vække din kvindelige skinsyge. Jeg håber, at du vil give mig den kostbare genstand tilbage, som har berørt min gudindes læber."

"Men," vedblev jeg og så skiftevis på lommetørklædet og Edouards ansigt, "jeg ved ikke rigtig om jeg tror dig? Der findes

andre mennesker end denne kunstnerinde, hvis navn begynder med disse forbogstaver; – du har tidligere modtaget breve, som jeg har set, – breve fra hin anden kvinde, – og også hendes navn begyndte med dem."

"Og deraf slutter du, at det tilhører hende? Så vil jeg blot gøre dig opmærksom på denne pibe her. Med disse ord tog han en pibe fra kaminen og fortsatte stadig leende: Så måtte denne pibe også tilhøre hende, for også den bærer bogstaverne J.G. – Stakkels Mariette, jeg ser med sorg, at du er på vej til at blive tosset."

Da jeg selv ikke var vant til at lyve og aldrig havde været nødt til det, kendte jeg intet til alle de påskud og al den list, en snedig hjerne kan udtænke sig for at gå af vejen for sandheden. Edouards ro havde ikke fornægtet sig et eneste øjeblik, og hans stemme lød hele tiden, mens han talte, fuldkommen ærlig.

Og dog, til trods for mit oprigtige ønske om at lade mig overbevise, lykkedes det mig ikke helt at nedkæmpe min mistanke. – Mit hjerte var uroligt og plaget af skinsygens kvaler, og en indre stemme syntes at tilhviske mig: *Søg videre*. – Men tvivlen og den halve vished var mig ikke tilstrækkelig, jeg måtte i besiddelse af en vished, der ikke mere tillod nogen tvivl.

En morgen sagde Edouard, inden han tog ind til Paris, at han blev derinde til middag hos en af sine venner, og at jeg derfor ikke skulle blive forbavset, om han kom senere hjem end sædvanlig. Jeg ved ikke, hvorledes det kom, men da han gik bort, stillede jeg mig hen ved vinduet, og jeg så nu, at Edouard i stedet for at gå ned ad alléen, der førte til stationen, gik den modsatte vej. For lidt siden havde han klaget over at være forsinket; hvorfor skyndte han sig da nu ikke bort i den rigtige

retning? Da jeg fulgte ham med blikket, så jeg, at han sagtnede sine skridt og gav sig til at gå frem og tilbage foran et landsted, der lå omtrent hundrede skridt fra vort. Hans øjne syntes at søge nogen oppe bag gardinerne. Jeg så ham to eller tre gange nærme sig den lille havelåge, men efter fem minutters forløb besluttede han sig endelig til at gå videre, men jeg så ham endnu flere gange dreje hovedet tilbage til huset, som han lige havde forladt. Endelig forsvandt han ned ad en lille vej, der ad en omvej også førte til stationen.

Da jeg gik bort fra vinduet og trådte tilbage i værelset, kastede jeg et blik i spejlet: jeg var meget bleg, og mine træk havde et ganske forstyrret udtryk. Det susede for mine øren, og jeg havde en følelse, som om en heftig feber var i anmarch. – Min kammerpige blev ganske forskrækket, da hun så mig således, og spurgte mig, hvad der var i vejen. – "Ingenting," svarede jeg, "det er blot lidt hovedpine. Jeg vil gå en tur i parken, så går det nok over."

På vejen hen imod det hus, jeg havde set Edouard standse foran, faldt det mig ind, at Edouard altid, når vi gik ud at spadsere sammen, undgik at gå til den side, hvor huset lå. Da jeg var nogle skridt borte fra huset, hørte jeg toner fra et klaver, og snart kunne jeg høre, at det var et af de stykker, som Edouard havde ladet mig lære; det var arien fra "*Piraten*". Da jeg nåede helt hen til huset, var stykket til ende, og jeg hørte nu en kvindestemme synge teksten til Schuberts "*Farvel*".

Edouard, som jeg flere gange havde bedt om at skaffe mig ordene til dette stykke, havde svaret mig, at der ingen fandtes. Sangen og spillet blev pludselig afbrudt, og jeg hørte barnelatter der oppe fra. Derefter blev der atter stille, og jeg

kunne ikke mere høre noget. Den vished, som jeg den foregående dag havde ønsket, skulle jeg altså nu få i hænde. Jeg sagde til mig selv, at jeg måtte tage hele min viljekraft sammen for at tage imod det frygtelige slag, der ville ramme mig. Pludselig hørte jeg gennem havedøren stemmer af børn, der syntes at komme nærmere; det var de samme stemmer, der for lidt siden havde afbrudt sangen; den syngende var uden tvivl deres moder. Jeg gik tæt hen til døren; jeg stod nu på det samme sted, hvor jeg for få minutter siden havde set Edouard stå og forsøge på at se ind. Jeg havde gættet rigtigt; det var en moder med sine børn, for jeg hørte et af dem sige "Mama". Hun svarede noget; men jeg mindedes ikke at have hørt denne stemme før. Men hvad betød det også? Hvad enten jeg kendte den eller ikke, var det i alle tilfælde en kvindestemme, og foran hendes hus havde jeg set Edouard blive stående. Var det ikke grund nok til at forurolige mig? Og musikken, som jeg havde hørt, sagde den mig ikke alt? Hvem var da denne kvinde? Endelig skulle jeg erfare det; jeg behøvede kun at stå på tæerne for at kunne se ind gennem den øverste del af døren, der ikke var tilgitret. Her foran denne dør følte jeg mig til mode som en dødsdømt, der stopper fingrene i ørene for ikke at høre sin dødsdom; jeg ville og jeg ville dog ikke. Et eneste blik skilte mig fra det bevis, som jeg snart skulle have for øje. Jeg skælvede ved tanken om, hvad der nu var i færd med at styrte sammen for mig, og et øjeblik tænkte jeg på at flygte, vende tilbage til vort hjem for at begrave mig i min tidligere blindhed, men jeg fik ikke tid til at tage nogen beslutning, for døren blev pludselig åbnet. Jeg gik nogle skridt tilbage og så nu en dame med to

børn ved hånden. Jeg genkendte hende, det var fru J… G…, Edouards tidligere elskerinde.

Således hævnede hun sig, uden at vide det, ved sin blotte nærværelse. Hun gik forbi mig uden at genkende mig. Der var næsten forløbet et år siden hin dag, da jeg ved min usandhed mente for bestandig at have fjernet hende fra Edouard, og selv om hun endnu huskede mig, ville hun umuligt i mig kunne genkende den kvinde, hun den gang havde set for sig. Da jeg så hende gå så rolig forbi mig, kunne jeg ikke lade være at tænke på, at hun sandsynligvis måtte have glemt Edouard fuldstændig, når ingen følelse sagde hende, at den, der stod foran hende, var hendes rivalinde. Skønt jeg kun kastede stjålne blikke på hende for ikke at vække hendes opmærksomhed, så jeg dog, at hun bar sit hår på den måde, som Edouard havde foreslået mig at sætte mit, og skønt denne omstændighed i og for sig ikke havde nogen betydning, forekom den mig dog som et bevis mere. Endnu inden jeg vidste, at den kvinde, jeg her skulle få at se, var den samme, som Edouard tidligere havde elsket, havde jeg i tankerne samlet alle de forskellige omstændigheder sammen, indtil de dannede et hele. Nu havde jeg ingen grund mere til at tvivle; alt, hvad der havde været tilsløret, var blevet klart og tydeligt, selv for den mest indgroede vantro. Hvor ønskede jeg mig nu ikke min tvivl og uvished tilbage igen. Men nu var det for sent. Jeg havde villet vide; nu vidste jeg!

Nu lå hele den komedie, som Edouard havde spillet for mig fra den første dag, vi kendte hinanden, mig klart for øje. Jeg mindedes den nat, da han for at overbevise mig om, at han ikke mere brød sig om sin tidligere elskerinde, kastede hendes hår

ud af vinduet. Den gang havde jeg for første gang indåndet den parfume, som jeg atter havde mærket i operaen, hvor Edouard havde taget det glemte lommetørklæde for at have en erindring om sin fordums elskede. Det var også hendes nærværelse, der havde været skyld i den usædvanlige bevægelse, som jeg havde bemærket hos Edouard resten af aftenen, mens vi fra scenen hørte den musik, som han senere lod mig lære sammen med to andre stykker, som han sikkert havde hørt spille af hende. Når han således hørte mig spille, mindedes han de lykkelige aftener, som han tidligere havde tilbragt sammen med hende i tusmørket, hvor han havde stået bag hendes stol, således som hun nu stod bag min, med bankende hjerte og ansigtet begravet i hendes mørke hår, som udstrømmede den parfume, han havde købt til mig, for at han på denne måde endnu tydeligere kunne tænke sig tilbage til tidligere dage. Nu kunne jeg forklare mig, hvorfor han foretrak tusmørket, når jeg spillede for ham: han havde været bange for, at mit ansigt og min stemme skulle få mindet om hende til at blegne og vække ham af hans drømme. Jeg havde altså taget fejl, da jeg troede, at han elskede mig. Et helt år igennem havde han løjet med hjerte og mund, og gennem et helt år havde jeg dagligt ladet mig narre af ham! Da jeg på enhver måde søgte at fremskynde den forvandling, der efterhånden gjorde mig ukendelig for mig selv, da jeg dagligt søgte at kvæle mine medfødte gode og naturlige instinkter, havde jeg bøjet mig under hans vilje for, uden at vide det, bedre at kunne minde ham om den kvinde, han aldrig havde ophørt at elske. Jeg var intet andet end en levende automat, der besad forstand og taleevne, en dukke, han kunne få til at indtage de stillinger, han netop synes bedst om i øjeblikket.

Når Edouard talte til mig om sin kærlighed, var det altså slet ikke til mig, han talte, og når jeg svarede ham, var det ikke mig, han hørte på. Min kærlighed var ikke hans kærlighed, den var kun ekkoet af den kærlighed, en anden kvinde tidligere havde følt for ham.

Da jeg kom hjem igen, befandt jeg mig i det heftigste sindsoprør. Jeg brændte af begærlighed efter at befinde mig ansigt til ansigt med Edouard. Jeg forestillede mig, at han var hos mig og overøste ham i tanken med de bitreste bebrejdelser. Og så svarede jeg mig selv, som om det var ham, der talte. Men hvad ville han kunne sige for at retfærdiggøre sig? Ville han overhovedet forsøge at retfærdiggøre sig? Ville han ikke nøjes med at svare mig: "Ja, det er sandt!"

Mens jeg sad fordybet i disse tanker, blev der bragt et brev til Edouard. Det kom fra Paris, og var afstemplet d. 15. i måneden. Jeg kom til at tænke på, at det netop i dag var et år siden, jeg havde aflagt mine landsbyklæder for at ombytte dem med dem, som Edouard havde købt mig. Det var altså just et år siden jeg havde hørt op med at være Marianne for at blive Mariette, og jeg fik nu pludselig lyst til at klæde mig om og tage den dragt på, som jeg havde båret for et år siden for at se, hvad Edouard ville sige, når han så mig således, og hvilke følelser der ville besjæle ham ved gensynet af disse klæder. Måske ville han, når han så mig i disse plumpe klæder, tænkte på, hvad jeg havde været og hvad jeg var blevet for at behage ham, og hvad denne forvandling havde kostet mig af tålmodighed og omhu. Måske ville han føle sig skamfuld over den rolle, han havde påbudt mig at spille i et helt år, måske ville et udråb af virkelig følt kærlighed undslippe hans læber! Min kærlighed til ham gjorde

mig vankelmodig, og i mit stille sind begyndte jeg allerede at søge efter undskyldninger for hans opførsel, og selv om det ikke lykkedes mig at finde dem, så fandt jeg dog påskud til at søge at retfærdiggøre ham. I de romaner, som jeg havde læst, havde jeg truffet mænd, der havde elsket to kvinder med samme oprigtige kærlighed. Og jeg sagde til mig selv, at det måske efterhånden ville lykkes mig at vænne mig til denne dobbelte kærlighed; at han kun elskede den anden som en erindring, og at det i virkeligheden var mig, han elskede, og jeg tænkte ikke på, at disse tanker, der var som et halmstrå, jeg i min svaghed klamrede mig til, var akkurat de samme, der var faldet mig ind den dag, da han ikke havde haft øje eller tanke for min buket, skuffet som han var over, at det ikke var hans tidligere elskerinde, som havde sendt ham den. Jeg mindedes, at Edouard den samme dag havde sagt, at jeg var nødvendig i hans tilværelse, og jeg måtte tilstå for mig selv, at jeg var besjælet af en lignende følelse; jeg følte, at jeg ikke kunne tænke mig tilværelsen uden ham, hvad jeg så end var for ham.

Jeg bragte min plan til udførelse, og jeg havde været klædt om i over en time, da jeg hørte Edouard ringe. Mod min vilje og til trods for alle mine forsætter om at være rolig, hamrede mit hjerte dog i mit bryst, og jeg følte et hidtil ukendt had flamme op i mig. Men min heftighed lagde sig hurtigt, og da Edouard kom op ad trappen, havde mit ansigt atter antaget dets sædvanlige rolige udtryk og det velkomstsmil, jeg altid plejede at modtage ham med.

Jeg gik ham i møde for at skille ham af med hans hat, og jeg blev noget forbavset over at se, at han slet ikke lagde mærke til min forandrede dragt.

"Deres ærbødigste tjenerinde, hr. Edouard!" sagde jeg, idet jeg nejede for ham på bondevis; og jeg tilføjede i min hjemstavns dialekt: "Her er et brev til Dem."

"Goddag Mariette!" svarede han adspredt og åbnede brevet, som var kommet under hans fraværelse.

"Kald mig Marianne," sagde jeg; "det vil jeg hellere have i dag."

"Hvad skal det betyde?" vedblev Edouard og krøllede brevet sammen; og idet han så op på mig, sagde han: "Hvad betyder den maskerade? Er vi måske i karnevalstiden? Du lader ikke til at se på kalenderen!"

"Det er tværtimod dig, der ikke ser på den," svarede jeg; "ellers ville du have vidst, hvilken dag det er i dag. Det er en festdag for os; vi skriver i dag den 15. juni. Det er i dag et år siden, du for første gang kaldte mig Mariette, og jeg aflagde mine bondepigeklæder for at tage den første silkekjole på, jeg nogen sinde har båret. Forstår du nu, og husker du det?"

"Du havde ikke behøvet at klæde dig ud i den maskeradedragt for at fortælle mig, hvad dag det er. Det vidste jeg udmærket godt."

"Vidste du det, er det muligt?" udbrød jeg. "Havde du virkelig tænkt på denne årsdag?"

"Å," svarede han hårdt, "øjeblikket egner sig ikke til at være sentimental. Jeg har fået en stævning fra retten; den lå inde i lejligheden i Paris, og dette brev, som jeg lige har fået, stiller mig videre retslig forfølgelse i udsigt."

"Men hvorfor dog?"

"Ja, det må du nok spørge om," råbte Edouard heftigt. "Ved du ikke, at du går med kjoler, der koster lige så meget som mine

månedspenge, og at det armbånd, du der har på, er mere værd end mine søstres smykker; og det er endda ærbare piger!"

"Og jeg da, hvad er jeg da?" udbrød jeg opfyldt af harme over denne ufortjente bebrejdelse i forening med den direkte fornærmelse.

"Du," svarede Edouard, "du er vel sagtens min elskerinde!"

"Ja, *vel sagtens* er det rette ord, for jeg er ikke sikker på det."

"Har du mistet din forstand i dag?"

"Nej, tværtimod, jeg har min fornuft i behold, og jeg har ikke andet end min fornuft, for mit hjerte er dødt; du har nu tilføjet det dødsstødet. Jeg er ikke mere Marianne, jeg er ikke andet end Mariette, og jeg råder dig til at tage dig i agt."

"Hvad skal den trussel betyde? Forklar dig dog!" råbte Edouard. "Jeg forstår dig aldeles ikke mere."

"Det skal ikke vare længe, før du kommer til at forstå mig," svarede jeg. "Ja, det er rigtigt, jeg er din elskerinde, og jeg skammer mig over det, ikke over at jeg har en elsker, men over at min elsker er en løgner, en hykler, en kujon!"

"Mariette!" sagde Edouard og gjorde et skridt fremad.

"Ja, en kujon, det gentager jeg, og det skal jeg bevise. Det, som du lige nu sagde mig, var en fejhed. Du har ikke haft mod til at se den ubehagelige situation i øjnene, dine dårlige pengeforhold sætter dig i, og nu lader du dit dårlige humør gå ud over mig, du lader mig forstå, at jeg er skyld i det alt, men jeg har forudset det, og jeg har med al kraft villet kæmpe imod. Imod min vilje har du gjort gæld, og det bebrejder du mig nu; imod min vilje har du fået mig til at føre et overdådigt og uvirksomt liv, og det benytter du nu til at gøre mig bebrejdelser! Jeg har ikke forlangt andet af dig end din kærlighed, og jeg har

villet arbejde; men du selv har forhindret mig deri, fordi du i din lediggang havde måttet skamme dig over min flid, og nu bebrejder du mig at have ligget dig til last, og du driver skamrødmen op i mine kinder ved at kaste mig ordet: *Din elskerinde* i ansigtet som en fornærmelse og en hån! Vov at påstå, at det ikke er fejt, sig det, om du tør! Ja, jeg er sikker på, at du vil sige det," tilføjede jeg uden at give ham tid til at svare; "det vil du sikkert sige, for du kan jo ikke leve et øjeblik uden at lyve."

"Mariette! Mariette!" råbte Edouard, forfærdet over min heftighed; "hør dog på mig. Når man beskylder folk, må man dog i det mindste lade dem forsvare sig. Lad mig dog komme til orde. Du har ret, og jeg havde uret, da jeg for lidt siden talte til dig på en sådan måde. Men det er disse rykkerbreve, der gør mig nervøs; jeg er bange for, at mine kreditorer skal skrive til min familie, at min fader skal blive vred og kalde mig hjem. Så ville jeg jo være nødt til at skilles fra dig, og det er det, der gør mig urolig. Du har ret; jeg mangler mod til at se alle livets små ubehageligheder lige i ansigtet. Stakkels barn! Du har ganske rigtigt forudset det; hvis jeg havde lyttet til dine råd, havde jeg nu ikke været i en så ubehagelig situation. Men jeg fortryder intet, vi har jo dog været lykkelige sammen. Godt, lad os gå ud fra, at der virkelig har været lidt egoisme med i spillet, når jeg gerne ville se dig pyntet og beundret; men var så denne min egoisme i grunden ikke ganske naturlig? Havde ikke også min kærlighed til dig sin del i denne forfængelighed? Og er det da utilgiveligt, at jeg har elsket dig?"

"Ja, du er utilgivelig, fordi du lyver endnu i dette øjeblik, og fordi alt, hvad du siger, er usandhed."

"Tvivler du om, at jeg har elsket dig, at jeg elsker dig!"

"Nej, jeg tvivler ikke, for jeg er sikker på det modsatte."

"Men hvad er der da sket?" udbrød Edouard. "Det er dog umuligt, at et ord, der undslap mig i øjeblikkets hidsighed, har været tilstrækkeligt til at kunne forvandle dig således. Hvad er her sket? Hvad har jeg gjort dig? Forklar mig det dog. Jeg forstår ikke denne gåde!"

"Gåde!" svarede jeg. "Ja, det er en gåde, og i dag har jeg fundet dens løsning."

"Godt, så sig mig denne løsning."

"Nej, jeg vil ikke sige dig den, Edouard, men jeg skal synge den for dig."

"Mariette, lad være med at spøge."

"Nej, jeg spøger aldeles ikke," vedblev jeg, idet jeg gik hen til klaveret. "Jeg skal synge gådens løsning for dig efter en melodi, som du plejer at holde af at høre. Ønsker du måske, at jeg skal slukke lysene?" spurgte jeg ironisk, idet jeg spillede de første akkorder af melodien til "*Farvel*".

"Vor afskedstime lyder,
du følger Herrens bud,
du, som mig ene fryder,
går frejdigt til din Gud.
En kærlig ven er døden,
som gør os begge fri,
ja, hist i morgenrøden,
for evigt samles vi."

"Hvorfor? Hvad mener du?" stammede Edouard. "Luk klaveret; hør op at spille."

"Nu er turen kommet til mig," sagde jeg og vedblev at spille. "Nu vil jeg spille komedie, og du skal få at se, at jeg forstår at

spille min rolle."

"Det er nok, Mariette!" skreg Edouard.

"Du må høre på mig," sagde jeg, "for det bliver sidste gang, for

Vor afskedstime lyder,
du følger Herrens bud ..."

"Mariette!" råbte Edouard og kom hen til mig. "Mariette, hvem har lært dig den sang?"

"Det kan jo være dig ligegyldigt! Hør blot rolig på mig, og glem ikke, når turen kommer til dig at falde ind."

Og jeg begyndte atter forfra på sangen:

"Vor afskedstime lyder,
du følger Herrens bud ..."

"Marianne!" mumlede Edouard og søgte at gribe mine hænder; "hvorfra ved du, tal dog ... Du dræber mig."

"Marianne eksisterer ikke mere; Marianne eksisterede kun ved sin kærlighed, og hendes kærlighed er død.

En kærlig ven er døden,
som gør os begge fri ..."

"Mariette ... Marianne!"

"Marianne eksisterer ikke mere.

Ja, hist i morgenrøden ..."

vedblev jeg at synge, mens jeg rejste mig og stillede mig i min fulde højde foran Edouard, som var faldet på knæ foran mig. Jeg hørte, at han græd.

"Fru G. kan synge resten for dig," sagde jeg, gik bort fra klaveret og satte mig hen i en krog af stuen.

Edouard kom hen til mig og tog mine hænder mellem sine. Jeg følte, at de rystede.

"Marianne, du må høre på mig; lad mig tale med dig, forklare dig alt! Jeg vil sige dig alt. Du vil da forstå mig, for du er klog; men du må tro, hvad jeg fortæller dig."

"Hvis du vil, at jeg skal tro dig, Edouard, så må du sige mig det modsatte af, hvad du tænker."

"Hvis du vidste, hvad jeg lider," sagde han, og lagde min hånd på sit hjerte.

"Det er din egenkærlighed, som lider," svarede jeg, "og ikke dit hjerte. Du har gættet min beslutning, men når jeg er borte, er det ingenlunde mig, du vil længes efter, for jeg har aldrig været noget for dig. Det, der opfylder dig med rædsel og skræk, det er tanken om for anden gang at skulle miste din tidligere elskerinde, det er tanken om at se den skygge svinde, som mindede dig om en virkelighed, der ikke var mere, og nu, mens du ligger her på knæ, knæler du ikke foran mig, men foran hende, og det er tanken om hende, der bringer dig til fortvivlelse."

"Er det virkelig sandt, hvad du der siger?" sagde Edouard og lagde armene omkring mig, idet han forsøgte at kysse mig. "Er det virkelig sandt, vil du forlade mig? Du kan altså roligt tænke på pludselig at skilles fra mig!"

"Jeg har aldrig løjet; jeg har sagt dig, at jeg ikke elskede dig mere; det er sandhed. Marianne, som elskede dig så ubeskrivelig højt, er død, og Mariette har knap nok en tåre i øjet ved tanken om hende. Den pige, som ikke var andet end hjerte,

havde tilgivet dig alt, den kvinde, som du ser for dig, og som ikke besidder andet end sin fornuft, er ubarmhjertig, fordi hun ved, at din sorg ikke er andet end hykleri. Om du end kastede dig ned for mine fødder, om du end omfavnede mig og svor mig din kærlighed ved alt, hvad der er dig helligt; jeg ville dog ikke tro dig og ikke høre på dine ord. Ja, du er i sandhed et mærkeligt menneske! Du ejede en kvinde, som elskede dig af hele sin sjæl, og som i sin opofrelse blindt havde adlydt dig i et og alt; dette levende væsen har du omskabt til en kunstgenstand; du har reguleret hendes hjertes slag som man regulerer et urværk; til hende sagde du: På den og den tid kan du være fornøjet, på den og den tid må du være sørgmodig; du afpassede tonefaldet i hendes stemme efter en andens; du tvang hendes ansigt til at påtage sig et smil, som ikke var hendes eget; du knuste hendes hjerte og forstenede det. Nu er dette væsen blevet en marmorstatue, ufølsom, kold og døv, det eneste hos hende, der endnu minder om et menneske, er hendes bevægelser; hun er ikke mere sig selv, men kun sin skygge. Alle dine bønner nytter intet; du kunne lige så godt forsøge at blødgøre den marmorpsyche, der står nede i haven."

"Nuvel, Mariette!" sagde Edouard lidt roligere, "du vil altså ikke tilgive mig nu?"

"Hverken nu eller nogen sinde."

"Hvorfor dømme forud om fremtiden? Hvad du end siger, så er det dog mindre din kærlighed end din forfængelighed, der lider, fordi den har følt sig såret af det, du har erfaret. Du er frem for alt kvinde; det er din sårede stolthed, der taler gennem dine vrede ord. Ak, jeg kender jo selv disse følelser, jeg, der her sidder ved din side, har selv lidt de samme kvaler; men før eller

senere lider man selv ved at føle den store tomhed i sin sjæl, hvor længslen efter den svundne lykke græder. Når man gør sit hjerte til et fængsel, som man lukker had og nag inde i, vil fængslet snart genlyde af de uhyggelige skrig, som fangerne udstøder; og når hadet bliver til en lidelse, er man ikke mere langt fra at længes tilbage til den tid, hvor kun kærligheden beredte lidelser. Lidt efter lidt indfinder minderne om kærligheden og lykken sig til trods for stoltheden, der oprøres; man gør et skridt fremad for bedre at kunne se skyggen af det forhen så tilbedte; man skyder alle disse tanker fra sig, drager dem atter til sig, de hvisker: *Glem*, og til sidst svarer man dem med et: *Tilgiv*!"

"Det ord vil aldrig komme ud af min mund," svarede jeg koldt.

"Hvis du vidste, hvor jeg elsker dig!" vedblev Edouard. "Det forekommer mig, som var der faldet et bind fra mine øjne. Ja, jeg har været fej og utaknemmelig, forfængelig og dum; men fremtiden skal sone, hvad fortiden forbrød. Hvis du kendte alle mine planer! For det første vil jeg ikke mere føre det liv, vi hidtil har ført. Hvis du ønsker at arbejde, vil jeg lade dig lære noget, og din flid og dygtighed skal være en spore, der driver mig fremad."

"Jeg har ikke mere de samme tanker som tidligere, Edouard; nu føler jeg en sand rædsel for arbejdet. Jeg vil hverken være en nål eller en saks. Jeg er Mariette, intet videre, og mine hænder skal aldrig have andet at gøre end at ligne to liljer."

"Jeg vil blive tvunget til at føre et mere ordnet og sparsommeligt levned," vedblev Edouard; "jeg må indskrænke

mine udgifter. Du kan klæde dig på efter eget behag, og købe de tarvelige kjoler, som du tidligere så ofte havde lyst til."

"Se engang på mig," svarede jeg og rejste mig op; "tror du virkelig, at jeg ville nedværdige mig til at gå med bomuldskjoler og billige uldne kjoler som en kammerpige eller arbejderske? Jeg føler nu, at jeg kun kan nøjes med det bedste. Du har vænnet mig til luksus, og jeg har ikke i sinde at forandre mine vaner. Hvorledes kan det forbavse dig?" tilføjede jeg. "Når jeg er blevet således, er det jo dog dit eget værk; du kan være stolt af det. Og desuden, tror jeg da overhovedet på dine gode forsætter? De smelter jo dog i morgen som sne for solen under fru G.s altan."

"Å, denne kvinde!" mumlede Edouard bittert, "at hun altid skal være mit livs ulykke! Mariette, jeg bønfalder dig, tal ikke således ... Hør mig ... jeg elsker dig!"

"Men i morges stod du jo dog uden for hendes hus. Elsker du hende da ikke mere?"

"Nej, jeg elsker hende ikke mere. Jeg elskede hende ikke i morges og har længe ikke elsket hende mere. Min opførsel er uforklarlig, det ved jeg, men det er alligevel sandt, hvad jeg siger ... Det er virkelig sandt!" tilføjede han i en så hjerteskærende tone, at jeg mod min vilje følte mig bevæget.

"Du elsker hende ikke mere; men hvem elsker du da?" sagde jeg.

"Dig, kun dig," svarede Edouard. "Gå ikke fra mig ... Du skal se ... Vi vender tilbage til hotellet, der hvor du første gang kom til mig ... Mariette, gå ikke fra mig ... sig, at du vil blive."

"Er det virkelig dit hjerte, der taler denne gang?"

"Hør selv." Han greb min hånd og lagde den på sit bryst.

"Jeg har i teateret set skuespillere, hvis hjerte bankede lige så stærkt."

"Hvad skal jeg da gøre for at overbevise dig? Sig mig et middel."

"Hør engang," sagde jeg; "jeg ved en måde, på hvilken du kan overbevise mig om, at du i dette øjeblik er oprigtig imod mig. Et øjeblik vil jeg atter være den samme, jeg tidligere var; benyt lejligheden."

"Tal ... tal hurtigt ... Hvad skal jeg gøre?" råbte Edouard.

"Du siger, at du elsker mig, og at du ikke mere elsker fru G."

"Ja, det siger jeg dig, og det samme ville jeg sige hende selv."

"Hende selv ... ville du virkelig sige det til hende selv? Men hvis hun endnu elskede dig! Du bliver bleg, Edouard!"

"Jeg!" sagde han og så forbavset på mig. "Men hvorfor forudsætter du noget sådant?"

"Hvis det nu var sandt, hvorledes ville det da være, når alene formodningen gør dig så bevæget?"

"Mariette, det drejer sig her ikke om fru G... – det drejer sig om os, om vor lykke. Hvad mente du for lidt siden, og hvad er det for et forsøg, du ville gøre?"

"Begyndelsen er gjort, Edouard," svarede jeg.

Han så et øjeblik på mig, som ville han med sit blik trænge ind til min sjæls inderste. – "Jeg forsikrer dig, at jeg ikke forstår, hvad du mener," sagde han efter et øjebliks tavshed.

"Lad mig tale ud. Du er altså ganske sikker på, siger du, at din kærlighed til hin kvinde er fuldkommen død! Og hvis nu uforudsete omstændigheder bragte en mulighed for en forsoning mellem hende og dig? Hvis du stod over for denne kvinde på samme måde, som før du lærte mig at kende, så ville

det altså, siger du, være mig, du valgte, fordi det er mig, du elsker, og fordi fru G… er dig ligegyldig, ikke sandt? Er du ganske sikker på det? Det er, hvad du for lidt siden sagde mig; siger dit hjerte det samme?"

"Ja," svarede Edouard.

"Godt, så skal du da erfare sandheden; og jeg skal også erfare den," tilføjede jeg og betragtede ham opmærksomt. "For et år siden, da du lå syg efter dit sår, havde fru G… ikke glemt dig; hun elskede dig endnu. Da hun fik det brev, som du sendte hende, og som kom hende i hænde længe efter afsendelsen, kom hun for at se til dig."

"Nej," afbrød Edouard mig; "hun sveg mig troløst, hun skrev ikke engang til mig."

"Det var mig, der bedrog dig. Hun kom, bevæget dertil af sin kærlighed og medlidenhed. Jeg kendte din kærlighed til hende; dagligt led jeg under det, for jeg elskede dig allerede. Hun kom; jeg gættede straks, hvem hun var, og jeg forstod, hvad hun ville hos dig. Hun kom for at indtage den plads ved dit hovedgærde, som jeg i fjorten dage havde haft, og fra hvilken jeg havde lyttet til ethvert af dine åndedrag. Jeg ville ikke, at dit første blik skulle møde hendes, og for at give hendes atter vågnende kærlighed dødsstødet, sendte jeg hende bort med et eneste ord: jeg fortalte hende, at jeg var din elskerinde!"

"Og det troede hun!"

"Hun troede det og havde allerede gættet det ved synet af den ring, der skinnede på min finger, og som tidligere havde tilhørt hende. Du havde givet mig den, da du i dine feberfantasier havde antaget mig for hende. Da du atter vendte tilbage til bevidsthed, gjaldt dit første ord hende, men hun var allerede

tabt for dig: jeg havde skilt jer for stedse, for hun har ikke kunnet tilgive dig at have kaldt hende til din sygeseng, for der at træffe sammen med en rivalinde, der var hende så uværdig, og du kunne ikke tilgive hende at have ladet dig alene, da du svævede i dødsfare."

"Ulyksalige!" skreg Edouard med flammende blikke.

"Å!" udbrød nu jeg, lige så frygtelig og truende som han. "Nu ser du altså, at du løj for mig, at det er hende du elsker, og som du altid vil elske!"

"Ja, det er hende, det har aldrig været nogen anden, og det vil altid vedblive at være hende!"

"Nej, Edouard, den som du nu elsker, det er mig; det er mig, du elsker i morgen. Dit raseri, der ville forskrække en anden end mig, er for mig den oprigtigste kærlighedserklæring, du kunne gøre mig. Du elsker mig, fordi du nu engang er sådan beskaffen, at du elsker den, der ikke elsker dig, at du higer efter den, der flygter for dig. Den kærlighed, der har sit udspring i hadet, er den stærkeste; det er en sådan kærlighed, du føler for mig."

"Jeg har aldrig elsket dig, aldrig, hører du? For lidt siden havde du ret. Nej, du var ikke min elskerinde; du har kun været min fantasis tjenerinde, et legetøj for mine luner, og min mund har stedse løjet for dig. Nu har du erfaret det af mig selv, lad det være din straf."

"Den gang, da jeg elskede dig, ville et eneste af disse ord have dræbt mig," svarede jeg; "men hvad skulle de nu kunne gøre mig? Jeg føler intet mere *her*," tilføjede jeg og lagde hånden på mit hjerte. "Min kærlighed, som du har dræbt, er død, og dine

fornærmelser kan lige så lidt som dine bønner kalde den døde til live igen."

"Gå," udbrød Edouard med halvkvalt stemme.

"Ja, jeg går nu," svarede jeg; "jeg forlader dig i de samme fattige klæder, jeg første gang så dig i, da skæbnen ville, at jeg med min barmhjertighed, der blev til kærlighed, skulle træde mellem dig og døden; men jeg ved, at næppe har jeg gjort et skridt ud af huset, før dine tanker følger efter mig. Hvor er hun? Hvad bestiller hun? vil du tænke, og din skinsyge vil plage dig i søvnløse nætter. Først fra dette øjeblik begynder din kærlighed til mig, og du vil lære alle de lidelser at kende, som jeg har måttet udholde for min kærligheds skyld.

For dig er jeg fra nu af død og tabt. Ja, i sandhed død og tabt for den oprigtige kærlighed og for den lykke, denne bringer; fra det øjeblik, jeg forlader dig, er jeg viet til den løse og letfærdige eksistens, som tidligere forfærdede mig, men til hvilken du har vakt tilbøjeligheden til live hos mig. Å, Edouard, Edouard! Hvor frygteligt bliver jeg ikke hævnet for alt det onde, du har tilføjet mig, ved det onde, som du tilføjer dig selv; hvor vil du ikke komme til at lide, når du er blevet alene med dine længsler og savn!"

"Gå din vej, gå!" skreg Edouard, idet han rejste sig og gjorde en truende bevægelse.

"Farvel!" svarede jeg og så ham lige i øjnene; "om otte dage ligger du for mine fødder!"

11

Marianne Duclos havde, mens hun skildrede sine oplevelser med Edouard for Claude Bertolin, fortalt ham sit livs hemmelighed. Hendes tilståelse røbede tydeligt nok den hjertesorg og hemmelige fortvivlelse, der skjulte sig under den unge piges tilsyneladende ufølsomhed. Claude, der således kendte årsagerne til den forvandling, der var foregået med Marianne, kunne vel endnu dømme hende strengt, men foragte hende formåede han ikke mere. Og Marianne havde netop villet forsvare sig mod dette retskafne menneskes foragt, og derfor havde hun modigt taget sin tilflugt til et oprigtigt skriftemål. Da hun i sin beretning nåede til de sidste smertelige begivenheder, følte hun sin kraft svigte. Helst havde hun kastet et skjulende slør over de år, som var fulgt efter bruddet med Edouard, men hun forstod, at hun skyldte Claude fuldkommen oprigtighed, og efter en lang pause genoptog hun med fast stemme den afbrudte beretning.

En time efter at have forladt Bellevue tog Marianne i Paris ind hos en ung pige, som hun havde lært at kende. Hun aflagde sine bondeklæder, som hun ombyttede med en elegant dragt og bad så sin veninde om at gå med hende på bal: Hun trængte til at høre støj omkring sig og til adspredelse.

Næppe var de kommet hen i ballokalet, før hendes nærværelse og rygtet om bruddet, der var ilet forud for hende, samlede de unge mennesker om hende. Blandt disse befandt sig også Edouards ven, der havde været deres nabo, da de boede i det lille hotel i latinerkvarteret.

"Nå, er det virkelig sandt, hvad der bliver fortalt?" sagde han til den unge pige.

"Ja, det er forbi," svarede Mariette. Og hun fortalte ham alt, hvad der var forefaldet mellem hende og Edouard.

"Og hvad tænker De nu at gøre? Er det Deres mening at henleve lang tid i Deres enkestand?"

Mariette svarede ham i en let tone, at dette slet ikke var hendes hensigt, og han forstod af hendes ord, at hun meget hurtigt ville bukke under for alle de fristelser, som en ung pige i hendes stilling og med hendes oplevelser falder som offer for.

"Hør engang, Mariette," sagde den unge mand, "jeg har aldrig sagt Dem noget om mine følelser for Dem, fordi Edouard var min ven, men jeg har altid holdt af Dem. Mine følelser er alvorlige og oprigtige, Marianne, og skyldes intet lune. Jeg har ofte måttet gøre vold på mig for ikke at sige Dem det. – Men nu da De er fri … hvis De selv vil; De er den kvinde, jeg har drømt om, og jeg er sikker på, at jeg ville elske Dem af hele mit hjerte."

"Netop fordi jeg er sikker på det, må jeg sige Nej, min ven," svarede Marianne.

"Er det fordi jeg var Edouards ven?"

"Nej," svarede hun. "Den kærlighed, som De byder mig, ville jeg ikke kunne gengælde. Dertil er De alt for ærlig og oprigtig. De ser forbavset ud; jo, det er virkelig Marianne, som taler således til Dem. Men af den enfoldige bondepige, som De engang kendte, er der intet tilbage."

Og med en skamløshed, som hun i virkeligheden slet ikke besad, pegede hun på de øvrige kvinder, der var til stede i salen, og sagde: "Jeg må bære mig ad som de andre."

"Er det virkelig alvor, hvad De der siger?" sagde den unge mand. "Er det Dem, jeg hører tale således?"

"Hvad vil De ellers?" svarede Mariette sørgmodigt, "jeg ligner nu alle de øvrige kvinder, som findes her. De har måske lidt ligesom jeg og er måske også kommet herhen for i fornøjelsens hvirvel at søge glemsel for deres sorger. Jeg må gøre som de."

"Ak, Marianne," svarede studenten, "overvej det vel, inden De kaster Dem i afgrunden, og glem ikke, at den er dyb. Tænker De virkelig for alvor på af fri vilje at dræbe al hæderlig følelse? Det er mig umuligt at få mig til at tro det. Hør engang på mig, De bagvasker Dem selv, når De sammenligner Dem med de andre kvinder, der er til stede her. Lad dem ikke føre bag lyset af deres tilsyneladende sorgløshed; deres livlighed, deres latter og smil, som De antager for glæde, er ikke oprigtig. Fordi De ser dem springe og hoppe under kronerne som natsværmere, der flagrer omkring lyset, tror De, at de morer sig. Nej, de arbejder, de ulykkelige! Thi for dem er fornøjelsen blevet den eneste eksistensmulighed, og der findes ikke en eneste blandt dem, der uden sorger og bekymringer tør tænke på dagen i morgen. Enhver virkelig og oprigtig følelse er udslukt hos dem; de hengiver sig ikke engang mere – da lader sig tage. Nogle af dem er af nøden blevet kastet ind på denne vej, hvor de før eller senere omkommer i elendighed, andre har deres letsindighed at takke for det. Hvad de unge mennesker angår, så kender De dem egentlig slet ikke. Jeg, som har levet blandt dem, har lært dem at kende i al deres letsindighed og svaghed, og jeg sværger Dem til, at det er hjerteskærende at se dem og høre dem, når de bruger deres smule ånd til at fornægte den rest af hjerte, der endnu er blevet tilbage hos dem, for den fordærvethed, der

hersker blandt dem, er så stor, at de yngste, så snart de har lært kvarteret at kende, rivaliserer med de ældste, hvad letfærdighed angår. Hos mændene som hos kvinderne er letsindigheden blevet den vigtigste faktor i livet, og det unge menneske, hvis kinder endnu er fugtige af moderens afskedstårer, taler om kærligheden på en måde, der ofte driver skamrødmen op i kinder, der ellers ikke kender noget til den. Og blandt dem tænker De på at leve, dem vil De hengive Dem til! Å, Marianne, Marianne! ..."

"Min hævn," svarede Marianne, "kan kun fuldbyrdes, når Edouard ser, at jeg er blevet lige så letsindig som det pigebarn, der danser derhenne, og der er samlet en skare beundrere rundt om. Jeg vil, at mit rygte, før der er gået en måned, skal have bragt hendes i glemsel, og at mit billede skal ses i vinduerne. Hvorfor beklage mig? Når alt kommer til alt er den skæbne ikke så forfærdelig! Jeg har gode kort på hånden: min ungdom, intelligens og skønhed. Glæden og fornøjelsen frister mig, og jeg hylder den filosofiske grundsætning, der siger, at livet skal være kort og godt."

"Marianne," svarede studenten og trykkede hendes hånd; "De elsker endnu Edouard. Vent med at bringe Deres hævnplan til udførelse, De bliver selv dens eneste offer."

Mariette svarede ham ikke, og han gik sin vej; men hans ord beskæftigede hendes tanker. Da ballet var forbi, trak hun sig alene tilbage med sin veninde, der havde tilbudt hende husly nogle dage. Den nat, hun tilbragte efter denne dag, var forfærdelig. Men en hemmelig tanke forårsagede hende dog midt i al hendes smerte en vis egoistisk glæde. Hun tænkte på, at Edouard snart ville falde som bytte for de sjælelige lidelser,

hun havde forudsagt ham. Hun faldt endelig i søvn, opfyldt af håbet om næste morgen måske at have brev fra ham, eller måske se ham selv, men hendes håb skuffedes, og i fire eller fem dage så hun intet til ham, skønt hun besøgte de steder, hvor han plejede at komme. Timevis stod hun skjult i nærheden af universitetet, men hun så ham hverken komme eller gå. En af Edouards venner fortalte hende endelig, at han i flere dage slet ikke havde været i sin lejlighed i Paris.

Edouards tavshed syntes at skulle gøre Mariannes spådom til skamme. Han tænkte altså slet ikke på hende, havde måske fuldstændig glemt hende. Hos den unge pige opstod der en heftig kamp mellem hendes sårede stolthed og hendes kærlighed til Edouard. Et øjeblik tænkte hun endog på at vende tilbage til ham, men den tanke, at hun måske ikke ville finde ham alene, afholdt hende fra det. Hun tænkte sig muligheden af, at Edouard efter bruddet med hende måske havde genset sin tidligere elskerinde, og at den forklaring, han havde kunnet give hende, havde bestemt fru G… til atter at knytte den afbrudte forbindelse med ham. Ved tanken om, at hendes bortrejse havde åbnet døren for hendes rivalinde, følte Marianne sig opfyldt af vrede og smerte; hun plagedes af sin skinsyge og drømte kun om hævn. Hun tænkte på at skaffe sig beviser for, hvorvidt hendes mistanke var begrundet, og hun lovede sig selv at skrive til sin rivalindes mand for at fortælle ham alt, men samme aften, da hun havde fattet denne plan, mødte hun Edouard på et bal. I samme øjeblik, hun trådte ind i salen, så hun ham stå sammen med nogle unge mennesker, som talte meget højt og livligt. Mariettes veninde, der var gået i forvejen til ballet, gik hen til hende og forklarede hende, hvad

der gik for sig. En ung mand, der gjorde kur til Mariette, siden hun var vendt tilbage til kvarteret, havde i nærværelse af Edouard, som han ikke kendte, ladet forstå, at han var den eneste begunstigede blandt alle hans rivaler, og Mariettes tidligere elsker havde benægtet dette. Striden om dette var just i gang, da hun trådte ind i salen. Hun gik hen til de unge mennesker. – "Hvad er der i vejen?" spurgte hun. Og mens hun selv var i det stærkeste sindsoprør ved synet af Edouard, forsøgte hun af hans miner at gætte, hvad han følte ved at gense hende.

"Nå, er du der, Mariette!" sagde den unge mand. "Du kommer netop tilpas. Den herre der bagtaler dig," sagde han og pegede på studenten, der ved synet af Mariette tav. Men den unge mands forbavselse steg, da Mariette gik hen til ham og med næsten kærlig mine tog hans arm. Edouard, der lod til at blive forbavset over Mariettes væsen, sagde: "Han påstår, at du er hans elskerinde!"

Hans miner og stemme, hele hans væsen røbede ved disse ord ængstelse og utålmodighed, og han syntes at vente en benægtelse fra Mariannes side. Den unge pige gættede på den tone, i hvilken hans ord blev udtalt, hvad der foregik i hans hjerte, hun følte hans kærlighed røbe sig ved hans bekymring over den andens letsindige påstand. "Alt, hvad jeg har lidt," tænkte hun, "har også han måttet lide; sikkert har også han efter vor adskillelse ofte tænkt på at opsøge mig; samtidig med, at jeg har håbet, at han skulle opsøge mig, har han håbet på min tilbagekomst." Alle disse tanker fo'r i et nu gennem Mariettes hoved; men dette øjeblik havde været tilstrækkeligt til at fremkalde en fuldstændig forandring i hendes følelser.

Edouards nærværelse her og hans optræden viste tydeligt, at hendes mistanke ikke var begrundet. Edouard havde ikke genset sin tidligere elskerinde. Denne tanke fjernede skinsygen af Mariettes hjerte og gav plads for en følelse af stolthed. Det, hun havde forudsagt Edouard den sidste gang, de sås, var i færd med at fuldbyrdes. Han var i dette øjeblik virkelig næsten for hendes fødder, og hun behøvede blot at bekræfte hans ord for at se ham indtage den stilling.

Mariette tøvede et øjeblik. – "Hvis jeg siger Nej," tænkte den unge pige, "vender jeg sikkert tilbage til Edouard." Og det forløsende ord svævede et øjeblik på hendes læber; hun havde allerede åbnet munden for at udtale det, men fornuften sagde hende, at en forsoning med Edouard dog kun kunne være forbigående, at de før eller senere ville komme til at lide under et nyt brud, og at det var bedre at gøre en ende på det straks. Og hvis hun bekræftede Edouards påstand, ville hun så ikke dermed sige ham, at hun ikke havde hørt op med at tilhøre ham, siden hun ikke tilhørte nogen anden. Og ville denne erklæring ikke hos Edouard fremkalde samme følelse, som hun havde haft, da hun opdagede, at han var forblevet hendes minde tro? En sidste gang så hun til bunds i sit hjerte for at overveje, hvilket svar hun skulle give, men hendes forfængelighed og sejrsfølelse fik overhånd og dikterede hende svaret. Og da Edouard endnu engang pegede på den unge mand, hvis arm hun havde taget og spurgte:

"Er det sandt, ja eller nej? Er du hans elskerinde?" svarede Mariette roligt:

"Ja, vist er det så."

En dødelig bleghed bredte sig over Edouards ansigt.

"Er det virkelig sandt?" hviskede han til Mariette.

"Er jeg da ikke fri og kan gøre, hvad jeg vil?" svarede hun.

Den unge mand, hvis arm Mariette havde taget, opfattede uden tvivl denne bemærkning som en kærlighedserklæring, der retfærdiggjorde den usandhed, der i et letsindigt øjeblik var undsluppet ham, og idet han vendte sig mod Edouard, sagde han: "Jeg håber, at De nu vil tage Deres ord tilbage."

"Nej," svarede Edouard, "jeg tager aldrig tilbage, hvad jeg har sagt."

Mariette så den unge mand fare sammen ved dette svar. Han rev den ene handske af og kastede den for fødderne af Edouard, idet han råbte "De kan opfatte dette som en ørefigen." Flere af de tilstedeværende unge mennesker stillede sig nu imellem ham og Edouard. Nogle af dem førte Edouard bort med sig, mens studenten gik med Mariette. Hun forstod, at et sammenstød mellem de to unge mænd var uundgåeligt, og denne duel, som hun i begyndelsen slet ikke havde tænkt sig muligheden af, og som hun alene var skyld i, opfyldte hende med rædsel og skam. Den unge mand, som havde ført hende ud af balsalen, spurgte hende, om hun ville spise til aften sammen med ham og nogle venner, og efter hvad der var forefaldet, kunne hun ikke afslå at tilbringe aftenen sammen med ham. Han var meget munter og fornøjet hele aftenen, og da en af hans venner hviskede til ham:

"Uden at ville gøre dig bange, vil jeg dog sige dig, at udsigterne for dig ikke er videre gode. Der siges, at han skal være en dygtig fægter."

"Lige meget," svarede studenten og førte Mariettes hånd til sine læber; "når øjeblikket kommer, kan mit hjerte ikke slå

stærkere end nu."

Mariette havde først kun haft tanke for Edouard og for den fare, for hvilken han udsatte sig, men da hun hørte disse ord om hans dygtighed, følte hun sig beroliget for hans vedkommende, og hendes tanker vendte sig nu imod den unge student. Hun var egentlig kun gået med ham med den hensigt for øje at overtale ham til at tage sin udfordring tilbage. Han var en modig ung mand, og hun forstod, at det ville være hende umuligt at få ham til at opgive kampen, hvis udfald kunne blive farligt for ham. Hun tænkte nu på at opsøge Edouard samme aften, tilstå ham, at hun havde løjet og sige ham grunden til hendes usandhed på den betingelse, at han ville love hende ikke at duellere. Så snart derfor de unge mennesker havde forladt dem, og hun var alene med Léonce, tog Mariette sin hat og sagde til studenten, der så forbavset på hende:

"Klokken er mange; vil De følge mig hjem!"

"Hvadbehager!" svarede Léonce forbavset, "vil De gå!"

"Ja, selvfølgelig. Efter hvad der var passeret på ballet, kunne jeg ikke afslå at følge med Dem, især af hensyn til Deres stilling overfor Deres venner; men De ved jo godt selv, at det, jeg sagde, ikke er tilfældet og ikke kan blive det ..."

"Hvorfor sagde De det da?" afbrød Léonce hende.

"Ene og alene for at hjælpe Dem ud af den ubehagelige situation, som De ved Deres egen letsindighed var kommet ind i. Jeg havde håbet, at mit svar, som ganske vist må have forbavset Dem, ville have hidført en fredelig løsning af spørgsmålet. Nu er det modsatte sket, og jeg kan ikke sige Dem, hvor fortvivlet jeg er over dette. Men vær blot rolig," tilføjede hun, "duellen skal ikke finde sted."

"Hvad mener De med, at jeg skal være rolig, Mariette?" svarede Léonce og rettede sig i vejret. "Mener De måske, at jeg skulle være bange, fordi der er blevet fortalt, at min modstander er en dygtig fægter, eller vil De fornærme ham med at antyde, at han ikke skulle ville duellere med mig? Hvilken besynderlig rolle spiller De dog i denne sag! Jeg spørger Dem endnu en gang, hvorfor tilbagekalder De nu, hvad De sagde før? I et øjebliks letsindighed og forfængelighed er der over for Edouard undsluppet mig en bemærkning, som ikke indeholdt noget som helst fornærmende imod ham, for jeg kendte ikke Deres forhold til ham, men har De ikke selv til dels været skyld i denne bemærkning? Havde De ikke tilladt mig at håbe på det Ja, som De endnu ikke havde givet mig? Gav Deres smil mig ikke grund til at tro, at jeg ville blive bønhørt af Dem? Hvor ubehageligt det end havde været for mig at måtte tage mine ord tilbage, havde jeg dog kunnet gøre det på en nogenlunde værdig måde, og sagen havde da været ordnet uden skade for nogen, men efter at De offentligt har bekræftet mine ord, har De forhindret mig i at tage mine tilbage, og De har således selv hidført den udfordring, som jeg tilkastede den unge mand. Hvorledes kan De nu tænke på at forhindre duellen, som skal finde sted i morgen?"

"Hvadbehager! Allerede i morgen!" udbrød Mariette.

"Ja," svarede Léonce, "jeg har bedt mine vidner om at fremskynde sagen, og jeg tænker, at hr. Edouards bliver enige om det med mine."

"I morgen?" gentog Mariette; "og De er så rolig endnu i aften, hvor der måske allerede er truffet bestemmelse om, hvor mange timer der skiller Dem fra den sikre død!"

"Jeg holder ikke af praleri," svarede Léonce. "I den situation, jeg befinder mig i, føler selv de modigste mænd sig grebet ved tanken om det forestående. Jeg ved, at udsigterne er dårlige for mig, og dog er denne duel ikke den store begivenhed for mig. De, Mariette, *De* var den store begivenhed. Tilskriv ikke min ro noget heltemod, som jeg ikke besidder. Jeg er ikke overtroisk. Jeg tror på forudfølelser, og jeg besjæles i øjeblikket ikke af nogen som helst følelse af angst; nu forstår De, hvorfor jeg er så rolig."

Mariette troede selv på anelser og forudfølelser, og studentens ord indgød hende på ny angst for Edouards liv. – "Det er ham, der bliver dræbt," sagde hun til sig selv.

"Og desuden," vedblev den unge mand og greb den unge piges hænder; "jeg har aldrig begået nogen lav handling, og lykken har hidtil ikke været mig meget huld. De har et øjeblik ladet mig tro, at lykken kom til mig i Deres skikkelse, og jeg kunne ikke formode, at skæbnen gemte på en så blodig ironi som den at ville rive mig bort fra Deres arm for at stille mig ansigt til ansigt med døden."

"Å," udbrød Marianne hurtigt, "er det ikke snarere den anden, der udsætter sig for dødsfare? Hvor dygtig og behændig han end kan være, er Deres våben dog ikke lige. Denne forudfølelse af, hvad der vil ske, som De selv mener at besidde i så høj en grad, og som selv i dette øjeblik indgyder Dem en sådan ro og sikkerhed, er for Dem en talisman. Og De vil selv ikke kunne påstå, at en duel virkelig er lovlig og ridderlig, hvor den ene af modstanderne kommer væbnet med visheden om sin sejr!"

"Et sådant tilfælde," afbrød den unge mand smilende, "er endnu ikke forudset af æresdomstolene. Men jeg forstår nu,

hvor De vil nå hen med alt dette."

"Hvad forstår De; – er det også en forudfølelse?" svarede Marianne leende.

"Ja, det er, og De vil snart selv forstå, hvor sandt den taler," svarede han og så så gennemtrængende på hende, at hun måtte sænke blikket. "Jeg begynder at kunne forklare mig hele Deres besynderlige opførsel. Jeg forstår nu Deres pludselige beslutning om at forlade mig i et øjeblik, hvor en ung pige, som befinder sig hos den mand, hun offentligt har erklæret for sin elsker, ellers i almindelighed ikke tænker på at forlade ham."

Og som om han havde kunnet læse hendes tanker, oprullede han for hende billedet af alle de forskellige følelser, der havde besjælet hende i løbet af aftenen.

"De har villet benytte min person i den komedie, som De har spillet," sagde han, "men De har ikke været herre over begivenhederne, og nu opfyldes De selv af angst for, hvad udfaldet vil blive."

"Er det ikke sandt?" vedblev han, og hans stemme lød bevæget uden dog at røbe den ringeste vrede. "Jo, det er sandt," fortsatte han, "for jeg ser Dem sitre ved tanken om, hvad der kan ske i morgen, og i al den tid, De har været her hos mig, har De ikke tænkt på andet end, hvorledes De skulle finde et middel til at forebygge en duel, som De anser for at være faretruende for den mand, De elsker; men jeg gentager det endnu en gang: De selv har bragt os i en situation, af hvilken det er umuligt såvel for ham som for mig at trække os tilbage. Men Mariette, til Dem, der for lidt siden sagde til mig, at jeg skulle være rolig, må jeg nu sige: Vær rolig. Lad Dem ikke forskrække mere end nødvendigt af min sikkerhed og ro, og se ikke deri et dårligt

varsel for min modstanders skæbne. Hvis udsigterne ikke er lige, så er det ikke mig, der har de bedste. Og desuden har jo ikke enhver duel dødelig udgang: hr. Edouard er ingen morder, og over for en mand, som kun er hans modstander og ikke hans fjende, vil han måske ikke vise den samme dygtighed og behændighed som i fægtesalen. Hvad mig angår, er det ikke min hensigt at tragte ham efter livet. Vær altså rolig, De skal gense Edouard, og hvis De elsker ham ..."

Den unge mands ord havde ikke kunnet berolige Mariette; hun skælvede ved tanken om den forestående duel, men nu gjaldt hendes angst mest studenten. Hun følte en begyndende sympati for den unge mand, der viste hende en så ridderlig medfølelse, mens han kun havde været et legetøj for hendes lune og koketteri, og som søgte at trøste hende i stedet for at gøre hende berettigede bebrejdelser for hendes opførsel. Hun begyndte at bebrejde sig selv, at hun ikke tidligere havde forstået at værdsætte hans gode egenskaber, som hun nu først lærte at kende. Efter at have tilgivet ham den usandhed, der måske skulle have de frygteligste følger for hende, følte hun nu næsten vrede imod ham over at se ham så hurtigt opgive håbet om at forvandle den til sandhed. Mariette vidste vel, at Léonces kærlighed til hende ikke var meget rodfæstet, og at den skuffelse, hun beredte ham, ikke kunne være ham nogen oprigtig sorg, og dog led hendes forfængelighed et øjeblik over at se, hvor villigt han lod hende gå; hun ønskede næsten, at han havde været mindre rolig; i det øjeblik, hvor hun stod henne ved døren, ønskede hun, at han havde søgt at holde hende tilbage.

"Nå, Mariette," sagde studenten efter et øjebliks pause, "De har ikke svaret mig; De har ikke sagt Nej til det, jeg for lidt

siden sagde Dem."

"Til hvad?"

"Kan De se, jeg havde ret i min formodning? De selv er her, men Deres tanker er andetsteds. Farvel da, Mariette, jeg vil ikke holde Dem tilbage."

"Vil De ikke følge mig?" spurgte hun i en lidt skuffet tone.

"Mener De, at jeg skal følge Dem dér, hvor De vil hen?" udbrød han med en hidsighed, som Mariette næsten var ham taknemmelig for; "det er dog virkelig for megen hån! De er kommet herhen af egen fri vilje, og da jeg hader enhver form for tvang, lader jeg Dem gå, så snart De selv ønsker det. Hvis mine venner vidste det, ville jeg blive til spot og spe for hele kvarteret; men tag De nu også hensyn til mig og forlang ingen latterligheder af mig."

"Hvad latterligt ser De i at følge mig hjem? Deres afslag er kun et forsøg på at holde mig tilbage, for De kan nok forstå, at jeg på denne tid af aftenen ikke går alene på gaden."

"Å, Marianne!" udbrød studenten, "hvad er det dog for en besynderlig komedie, De spiller for mig! Er De da en kvinde, eller er De en sfinx? For lidt siden spurgte jeg Dem, om De endnu elskede Edouard; Deres tavshed bekræftede min formodning; og derfor besluttede jeg ikke at holde Dem tilbage her. Da jeg så, at De var urolig og ængstelig og havde hastværk med at forlade mig, måtte jeg fornuftigvis formode, at det var Deres hensigt at opsøge ham, og derfor afslog jeg at ledsage Dem. For øvrigt var Deres forlangende jo overflødigt; for De behøver jo ikke at gå langt."

"Nu er turen til mig at bede Dem om en forklaring," svarede Marianne. "Jeg forstår ikke, hvad De mener. Jeg har ikke tænkt

på at opsøge den person, De taler om."

"De har ikke tænkt på det?"

"Jeg tænker i det mindste ikke mere på det. Men hvad betyder Deres ord: De behøver jo ikke at gå langt?"

"Skulle De virkelig ikke vide det?" svarede studenten. "Se selv her," tilføjede han og viste hende en seddel, der lå på bordet.

"Hvad er det?"

"Edouards adresse, som han gav til et af mine vidner, som har glemt at tage den med sig."

Mariette greb sedlen og læste: 'Edouard de M..., Rue Mazarine, Hotel *Den gyldne Drue*.'

"Det er jo en forkert adresse!" udbrød hun; "Edouard har i lang tid ikke mere boet her i kvarteret; han har en lejlighed i Chaussée d'Antin."

"Og dog," svarede studenten, "kan jeg forsikre Dem, at han for otte dage siden flyttede ind her i hotellet og siden da har været min nabo."

"Deres nabo!"

"Han bor på første sal og jeg på tredje."

"Her i huset?"

"Ja. Dette er Hotel *Den gyldne Drue*."

Marianne stod målløs. Mens hun levede i den tro, at han stadig boede i Bellevue, havde han allerede otte dage levet i samme kvarter som hun. Hvorfor? Den unge pige fandt snart en forklaring på dette spørgsmål. Hvorfor skulle han være kommet, hvis det ikke var for at udspionere hende, for at se, om hun virkelig holdt, hvad hun i sin vrede havde sagt, da hun skiltes fra ham. I dette hus, der udelukkende beboedes af studenter, kunne Edouard med lethed skaffe sig nyt om

Mariette, thi siden hun var begyndt regelmæssigt at besøge ballerne, talte man om hende i kvarteret. Mariette forstod nu grunden til, at Edouard så bestemt havde nægtet at tro på Léonces påstand om hans forhold til hende, for han havde jo aldrig set hende der i huset, hvor den unge mand boede, og når Edouard ikke havde villet tage sine ord tilbage, var det sikkert, fordi han havde gættet grunden til, at Mariette havde gjort den tilståelse, der var sårende for ham. Selv efter samtalen i balsalen og efter at have set Mariette forlade salen ved Léonces arm, havde Edouard endnu kunnet tvivle om sandheden af hendes ord, men han havde sikkert erfaret, at Marianne var fulgt med den unge mand hen på hotellet, hvor han nu måske lurede på at se hende gå hjem. I denne sene aftentime ventede han måske endnu, og sikkert plagedes han nu af den heftigste skinsyge. Disse tanker fo'r gennem Mariettes hoved, efter at hun havde fået at vide, at Edouard boede i det hus, hvor hun i øjeblikket var.

"Hvis Edouard så mig forlade huset nu, ville han gætte det hele, og i morgen ville han sikkert, stolt over at have gættet rigtigt, sige til Léonce: 'Mariette er ikke hos Dem; jeg havde altså ret, da jeg sagde, at hun ikke var Deres elskerinde.'"

Og den unge pige lovede sig selv, at Edouard skulle komme til at tømme skinsygens bitre kalk indtil sidste dråbe. Hun var blevet stående tankefuld henne ved vinduet, og Léonce kom nu hen til hende.

"Hvad tænker De nu på?" spurgte han hende.

"Jeg tænker på," svarede Mariette, "at dagen nærmer sig, og inden næste aften kommer, er måske ..."

Hun lod sig falde ned i en stol ved bordet og blev siddende med hovedet støttet i hænderne.

Hendes beslutning var taget, hun ville ikke gå hjem, men hun vidste ikke, hvorledes hun skulle få det sagt.

"Elsker De ham virkelig så højt?" sagde den unge mand og satte sig ved siden af hende.

"Hvem?"

"Ham, der bor dernede," svarede studenten og pegede ned mod gulvet.

"Hvis jeg elskede ham, var jeg så her?" svarede Mariette sagte.

"De ville jo gå!"

"Er jeg da gået?" spurgte Mariette og tog hatten af. "Jeg er lige ved at kvæles her," sagde hun lidt efter og benyttede dette påskud til at tage sit sjal af.

Léonce rejste sig og åbnede vinduet. I samme øjeblik hørte Mariette et andet vindue blive åbnet i en af de nederste etager i huset. Hun tænkte sig, at det måske var Edouard, der ikke var gået til ro og som endnu ventede for at opdage et tegn på hendes nærværelse hos sin rival. Hun gik hen til det åbne vindue, og Léonce fulgte efter hende. Et eneste blik var tilstrækkeligt til at overbevise hende om, at hendes formodning var rigtig. Det *var* Edouards vindue, der var blevet åbnet, og i lyset fra gadelygten så hun ham, idet han gik tilbage fra balkonen.

"De er grusom, Mariette," sagde Léonce; "han kan høre og se os."

"Tror De da," svarede hun, "at han ikke ved, at jeg er her?"

Det var en måneklar nat, og uvilkårligt måtte Marianne tænke på den nat, da Edouard for et år siden havde anvendt al

sin veltalenhed for at overbevise hende om sin kærlighed. Den gang var hun kun en lille bondepige. I samme øjeblik, da denne tanke fo'r gennem hendes hoved, faldt hendes øje på ringen, som han hin nat havde givet hende. Denne ring, der havde været et pant på deres kærlighed, vakte i Marianne mindet om alle de lidelser, denne kærlighed havde forvoldt hende, og hun opfyldtes af glæde ved tanken om nu at kunne hævne sig. Hun ønskede, at Edouard nøje skulle vide, hvornår hun ophørte at tilhøre ham for at tilhøre en anden, og uden at Léonce lagde mærke til, hvad hun gjorde, strøg hun ringen af sin finger og lod den falde ned på balkonen uden for Edouards vindue. Lyden af den faldende ring tiltrak sig Edouards opmærksomhed, og Mariette så ham strække armen ud på balkonen for at tage ringen op, der forkyndte ham det endelige brud. Mariette sagde intet om det til Léonce. Men hun kendte Edouards karakter, og hun begyndte at håbe, at duellen ikke ville finde sted.

Den næste dag kom der virkelig også to unge mennesker op til Léonce og forlangte at tale et øjeblik alene med ham. Det var Edouards vidner.

"Undskyld, mine herrer," sagde Léonce, "men det undrer mig at se Dem her hos mig. Jeg har bedt to af mine venner om at træffe de nødvendige aftaler med Dem, og Edouard har deres adresse."

"Hr. Edouard sender os for at tale med Dem personligt," sagde den ene.

"Vi kom for at træffe en fredelig afgørelse på sagen," tilføjede den anden. "Men," fortsatte han med et blik på Marianne, "vi vil helst tale alene med Dem."

På et vink af Léonce trak Mariette sig tilbage til sideværelset. Hun forsøgte at lytte, men de tre unge mennesker talte så sagte, at hun ikke formåede at skelne de enkelte ord. Efter tyve minutters forløb kom studenten ind til hende. – "Er sagen i orden?" spurgte hun.

"Jeg har sendt de to herrer hen til mine venner, men jeg tvivler om, at de bliver enige."

"Men hvorfor dog, når Deres modstander foreslår en fredelig afgørelse?"

"Han stiller mig forslaget i udtryk, der er krænkende for Dem," svarede studenten, "og det er grunden til, at jeg har afslået det."

"Å, jeg forstår," udbrød Mariette. "Jeg har intet hørt, men jeg er sikker på, at jeg kan gætte Edouards forslag. Skal jeg sige Dem det?"

"Hans forslag er følgende," svarede Léonce: "Da han har fået bevis for en kendsgerning, som han ikke havde troet, tager han sine ord tilbage i vore venners nærværelse."

"Og han forlanger, at De skal tage Deres handske tilbage, ikke sandt?"

"Ja."

"Det kan der ikke være noget i vejen for, så vidt jeg kan skønne, og hans forslag kan jo opfattes som et tilbagetog."

"Jeg forstår det ikke, men den grund, som han giver for at retfærdiggøre denne ordning af sagen, kan jeg ikke acceptere; og da denne hans grund er en fornærmelse mod Dem, har jeg givet ham at forstå, at jeg betragter sagen som uforandret for os."

"Hør engang, jeg kender ham, der har fornærmet Dem. Nu, hvor han ved, at jeg for stedse er tabt for ham, har han sikkert sagt, at to ridderlige mænd ikke burde skære halsen over på hinanden for sådan en kvindes skyld."

"Har De lyttet ved døren?"

"Nej, men også jeg har mine forudanelser, og hvis De ønsker det, skal jeg sige Dem nøjagtigt, hvornår Edouard fattede den beslutning."

"Hvorledes det?"

Mariette fortalte ham nu historien om ringen, og hun tilføjede: "Så længe Edouard kunne tro, at jeg endnu elskede ham, og at jeg blot spillede komedie for ham, ville han duellere med Dem. Men nu, da han ved, at jeg er Deres elskerinde, er han bange for, at jeg skal tro, han er skinsyg, hvis han duellerer med Dem. Han vil ikke unde mig den tilfredsstillelse at tro, at hans kærlighed har overlevet tabet af min. Alt dette forudså jeg i nat, og da jeg sendte ham ringen tilbage, var jeg sikker på, at han ville sende mig Deres handske tilbage. De har kun en ting at gøre, nemlig at acceptere hans forslag. Jeg for min person føler mig ikke krænket. Han kan sige alt det onde om mig, som han vil, – alle mænd taler ondt om en kvinde, der forlader dem. Tænk ikke på det, men lad sagen få en ende. For et år siden blev jeg forelsket i ham, fordi han fik en flaske slået i hovedet for min skyld; hvis du nu tilfældigvis sårede ham med din kårde, ville jeg måske atter blive forelsket i ham. For Himlens skyld, forskån mig for den ulykke."

Samme aften var sagen i orden, og den næste dag havde Edouard forladt huset. Otte dage senere havde han forladt

Paris. – Siden da," fortsatte Mariette, "har jeg ikke mere set ham, og jeg formoder, at han er blevet i sin hjemstavn.

I to år førte jeg nu en tilværelse, hvor jeg den ene dag aldrig vidste, hvad den næste ville bringe. Uden alvorlige følelser for nogen, tilbragte jeg tiden i sus og dus, og dette livs fornøjelser blev mig snart en plage. Jeg havde ikke mod til at se tilbage, og langt mindre til at se fremad i tiden, og ofte følte jeg mig opfyldt af afsky og væmmelse for det liv, jeg førte, men jeg besad ikke tilstrækkeligt mod til at gøre et forsøg på at komme ud af denne tilværelse. Alle de gode forsætter, som jeg ofte følte mig opfyldt af, blev ikke bragt til udførelse, fordi jeg manglede den nødvendige energi; og alt, hvad der skulle have været gjort straks, blev opsat til senere. Så traf jeg Fernand de Sallys. Da jeg lærte ham at kende, var han næsten endnu en dreng; han kom lige hjemme fra sine forældre, og jeg var den første kvinde, som han elskede. Efter bruddet med Edouard var han den første mand, jeg besad nogen virkelig dybere følelse for. Fernands gode karakter udøvede en vis indflydelse på mig, og en dag udbrød han allerede ganske lykkelig og stolt: "Du ser nu, Mariette, at det er lykkedes mig at redde dig og rive dig ud af det letsindige og uordnede levned!" Men det blev kun en kort drøm. Til at holde mig på den vej, jeg var kommet ind på, havde det været nødvendigt, at Fernands kærlighed havde formået at udøve samme indflydelse på mig som jeg udøvede på ham, men således var det ikke. Han underkastede sig tværtimod ganske og aldeles min vilje; han følte vel, at de dårlige tilbøjeligheder lidt efter lidt atter tog mig fangen, men han havde ikke mod til at bebrejde eller foreholde mig det, og tavs og sørgmodig så han min kærlighed dø bort uden at gøre noget forsøg på at holde

den tilbage, og snart gennemgik han de samme lidelser, som jeg havde måttet gennemgå i mit forhold til Edouard. Hans stumme eller stille klagende smerte vakte kun en utålmodig medlidenhed til live hos mig, og den hårdhed, jeg ofte behandlede Fernand med, fik mig til at undskylde Edouards opførsel over for mig. Ofte havde jeg det bestemte forsæt at bryde med Fernand, som for min skyld ødelagde sin fremtid; men det har aldrig været mig muligt, for hver gang vendte han tilbage til mig. Hvis han en eneste gang roligt havde samtykket i bruddet, havde det måske været mig, der var vendt tilbage til ham, men det gjorde han ikke, for han kunne ikke leve uden mig. Det sagde han mig, og han beviste det yderligere ved at lukke øjnene for min opførsel. Denne hans overbærende tålmodighed og vedholdende kærlighed, som jeg så lidet fortjente, bidrog ikke lidt til at gøre mig ubarmhjertig over for ham. Fernands trofasthed oprørte og irriterede mig undertiden. Mens jeg var rede til at glemme al den fejhed, som genstanden for min første kærlighed havde gjort sig skyldig i, opfyldte Fernands svaghed mig med foragt for ham.

Men når han gang efter gang atter vendte tilbage til mig og råbte: "Forlad mig ikke, jeg elsker dig trods alt!" gav jeg efter, og jeg lovede ham endog engang ikke at forlade ham; men den ligegyldige og overfladiske følelse, som hans smerte og sorg fremkaldte hos mig, lignede den tvungne barmhjertighed, man viser en fattig, mere for ikke at plages af synet af hans fattigdom end af virkelig medfølelse med hans elendighed. For omtrent en måned siden tilbragte han tyve nætter med at udføre et arbejde uden for sine studier, hvis honorar skulle anvendes til at købe mig en ny sommerdragt. Den dag, da jeg

fik dragten, skulle vi foretage en udflugt; for at berede mig den fornøjelse og for at dele den med mig, havde han arbejdet alle de nætter igennem. Og da dagen kom, udeblev jeg for at tilfredsstille et forbigående lune fra stævnemødet, som jeg havde aftalt med Fernand, og jeg foretog udflugten sammen med en anden; og samme aften så han mig med den anden på bal, hvortil hans skinsyge altid drev ham, når han havde fået bevis på, at jeg bedrog ham. Og dog lå han samme aften for mine fødder og bønfaldt mig om ikke at forlade ham. Den næste morgen var han syg, og hvad der er sket siden, ved De, hr. Claude. Den anstrengelse, som det natlige arbejde havde forårsaget ham, og den tarvelige levevis, som han udholdt for at tilfredsstille mine luner, havde til sidst fremkaldt den farlige feber, der kastede ham på sygelejet. Da han for lang tid siden var blevet uvenner med sin familie på grund af den gæld, han havde stiftet for min skyld, havde han ikke penge nok til at lade sig pleje hjemme, og han blev bragt til hospitalet. Det øvrige ved De allerede, hr. Claude."

Den unge mand følte sig grebet af Mariannes lange skildring.

"Nå, Marianne!" sagde han endelig; "hvad tænker De nu på at gøre? Hvorledes mener De at ville stille Dem over for Fernand?"

"Har jeg ikke allerede sagt Dem det tydeligt nok?" svarede hun; "jeg ønsker, at al forbindelse med ham skal være brudt. Jeg lider måske mere end han under de evige uenigheder, og da der nu byder sig en lejlighed, er det min hensigt at forgifte Fernands kærlighed til mig. De må hjælpe mig med det; det er næsten en god gerning. Ser De ham i morgen?"

"Ja, i morgen tidlig," svarede Claude, "og jeg skal så bringe ham besked fra Dem."

"Godt," svarede Mariette, "De må sige ham, at De ikke fandt mig i hotellet."

"Fernand tænkte sig allerede muligheden af, at jeg ikke fandt Dem der, og han havde derfor bedt mig om at søge efter Dem i kvarteret."

"Det er ikke alt," vedblev Mariette; "De må sige ham, at De af værtinden i hotellet erfarede, at jeg for otte dage siden, glem ikke det, i torsdags for otte dage siden var rejst bort med den student, der boede ved siden af os. Glem ikke dagen," tilføjede den unge pige.

"Men – så vidt jeg husker," sagde Claude, "var det, efter hvad Fernand i dag sagde mig, netop samme dag, hvor De sidste gang kom for at se til Fernand; den dag troede lægen, han lå for døden."

"Ja," svarede Mariette, "ingen troede, at han havde overlevet natten, og det er netop derfor, jeg valgte den dag. Når Fernand erfarer, at jeg kun nogle få timer efter at have forladt ham på hans dødsseng, hvor han havde modtaget den sidste olie, og hvor jeg havde grædt mine hede tårer, var taget bort med en anden, så håber jeg at have nået det mål, jeg har stillet mig."

"Men det er jo dog usandhed!" udbrød Claude.

"Å tak," sagde Mariette, "tak fordi De ikke tror mig i stand til at begå en så lav handling! Ja, det er usandhed, men over for Fernand må det gælde for at være sandhed. Hvis jeg aldrig havde løjet af andre grunde, ville Gud let tilgive mig det."

De var imidlertid nået hen til lågen, og anlægget skulle lukkes.

"Farvel hr. Claude," sagde Marianne, da de var kommet ud af haven.

"Vil De forlade mig?" sagde den unge mand; "hvor går De hen … så sent?" spurgte han efter et øjebliks tøven.

"Derhen," svarede Marianne og pegede hen imod et ballokale, foran hvilket man så lysene skinne. "Husk nu på, hvad jeg bad Dem sige ham," tilføjede hun, "og bring mig så besked om, hvilken virkning det gjorde. Jeg skal vente på Dem hele dagen i morgen."

"Jeg skal gøre, hvad De bad mig om, Marianne, svarede Claude, men kun på én betingelse."

"Og det er?"

"At De ikke går på bal i aften," svarede Claude.

Den unge pige så et øjeblik forbavset på ham.

"Godt," sagde hun i en besynderlig tone; "jeg lover Dem ikke at gå derhen. Farvel, hr. Claude." – Med disse ord slap hun den unge mands arm, men han holdt hende tilbage.

"Jeg følger Dem hjem," sagde han.

"Jeg har jo lovet Dem ikke at gå på bal," svarede Marianne, hvis stemme røbede den forbavselse, den unge mands bemærkning beredte hende.

"Det er også af den grund, jeg tilbyder Dem at følge Dem," svarede han.

"Som De vil," svarede Mariette. "Ja, De har ret," vedblev hun, "klokken er virkelig mange; jeg har opholdt Dem alt for længe med at fortælle Dem min historie, som sikkert slet ikke interesserer Dem. Nu får De skænd, når De kommer hjem."

"Af hvem?" spurgte Claude.

"Af hende, der sikkert venter på Dem," sagde Mariette.

"Jeg er uvenner med hende."

"Men i morges sagde De mig jo, at De ingen veninde havde."

"Når jeg ikke mere har nogen, er det det samme, som om jeg ingen havde haft," svarede Claude. I sit stille sind undrede han sig over, hvorfor han sagde denne usandhed.

"Hvorfor er De da uvenner?" spurgte Mariette ham.

"Hvorfor?" svarede Claude forlegen; "det husker jeg ikke mere."

"Nå, så er sagen ikke alvorlig; De bliver nok gode venner igen."

"Det tror jeg ikke," svarede Claude langsomt.

"Jo, sikkert. Der findes ikke noget kønnere end den slags forsoninger."

Efter tyve minutters forløb stod de uden for Mariettes bopæl.

"På gensyn i morgen," sagde hun til Claude. "Vil De række mig hånden til afsked?"

"På gensyn i morgen," svarede den unge mand, hvis hånd skælvede let i den unge piges.

Marianne forsvandt ind ad gadedøren, og Claude tog i dybe tanker vejen hjemad.

12

Den nat sov Claude ikke; hidtil ukendte følelser og tanker strømmede ind over ham, og mod sin vilje måtte han atter og atter tænke på det livsbillede, som Marianne havde oprullet for ham. Han var som de mennesker, der for første gang er i teatret og der ser en dramatisk handling, der er så fuldstændig forskellig fra deres vante fredelige liv, at de tager et indtryk med sig hjem, som vedvarer lige så længe, som mindet om det sete. Mariannes historie havde udøvet samme virkning på ham, som læsningen af en kærlighedsroman ville have gjort, og det var ham ikke muligt at udviske indtrykket, så meget mindre som han ikke, som så mange læsere, kunne sige til sig selv: "Å pyt, det er jo ikke virkelighed". Claude kunne ikke undlade at tænke på, at hvis han ved sin ankomst til Paris var begyndt at leve på samme måde som de fleste unge mennesker, havde han nu sikkert befundet sig i en nogen lignende situation som Fernand de Sallys. Ikke desto mindre tænkte han allerede nu ikke mere med samme uro på den besked, han havde lovet at skaffe den unge mand; hele dette forhold forekom ham som et sørgeligt skuespil, der blev ham et nyttigt eksempel, for erindringen om det ville tilråbe ham "Tag dig i agt", hvis han nogen sinde senere i livet skulle føle sig tilbøjelig til at give efter for en lignende fristelse. Blandt alle de tanker, som Mariannes beretning fremkaldte hos ham, var der én, som stadig vendte tilbage og hver gang opfyldte ham med samme undren. – Kærlighedens magt måtte altså virkelig være så mægtig, siden alle, der underkastede sig den, gav afkald på livets rolige og

sikre glæder og foretrak en lidenskab, der er en kilde til kvaler og angst! Hvilken besynderlig følelse var det da, der fik mennesker til frivilligt at give sig ind under dette martyrium? Hvad fandtes der da egentlig på bunden af begrebet kærlighed, som på én gang er den sødeste honning og den bitreste kalk, nogen menneskelig læbe nogen sinde har berørt!

Ved tanken om dette fo'r erindringen om Angélique gennem den unge mands tanker, og han holdt fast på mindet om hende; han bebrejdede sig, at han så sjældent tænkte på hende, som kun tænkte på ham, og til trods for afstanden, der skilte dem, var det ham, som hørte han hendes hjerte banke. En øm følelse overkom ham. Han spurgte sig selv, om den ro, der opfyldte ham, når han en sjælden gang tænkte på sin forlovede, ikke var ligegyldighed, og om denne ligegyldighed ikke var ensbetydende med troløshed. For første gang efter at være kommet til Paris tænkte Claude på den tid, hvor han skulle have ferie, og han blev pludselig sørgmodig og bedrøvet ved tanken om, at der endnu ville hengå to måneder, inden han skulle gense sin forlovede. Han ønskede at kunne forlade Paris straks og ankomme til sit hjem næste morgen, mens alle endnu sov og naturen begynder at vågne til nyt liv efter nattens hvile. Hans blik standsede ved de små malerier, som Angélique havde givet ham i afskedsstunden, og som viste ham det landskab, hvor han havde levet. Claude troede sig pludselig hensat i sin hjemstavn. Med blikket hæftet på Angéliques maleri forekom det ham, som så han sig selv der vandre hånd i hånd med den unge pige.

Sammen med hende gik han op ad den stejle skråning, hvor doktor Michelons hus lå; han så atter for sig præstegården, hvor han havde henlevet sin barndom hos onklen, og han mente at

indånde landskabets friske og sunde luft. Gennem træerne så han røgen nede fra husene, han hørte sømændenes råb, mens de førte de tunge pramme op ad floden, og han mente at høre hestetrav henad landevejen. Men når Claude på denne vandring, som han i tankerne foretog sammen med sin forlovede, så på hende, var det ikke Angéliques men Mariannes ansigt, han så ved siden af sig, det var hendes hånd, han holdt i sin. Det forekom ham, at hun førte ham hen til møllen og sagde: "Her var det, min fader reddede Dem fra at drukne, da De var dreng." I samme øjeblik var det, som forandredes landskabet for hans blik, og han så nu Luxembourghavens mørke og skyggefulde alléer, hvor han hele aftenen var gået sammen med Marianne. Claude foruroligedes ved så uventet at se den unge piges ansigt dukke op for sig, mens han tænkte på sin forlovede, og han forsøgte flere gange at forklare sig selv, hvorfor det mod hans vilje trådte mellem ham og hans forlovede. Claude mindedes nu slutningen af sin samtale med Marianne, og han spurgte sig selv, hvorfor han havde løjet og ladet hende tro, at han var uvenner med en elskerinde, som han slet ikke havde, men han havde ikke mod til at forske videre efter den virkelige årsag til denne usandhed, og han forsøgte at overbevise sig om, at han kun havde løjet for ikke at gøre sig latterlig i Mariannes øjne og gøre sit regelmæssige og arbejdsomme levned til skive for hendes vittigheder. Men hvorfor havde han da sagt, at han var uvenner med denne elskerinde, og hvorfor havde han fremfor alt sagt, at han ikke igen ville blive forsonet med hende? Hvad angik alle disse enkeltheder Marianne, selv om de virkelig havde været sande? Hvad skulle alt dette føre til? Hvilken følelse havde drevet ham

til at følge den unge pige hjem, efter at han havde overtalt hende til ikke at gå på bal? Hvorfor var han efter at have set hende gå ind ad gadedøren, blevet stående nogle minutter på gaden, og hvorfor havde den tanke muligvis at se hende komme ud igen, opfyldt ham med uro? Claude formåede ikke at svare sig selv på alle disse spørgsmål, og først da dagen begyndte at gry, faldt han endelig i søvn.

Den næste morgen bankede pigen som sædvanlig på hans dør for at vække ham, men Claude faldt atter i søvn efter at have svaret, at han var vågen og sov, indtil hotelværten, der var blevet urolig over ikke at se ham, kom op for at spørge, om han var syg. Claude klædte sig nu hurtig på og begav sig på vej til hospitalet. Klokken var næsten tolv, og han ærgrede sig over at have forsømt overlægens stuegang; det var første gang, han kom for sent. Et øjeblik tænkte han på at vende om, men så tænkte han på Fernand, der sikkert ventede uroligt på ham for at høre resultatet af hans besøg, og han fortsatte sin vej, mens han overvejede, hvorledes han bedst skulle bringe den syge den ubehagelige besked, som Marianne havde givet ham.

Da Claude trådte ind i sygesalen, så han, at gardinerne om Fernands seng var trukket sammen, og da han så, at den tavle, der hang over enhver sygeseng, ikke mere fandtes ved Fernands, løb der ham en kold gysen gennem kroppen. Claude kendte hospitalets sædvaner og vidste, at denne tavles forsvinden kunne være tegn på, at der var indtrådt noget usædvanligt i den syges befindende. Sygeplejersken, som så ham gå urolig omkring Fernands seng, spurgte ham, hvem han søgte.

"Jeg kom for at tale med nummer 10," svarede Claude; og han tilføjede sagte, idet han pegede på den tomme plads, hvor tavlen manglede: "Er han måske ..."

"Nej," svarede sygeplejersken, "men han har haft et farligt tilbagefald."

"Hvad er der da sket?" spurgte Claude.

"I morges, mens lægerne var her, gjorde han indtryk af at være meget nervøs, og da lægen kom hen til hans seng, begyndte han at tale som i vildelse. Han kaldte på lægen og bad om tilladelse til at gå ud i to timer, men da han nu i de sidste otte dage hver dag har spurgt om det samme, blev der ikke lagt synderligt mærke til det. Men i det øjeblik, da lægen standsede derhenne ved bordet for at underskrive diætsedlerne, sprang nummer 10 ud af sengen med tavlen i hånden, løb hen til lægen er erklærede ham, at hvis han ikke gav ham tilladelse til at gå ud, ville han indgive klage mod ham til politipræfekten. Lægen svarede, at han øjeblikkelig skulle lægge sig til sengs igen. Den syge overøste nu lægen med skældsord og udstødte så frygtelige skrig, at han kunne høres over hele huset. Sygeplejerskerne og lægerne ville bringe ham i seng, men feberen havde givet ham sådanne kræfter, at de kæmpede over et kvarter med ham, inden de endelig fik bugt med ham. Lægen befalede, at han skulle have spændetrøje på, og hospitalsdirektionen er blevet underrettet, for at der kan blive skrevet til hans slægt eller venner, for hans tilstand er ikke ufarlig. Men De kender ham måske nærmere?" tilføjede hun.

"Nej," svarede Claude. "Han havde bedt mig gøre sig en tjeneste, og jeg kom i dag for at bringe ham det svar, som han ventede på; men jeg skulle egentlig være kommet i morges

tidlig, og jeg er bange for, at min udebliven kan have været grunden til hans uro og nerveanfald."

"Han ser ud til at være faldet i søvn," sagde sygeplejersken, idet hun trak gardinerne lidt til side. "Straks efter at anfaldet var forbi, faldt han hen i en underlig tung søvn. Han trænger meget til ro, og hvis den besked, De bringer ham, da ikke skulle være egnet til at berolige ham, mener jeg det er bedst ikke at vække ham."

"Nej," svarede Claude, "det er en ubehagelig efterretning, som han altid kan få at vide tidligt nok."

Men da han ville til at gå ud af salen, hørte han gardinerne blive trukket til side, og han så Fernand anstrenge sig for at sætte sig op.

"Er det endelig Dem!" udbrød den syge med skælvende stemme, og idet han viste sine bundne arme, tilføjede han: "Der ser De, hvordan man behandler mig."

"Hvis De forholder Dem rolig til i aften, skal jeg bede lægen om at måtte tage det af," sagde sygeplejersken medlidende. Derpå trak hun sig tilbage for at lade Claude ene med den syge.

"Nå? hvorledes gik det?" sagde Fernand, og hans blik forrådte hans sjæleangst.

Claude så et øjeblik på ham uden at svare. "Jeg tør ikke gøre, hvad Marianne bad mig om; den meddelelse i hans nuværende tilstand ville give ham dødsstødet, og det ville være bedre at forsøge at berolige hans fortvivlelse ..." tænkte han.

Han begyndte hurtigt uden at se den syge i øjnene: "Jeg bringer Dem gode efterretninger. Det er ganske vist egentlig ikke det rette udtryk, men den besked, jeg bringer Dem, kan dog i hvert fald tjene til at berolige Dem. Jeg har talt med frøken

Mariette. De har gjort hende uret: hun har ikke glemt Dem, og når hun ikke er kommet for at se til Dem, og heller ikke har svaret på Deres breve, så er grunden, at hun ikke har kunnet."

"Ikke har kunnet!" gentog Fernand mekanisk; "og hvilket påskud har hun sagt Dem?"

"Intet påskud," svarede Claude hurtigt, "men en grund. Mariette har været syg, alvorlig syg. Hun lå til sengs, da jeg besøgte hende. Sorgen over at have set Dem så syg her sidste gang, hun var her, er skyld i hendes sygdom, som er meget alvorlig."

"Hold op ... hold op ..." afbrød Fernand ham. "Jeg kan nok høre, at De har set Mariette," tilføjede han med et bittert smil, "og den ene gang har været tilstrækkelig til, at hun har formået at udøve sin indflydelse også på Dem."

"Hvad mener De?" spurgte Claude forbavset.

"De bedrager mig," svarede den syge; "måske er det af medlidenhed og fordi De frygter for at gøre mig endnu mere ulykkelig, end jeg er; men De bedrager mig, det er sikkert. Måske gør De det også kun for at føje Mariette, som har bedt Dem om at undskylde hende over for mig, fordi hun så troløst har svigtet mig; men De bedrager mig; det er jeg sikker på."

Claude blev siddende tavs af forbavselse over for den andens sikkerhed. Da han ikke formåede at tænke sig, hvorledes den syge kunne være i stand til at gætte, at han ikke sagde ham sandheden, tænkte han, at det var en ubestemt forudfølelse hos Fernand, der fik ham til at tvivle på hans ord.

"Hvad glæde skulle jeg have af at bedrage Dem?" sagde han endelig. "Det gør mig ondt, at jeg overhovedet har blandet mig i Deres sager, siden De ikke engang har tillid til mig," tilføjede

Claude heftigt, i håb om at hans påtagne heftighed skulle bidrage til at gøre hans ord mere overbevisende. "Jeg gentager endnu en gang, at Mariette i otte dage har været ude af stand til at svare på Deres breve og ude af stand til at besøge Dem."

Den frimodige tone, i hvilken Claude sagde dette, syntes at rokke Fernands mistillid.

"Hvor så De Mariette?" spurgte han.

"I det hotel, som De havde opgivet mig," svarede Claude.

"Var hun så syg, at hun ikke kunne gå ud?"

"Ja."

"Det har hun måske bildt Dem ind," fortsatte Fernand efter en pause.

"Jamen," svarede Claude, "Mariette vidste jo ikke, at jeg kom, hvis hun havde villet narre mig, hvorledes går det da til, at jeg fandt hende til sengs? ... De ser jo nu selv, at det er sandt, hvad jeg siger; hvorledes kan det da være, at De tvivler?"

"På hvad tid forlod De hende?" spurgte Fernand; "var det om aftenen eller om dagen?"

"Om aftenen," svarede Claude, besluttet på at føre usandheden helt til ende; "det var temmelig sent, for hun havde bedt mig om at blive; det var hende en trøst at tale med mig om Dem. De finder hende meget forandret, når De atter ser hende."

"Men," vedblev Fernand; "sig mig, hvad klokken var, da De forlod hende? Jeg har en grund til at ville vide det."

Claude tøvede et øjeblik. – "Jeg gik bort klokken ni, eller halv ti," sagde han så.

"Godt, så kan jeg sige Dem noget!" udbrød Fernand. – "Mariette, som De forlod klokken ni syg og sengeliggende, var

klokken ti på bal."

Claude følte, at han blev bleg.

"Det er umuligt," mumlede han; "De fantaserer; det er umuligt ... Mariette på bal ...!"

"Ja, og dog er det sandt!" vedblev Fernand.

"Hvorfra ved De? ... Hvem har sagt Dem det? Nej, det er ikke muligt!" udbrød Claude.

"Tilfældet er altid meget tjenstvilligt over for mig, når det drejer sig om en dårlig nyhed. Denne nyhed erfarede jeg i morges gennem to studenter, der underholdt sig højt med hinanden, mens de forbandt en syg her ved siden af mig. Den ene af dem talte om Mariette, og på den måde erfarede jeg, at Mariette har været på bal i aftes."

Claude mindedes nu, at Marianne den foregående aften virkelig havde talt om at gå til bal, og at hun syntes at være misfornøjet over ikke at skulle det, da han bad hende om ikke at gå.

"Det er uværdigt!" råbte han. Han var lige ved at tilføje: "Efter hvad hun havde lovet mig!" Men han tav, og Fernand lod ikke til at lægge mærke til hans bevægelse.

"Nu ser De selv, at det ikke nytter at ville narre mig," sagde den syge.

"Hun er en rigtig slet person!" udbrød Claude, "og det skal jeg sige til hende selv."

"Jeg ønsker ikke, at De skal gøre Dem mere ulejlighed," sagde nu Fernand, "jeg burde have ventet mig det. Jeg ved ikke selv, hvorfor jeg bad Dem forhøre om noget, jeg følte mig sikker på. Når det drejer sig om Mariette, behøver man ikke at tvivle om noget. Hun er en hjerteløs og foragtelig person."

"Og alligevel," afbrød Claude, som den syges ord gjorde et pinefuldt indtryk på, "er hun også i besiddelse af ædle følelser."

"Forsvarer De hende?" sagde Fernand forbavset. "Ja, hun kan få én til at tro, at hun virkelig er i stand til at nære gode følelser, men det er ikke andet end hykleri. I morges, da jeg hørte, at hun havde været på bal i aftes og derved fik vished om, at hun var den samme som altid, troede jeg virkelig et øjeblik, at jeg skulle blive afsindig. Tanken om, at jeg lå syg her for hendes skyld, tanken om al min overbærenhed og opofrelse, som blev belønnet med den mest uforskammede utaknemmelighed fra hendes side, gjorde mig ganske rasende. Havde jeg haft hende her, havde jeg sikkert dræbt hende på stedet. Jeg bad om at måtte gå ud, fordi jeg havde til hensigt at opsøge hende; men jeg tror, at denne heftige krisis har dræbt den sidste rest af min kærlighed til hende. Nej, det har ikke været kærlighed. Det er ikke muligt, at jeg har kunnet elske et sådant udyr. Nu begynder jeg at helbredes ... Ja, ja, snart er mine lænker brudt. Når jeg tænker på alt, hvad jeg har gjort for det pigebarn! Å," stønnede Fernand og rystede heftigt på hovedet, "det er svært at hade, hvor man har elsket så højt! Alt andet havde jeg foretrukket fremfor denne falskhed! ... Dette sidste træk var den sidste dråbe i foragtens bæger ... Hvis jeg i morgen fik at vide, at hun var død ... jeg tror, ja jeg er sikker på, at det ikke ville røre mig ... at det ikke ville volde mig den ringeste sorg. Når jeg tænker på, at det er mig, der har været døden nær for hendes skyld ... Og min stakkels moder, som elsker mig så højt ... Å, den ulyksalige, den ulyksalige! ... Men jeg vil ikke mere tænke på det. De mener måske, at jeg siger alt dette i vrede! Nej, De ser jo, at jeg er ganske rolig ... Ja," vedblev den syge, hvis kinder brændte

af ophidselse, "Gud bevare Dem for en sådan lidenskab! … Det nytter ikke, at man siger: Ungdommen må rase ud! Den slags kærlighedsforhold er et skråplan, der kan føre til alt. Hvis De blot vidste, hvorledes det er; hvis De vidste, hvorledes jeg var tidligere, og hvorledes jeg nu er blevet … men jeg er jo endnu ung … Og når man så tænker på de uskyldige, rene unge piger, der måske engang bliver vore hustruer, der har bevaret deres rene hjerte til os, og som vi til gengæld ikke bringer andet end et forhærdet hjerte, der er blevet træt af alle de uværdige kærlighedsforhold, vi har gennemlevet!"

Claude lyttede med en besynderlig følelse til disse ord, og det forekom ham, som så han for sig billedet af sin forlovede og som var hendes bedrøvede ansigt badet i tårer.

"Lad være med at sørge således," sagde han til Fernand, "tænk ikke mere på denne kvinde. For lidt siden havde De ret … Det var ikke kærlighed, De følte for hende … De har ikke elsket hende."

"Jeg har ikke elsket hende! Hvem siger det?" sagde nu Fernand sagte. "Ikke elsket Mariette! … jeg! De kender hende jo ikke, De kan derfor heller ikke vide! Ikke elsket hende! Har jeg virkelig kunnet sige det? Og har nogen kunnet tro det? Min kærlighed var min undskyldning. Hvis jeg ikke havde elsket hende, måtte jeg jo være den usleste skabning, at jeg kunne tage imod alt, hvad jeg har taget imod uden at forlade hende. Alle de lidelser, alle de spildte dage, alle de søvnløse nætter, som jeg har tilbragt for hendes skyld. Jeg har sultet uden at klage for at kunne give hende en ny hat, jeg har udholdt alle hendes luner som et lydigt barn og grædt og lidt i stilhed! Min stakkels moder, der er så godgørende, må skjule sig for sine fattige,

fordi hun sender mig de penge, der ellers blev brugt til almisser, og disse penge blev ødslet bort af det forfængelige pigebarn! Min søster, der holder så meget af blomster, må undvære dem, fordi hun sender mig sine lommepenge, som bliver brugt til buketter til Marianne, når hun går på bal. Mariette har gjort mig til en løgner og en lastefuld person! Hun, for hvis skyld jeg er blevet en dårlig søn og en dårlig broder, hende skulle jeg ikke have elsket! Sig ikke det! ... Dadl min kærlighed ... foragt den ... men benægt den i det mindste ikke ... benægt den ikke!"

Claude var blevet stående ved siden af sengen og så ned på Fernand, og synet af den ulykkelige unge mand, der næsten ikke formåede at røre sig på grund af spændetrøjen, opfyldte ham med en sådan medlidenhed, at han følte tårer i øjnene.

"Men," vedblev pludselig den syge, "jeg ved ikke, hvorfor jeg tager sådan på veje. Det må være sygdommens skyld. De havde ret, da De for lidt siden spurgte, hvilken interesse De skulle kunne have af at bedrage mig. Men det er nu engang sådan; når man er skinsyg, kan den ringeste ubetydelighed tjene som påskud til at plage sig og gøre sig sorger. Det går ligesom med ganske uskyldige ting, der om natten i mørket kan antage de frygteligste former ... Man tænker ikke mere, man er blot bange. Der falder mig nu noget andet ind: de unge mennesker, som i morges talte sammen her, talte måske slet ikke om Mariette. Det er jo ikke umuligt, at der i kvarteret findes mere end én ung pige af samme navn."

Claude følte sig pludselig til mode, som blev der væltet en sten fra hans hjerte.

"Det er dog besynderligt, at jeg ikke har tænkt på det før," fortsatte Fernand i en næsten fornøjet tone. "Det er dog ganske

naturligt … I samme øjeblik, hvor jeg med uro og angst tænkte på hende, hørte jeg en stemme fortælle, at hun havde været til bal i aftes. Tænker man overhovedet klart i sådanne øjeblikke? Ordene faldt som hammerslag ned på mit hoved. Jeg tænkte ikke på, at der på jorden kan findes en anden Mariette end hende, som jeg elsker! Min Gud, hvor man dog altid er parat til at plage sig selv! Å, det er ikke første gang, noget sådant hænder mig."

"Men De har ret," sagde nu Claude, næsten lige så fornøjet som Fernand og lige så parat til at tro på en idé, der åbnede ham muligheden til at retfærdiggøre Marianne; "det var sikkert en anden Mariette, de unge mennesker talte om."

"Tror De ikke også, at jeg har ret," sagde Fernand. "Men hvordan kan det være, at De, som dog må have bevaret al Deres koldblodighed, ikke straks tænkte på det? Hvorledes har De kunnet tro, at den samme kvinde, som De fandt så syg, at hun ikke var i stand til at skrive mig et ord, havde kunnet gå på bal en halv time efter, at De var gået fra hende? Det er dog fornuftigvis ikke muligt … vel?"

Disse ord gjorde Claude eftertænksom. Fernand blev siddende et øjeblik tavs og ubevægelig, som en mand, der søger at samle sine tanker.

"Nej, nej …" sagde han så pludselig i en sørgmodig tone og forsøgte at slå ud med armene; "nej … det var alligevel hende … og ingen anden … det var hende!"

Claude så op.

"Det var virkelig hende," vedblev Fernand med brudt stemme, "… enhver tvivl er udelukket … Nu husker jeg det, studenten, som talte om Mariette på ballet, sagde til sin ven: Jeg har kendt

hende længe. Hun er endnu en smuk pige; men hun var langt smukkere, da hun levede sammen med Edouard, han var hendes første kærlighed, og han indførte hende i vor kreds."

"Ja," gentog Claude, der nu også følte sig bedrøvet over den vished, de ikke kunne unddrage sig. "De har ret, det var virkelig hende!"

"Der ser De altså! Der ser De selv!" sagde Fernand, "De ser, det er en ganske besynderlig pige. Når hun har et lune, er der intet, der formår at standse hende. Hun er ganske gal efter at danse. Hvis hun den dag, hun skal begraves, på vejen til kirkegården hører en violin spille, er hun i stand til at leve op igen," tilføjede den syge og forsøgte at smile. "Det er hende ganske ligegyldigt, om hun begår en uforsigtighed eller ikke. Jeg mindes en vinternat, hvor hun blev siddende med bare fødder og i natdragt over en time ved det åbne vindue for at se på en ildebrand. Til trods for sin sygdom kan hun meget godt være gået til bal, ene og alene for at adsprede sig. Det ville ikke forbavse mig det ringeste … Så meget mere som den unge mand, der talte om hende, sagde: Jeg ved ikke, hvad der er i vejen med Mariette, men hun gør for tiden indtryk af at være sørgmodig og ulykkelig. Det er sikkert for min skyld, hun er ulykkelig. Ja, ja," tilføjede Fernand; "hun savner mig og er bedrøvet over ikke at kunne se til mig … Men nej, når hun kan gå på bal, kunne hun jo også komme herud."

Claude blev siddende uden at vide, hvad han skulle svare på dette følelsesudbrud. Han kendte kun lidet til, hvor uholdbare de stærkeste beslutninger og alle gode forsætter er overfor den blinde lidenskab. Han formåede ikke at gøre sig den ejendommelige følelse klar, der havde opfyldt ham, da han fik

at vide, at Marianne havde brudt det løfte, hun havde givet ham den foregående aften, men han brændte af utålmodighed efter at se hende for at overøse hende med bitre bebrejdelser. Han forstod ikke, hvorledes Fernand kunne tænke på at undskylde hende; han havde ønsket at se den unge mand blive stående på det engang indtagne standpunkt, og det opfyldte ham næsten med harme at høre ham tage den troløse unge piges parti.

"Hvadbehager?" sagde han pludselig, "De undskylder nu Mariette, efter hvad De lige har sagt om hende! De søger at undskylde hendes nærværelse på et sådant sted, mens De selv ligger her! De forstår altså slet ikke, at dette pigebarn ikke elsker Dem og aldrig vil komme til at elske Dem, at erindringen om Dem er hende ubehagelig, fordi den vækker samvittighedsnag til live hos hende; at De uden at vide det er det offer, hun hævner sig på for alt, hvad hun selv tidligere har måttet lide!"

"Hvorfra ved De det? Og hvorfor fortæller De mig det?" stammede Fernand og så med angstfulde blikke op på Claude. "For lidt siden forsikrede De mig, at Mariette havde talt kønt og godt om mig … Og nu siger De, at hun ikke elsker mig og aldrig vil komme til at elske mig, mens De for et øjeblik siden sagde, at det tværtimod var sorgen over at se mig i min nuværende tilstand, der havde kastet hende på sygesengen. De fortalte mig også, at hun angrede det onde, hun havde tilføjet mig; De blev vred på mig, fordi jeg ikke ville tro Dem; De tog hende i forsvar, og nu anklager De hende selv!"

"Nuvel, ja!" sagde Claude, der så ud, som overvandt han en indre tøven; "det var Dem, der havde ret for lidt siden: jeg bedrog Dem af medlidenhed med Deres tilstand. Det var

urigtigt af mig; det var en dårlig tjeneste at ville knytte Deres kærlighed til et håb, der kunne bidrage til at forlænge et forhold, hvis opløsning er blevet uundgåelig. De ville desuden dog engang have erfaret, hvad jeg havde fortiet for Dem; det er derfor bedre, at De erfarer det straks. Tag Deres kræfter sammen, fat mod til at modtage dette sidste stød, og måtte det få Dem til for stedse at glemme hende, der bibringer Dem det! Måtte De helbredes for en lidenskab, der er mere end afsindig, som er en alvorlig fejl! De har selv tilstået det!"

Claude gav ikke Fernand tid til at afbryde sig; hurtigt overvandt han et øjebliks tøven, og idet han bøjede sig ned til den syge, sagde han kort: "Jeg har løjet for Dem; Mariannes sygdom var usandhed lige så vel som hendes anger.

Alt, hvad De havde forudset, inden De sendte mig hen til hende, er indtruffet, og jeg vil nu sige Dem sandheden, som jeg erfarede af værtinden i det hotel, som De havde opgivet mig. Når Marianne ikke er kommet igen for at se til Dem, og når hun ikke har svaret på Deres bønfaldende breve, så er grunden den, at hun samme dag, da hun havde set Dem her på dødssengen, tog bort med en ung mand, som De måske kender, for han boede i samme hotel som De. Mariette har forladt hotellet sammen med ham. Det er den besked, jeg fik, da jeg indfandt mig i hotellet, og som Mariette selv bekræftede mig med den største ligegyldighed, da jeg om aftenen traf hende på ballet. Jeg gik derhen, hvor jeg aldrig tidligere havde været, ene og alene for af hendes egen mund at høre bekræftelse på, at hun fuldstændig havde brudt forbindelsen med Dem. Jeg kendte hende ikke, men De havde ret: den første, jeg spurgte efter hende, gav mig straks besked om hende."

Claude havde næppe fuldendt sin beretning, før han øjeblikkelig angrede sine ord, da han så på Fernands fortvivlede ansigt. Men det varede ikke længe, før han atter følte sig noget beroliget og begyndte at fatte håb om, at hans usandhed ville medføre det resultat, som Marianne ventede af det. Efter at have siddet tavs nogle minutter, syntes Fernand pludselig at vende tilbage til virkeligheden. Claudes beretning, af hvilken hvert ord var faldet som slag på hans hjerte, havde forårsaget ham en smerte som den, en dråbe syre kan bevirke, når den drypper ned i et åbent sår. I sit indre led han frygteligt, men han var for stolt til at ville vise det i vidners nærværelse. Claude lod sig fuldstændigt narre af Fernands tilsyneladende ro, da denne til sidst sagde til ham:

"Det gør mig ondt, at De ikke straks sagde mig sandheden; jeg formår ikke at forklare Dem den forvandling, Deres ord har fremkaldt i mit indre; det er, som om der var faldet et bind fra mine øjne. Ja, De havde ret i at forberede mig: det var et hårdt stød! Den efterretning, De har bragt mig, er som et af de frygtelige lægemidler, lægerne reserverer for ganske særlige tilfælde: enten dræber de på stedet, eller de helbreder for stedse. Jeg er ikke død," fortsatte Fernand og forsøgte at smile, "altså er jeg helbredet. Tvivl ikke på det; jeg sværger Dem, at det er forbi. Dette er det første rolige øjeblik, jeg har haft i de sidste atten måneder … Altså, "fortsatte den syge med samme bedrageriske ro, "altså samme dag, hvor jeg lå for døden, tilhørte Mariette en anden; en andens kys har tørret de tårer bort fra hendes ansigt, som hun havde udgydt, da hun så præsten gå fra mig. Fem minutter efter at have grædt her ved min seng, underholdt hun sig allerede med en anden. Ja, De har

ret, jeg må være glad ved at være hende kvit! Men sandt er det dog, at jeg har været forelsket i hende," tilføjede Fernand efter en kort pause, "og beviset for det er, at jeg endnu er det," sagde han og pegede på spændetrøjen.

Fernand syntes udmattet efter at have talt. Han lod hovedet falde tilbage på puden, lukkede øjnene og tav.

"Farvel!" sagde Claude efter nogle minutters forløb.

"Vil De gå? Hvorhen?" sagde den syge og åbnede atter øjnene.

"Jeg har allerede været længe hos Dem," svarede Claude rødmende. "Jeg må hjem og arbejde. – Altså," tilføjede han og så iagttagende på Fernand, "De lover mig ikke mere at tænke på ..."

"Det ville være at love mere end jeg kunne holde," svarede den unge mand uden at lade ham tale ud; "men jeg kan forsikre Dem, at mellem den pige og mig er alt forbi."

"Er det sikkert?"

"Ja, ganske sikkert. Det gør mig ondt, at jeg ikke kan række Dem hånden," tilføjede Fernand og så ned på båndene, der snærede hans arme.

"Det kan De til gengæld gøre i morgen," svarede Claude. "Jeg skal tale med lægen, og hvis De er fornuftig, kan De måske snart få lov til at komme ud."

Efter at have vekslet endnu et par venlige ord med den syge forlod Claude salen.

13

Så snart Claude stod ude på gaden efter at have forladt Fernand de Sallys, tog han øjeblikkelig og uden tøven vejen til Mariannes bopæl. – "Hvorfor går du derhen," spurgte undervejs en indre stemme ham, og han svarede straks: "Hvorfor skulle jeg ikke gå derhen? Har jeg da ikke lovet Mariette at bringe hende besked fra Fernand? Og nu, da hele sagen synes at have taget den vending, som hun håbede, er det dog bedre, at hun erfarer det, for at hun derefter kan indrette sin optræden i fremtiden."

Claude var gået så hurtigt, at han i løbet af få minutter stod udenfor Mariannes hus. – "Er frøken Mariette hjemme?" spurgte han portneren.

"Nej, hun er gået ud," svarede denne.

Dette svar var en stor skuffelse for Claude. – "Egentlig er det jo ikke nødvendigt, at jeg taler med hende," sagde han til sig selv, "jeg kan jo skrive hende til for at lade hende vide resultatet af min samtale med Fernand." Men ikke desto mindre var det med en skuffet følelse, han vendte sig for at gå, da pludselig portnerens kone kom løbende efter ham og sagde:

"Undskyld, min mand tog fejl, frøken Mariette er hjemme."

Han vendte hurtigt om, gik op ad trappen og bankede på Mariettes dør.

"Værs'god," lød det derinde fra.

Da Claude trådte ind i værelset, sad Mariette ved et lille bord; foran hende lå en stor buket blomster, og hun var beskæftiget med at klippe stilkene over, hvorefter hun satte blomsterne i et

glas vand. – "Sæt Dem ned," sagde hun til Claude uden at rejse sig og næsten uden at løfte blikket fra blomsterne.

Hun var klædt i en let morgenkjole, hendes hår lå i tætte fletninger om panden, og under morgenkjolens vide ærmer sås hendes hvide arme. Hun så ud til at være i strålende humør og gjorde ikke indtryk af at nære nogen bekymring for det svar, som Claude skulle bringe hende. Hun vedblev at ordne sine blomster, som om hun ventede, at han først skulle tale og tog ingen som helst notits af den unge mand, der blev stående med begge hænder på ryggen af en stol.

"Ønsker De en blomst?" sagde Mariette pludselig og holdt en nellike hen til Claude, mens hun så op på ham. "Kom nærmere, så jeg kan fæste den i Deres knaphul."

Claude tøvede et øjeblik, men da han fandt, at et afslag ville være en uhøflighed imod hende, gjorde han, som hun sagde.

"Hermed udnævner jeg Dem til forårets ridder," sagde den unge pige leende og bøjede sig frem for at fæste blomsten i hans frakkeopslag.

"Nå!" udbrød hun, mens hun blev siddende i den foroverbøjede stilling, der bragte hendes ansigt ganske nært til hans; "når man bliver udnævnt til ridder, er det ellers skik og brug at takke for det, men jeg ser, at De ikke forstår Dem på den slags."

Claude havde tøvet med at tage imod blomsten, men hendes opfordring til at kysse hende på kinden, gjorde ham ganske forvirret. Han rødmede stærkt og vendte hastigt hovedet bort, for Mariettes ord forekom ham højst besynderlige, i særdeleshed i dette øjeblik. Han forstod ikke, at det fra hendes side kun var den rene barnagtighed, og at hun ikke havde

nogen anden bagtanke end at drille ham lidt. Han lod derfor, som om han ikke havde forstået hende og forekom sig selv som en helt, idet han ikke gav efter for en opfordring, som de fleste unge mennesker ikke havde ladet sig sige to gange.

Marianne løftede hovedet og så forbavset på ham, derpå tog hun et lille spejl og sagde, som om hun talte til sig selv:

"Stakkels pige, det lader til, at du er blevet afskrækkende hæslig, eller også må der være mennesker, der ikke forstår sig på det. – Det er Dem, jeg mener," tilføjede hun og så gennemtrængende på Claude; "men jeg forstår det, De har sikkert forsonet Dem med Deres veninde, ikke sandt?" – Hvorpå hun atter tog fat på ordningen af blomsterne.

"Ja," svarede Claude hårdt; "har De ikke selv rådet mig til det?"

"Jo, vist så, og det er virkelig en fornøjelse at give Dem råd, når De følger dem så hurtigt og så godt! Hvornår så De hende igen? I aftes? ..."

"Ja, det var i aftes," svarede Claude i en utålmodig tone, som om han hellere havde talt om noget andet; men Mariette, der gættede hans utålmodighed, syntes at more sig over hans forlegenhed.

"For resten," vedblev hun, "hvad var der egentlig i vejen med Dem i aftes? Jeg var lige ved at tro, at De ville have bedt mig om tilladelse til at måtte låse mig inde her."

"I hvert fald," svarede Claude koldt, "havde De vel næppe givet mig den tilladelse."

"Sandsynligvis ikke."

"Og De havde Deres grunde," vedblev den unge mand.

Mariette støttede hovedet i hænderne og så ham lige i øjnene.

"Hvad mener De med det?" sagde hun så.

"Jeg mener," svarede Claude, "at De havde Deres grunde til ikke at ville være låset inde."

"Har jeg da ikke ret til at gå ud, når og hvorhen det behager mig?"

"For eksempel på bal?"

"På bal eller ethvert andet sted," svarede hun roligt.

"De indrømmer altså, at De var på bal!" udbrød Claude heftigt.

"Ja," svarede hun i en forbavset tone, "vist var jeg på bal i aftes; men hvorfra ved De det? Man skulle tro, De stod i ledtog med politiet!"

"Jeg har erfaret det," svarede Claude, "og siden De indrømmer det, er det altså rigtigt."

"Ja," svarede Mariette, "men hvad kan det for øvrigt gøre Dem?"

Claude havde et øjeblik håbet, at Mariette ville modsige ham, eller at hun i det mindste ville forsøge at undskylde sig; men hendes koldblodighed irriterede ham. – "Ikke det mindste," svarede han. "Hvad skulle det vel kunne gøre mig? Deres handlinger vedkommer ikke mig."

"Det lader dog til det, siden De bekymrer Dem om det."

"Jeg bekymrer mig aldeles ikke om det."

"De gør mig næsten bebrejdelser."

"Jeg gør Dem ingen bebrejdelser. Men da De dog ikke havde til hensigt at holde Deres løfte, havde det været rigtigere ikke at love noget."

"Hvad skal man sige!" svarede Mariette. "Man lover undertiden hen i vejret, og desuden lod det til at glæde Dem at

tro, at jeg ikke ville på bal."

"Hvad glæde skulle jeg vel have af det?" mumlede Claude i en ligegyldig tone.

"Men hvorfor bad De mig så om det, og hvorfor er De nu gnaven?"

"Jeg forstår ikke," sagde Claude uden at besvare hendes spørgsmål, "hvorfor De egentlig gik til bal. Hvilken bydende grund havde De til at gå der … så sent?"

"Det er ganske naturligt," sagde Mariette, og så på den unge mand, der havde sat sig ved siden af hende. "Da jeg kom hjem i går, havde min skrædderinde bragt mig en ny kjole. Jeg havde lyst til at prøve den; den klædte mig udmærket, og da jeg først havde den på og så mig i spejlet, kunne jeg ikke modstå ønsket om, at også andre skulle se den, og tanken om at ærgre Estelle og Marie var virkelig også for fristende. Jeg tog min hat og gik til bal; jeg kom netop i rette tid til at få den sidste polka; jeg fik en storartet succes … Estelle og Marie var gule af misundelse."

"Og for en sådan ubetydelighed brød De Deres løfte!"

"Hør engang," udbrød Mariette; "at få to veninder til at dø af misundelse og skinsyge, det kalder De en ubetydelighed! Men det er egentlig rigtig dumt af mig, at jeg overhovedet svarer Dem," afbrød hun nu sig selv. "Hvad berettiger Dem egentlig til at underkaste mig et sådant inkvisitorisk forhør? Er De lige sådan over for Deres veninde?"

"Min veninde er ikke koket, men …"

"Forskån mig for at høre på lovtaler over hende," afbrød Mariette ubarmhjertigt. Det var, som om hun var træt af den tilbageholdenhed, hun den foregående dag havde forskanset sig bag. – "Det er selvfølgelig en god og beskeden ung pige med

frost i hænderne om vinteren og blomsterpotter i vinduet om sommeren, og hun går ikke med silkekjoler, fordi hun ingen har."

"Hun er mig i det mindste tro."

"Fordi hun er så hæslig, at ingen bryder sig om at se på hende."

"Hun er tværtimod meget smuk."

"Så er det ingen kvinde, men en kunstgenstand."

"Og jeg er meget forelsket i hende," tilføjede Claude.

"Det er ikke sandt," svarede Mariette, der havde siddet og pillet bladene af en marguerit; "De elsker hende slet ikke, – det er margueritten sidste ord."

"Tror De da på det?" spurgte Claude forlegen.

"Ja, det gør jeg. Og De?"

"Narrestreger!"

"Det siger De nu, fordi De er en voksen herre og bor i Paris, men da De var en lille dreng på landet, var De ikke så vantro; jeg husker endnu meget vel at have set Dem rådspørge markens blomster, og når de svarede Dem Nej, udstødte De dybe suk, der ofte fik mig til at le."

"De tider ligger så langt tilbage," sagde Claude mere og mere forlegen. Der opstod nogle minutters tavshed mellem dem. Mariette havde atter sat sig hen til sine blomster og løftede ikke øjnene fra dem. Claude lod blikket glide omkring i stuen.

"Er det den smukke kjole der, som fik Dem til at bryde Deres løfte i aftes?" sagde han pludselig og pegede på en kjole, der lå slængt over en stol.

"Ja!" svarede Mariette. "Synes De om den?"

"Jeg forstår mig ikke på den slags. Men," vedblev Claude efter en ny pause, "hvorledes er det muligt, at De kan jage efter fornøjelser, når De ved, at der er et menneske, som lider for Deres skyld?"

Mariette skælvede og løftede hovedet. – "De har ret," sagde hun langsomt, "og Deres ord minder mig om, at De er kommet for at tale med mig om en anden. Jeg ved ikke, hvorledes det gik til, at jeg ikke mere tænkte på det, men det gjorde De jo for øvrigt heller ikke," tilføjede den unge pige.

"Det er sandt," sagde Claude; "vi talte om noget andet."

"Vi talte om os selv," svarede Mariette, "og kun om os! Nå, hvordan fandt De så Fernand?" tilføjede hun med virkelig interesseret mine.

"Han har det dårligt," sagde Claude, "og efterretningen om Deres nærværelse på ballet i aftes har bidraget til at forværre hans tilstand, og gøre den meget foruroligende."

"Hvorfor har De da sagt ham det?" udbrød Mariette.

"Det er tværtimod ham, der sagde mig det," svarede Claude.

Og han fortalte nu den unge pige alt, hvad han havde hørt om morgenen, og hvad der var forefaldet mellem ham og den syge. Da han var færdig, så han tårerne trille ned ad Mariettes kinder.

"Hvad er De dog egentlig for et besynderligt pigebarn!" udbrød Claude. "Nu græder De, og det er Dem, der har bedt mig bringe den unge mand en besked, som kunne dræbe ham! De græder, og dog har De aldrig vist den ringeste medlidenhed med ham! De græder, og dog er De ikke i stand til at ofre ham et kvarter af den tid, som De ødsler på fornøjelser! Hvorfra kommer da egentlig de tårer, som jeg nu ser på Deres kinder? Græder De måske af sorg over at erfare, at efterretningen om

Deres troløshed har gjort den virkning på Fernand, som De selv havde ønsket? Deres usandhed er lykkedes Dem, Mariette. I dette øjeblik nærer Fernand al den foragt for Dem, som De selv har ønsket, og hvis De havde hørt ham udtrykke den, som jeg har hørt det, ville De føle Dem overbevist om, at den er ægte. Er det af den grund, De græder?"

"De forstår mig ikke, og De kender ikke Fernand," sagde Mariette. "Jeg ved, at han i øjeblikket lider frygteligt, og hvis jeg ikke vidste, at der førtes opsyn med ham, ville jeg være meget urolig. Det er tanken om hans lidelser, der fremkalder mine tårer. Jeg er ikke så umenneskelig, som De synes at tro. Stakkels Fernand! Gud give, han måtte holde fast ved sin foragt! Gud give, han måtte glemme og tilgive mig! Jeg skal aldrig glemme hverken hans opofrelse eller min utaknemmelighed, og erindringen om dem vil endnu længe være min straf. – Men hvad!" udbrød Mariette pludselig i en hård tone, "hvorfor har jeg egentlig medlidenhed med ham? Hvad Fernand har lidt for min skyld, det har jeg selv lidt for en andens skyld! Det var ikke mig, der valgte ham, det var ham, der opsøgte mig! Er jeg da skyldig, eller er det ikke snarere skæbnen?

Desuden, jeg har elsket ham så meget og så længe, som jeg har formået. Hvorfor har han stolet så sikkert på min kærlighed? Hvorfor har han i mig set en anden kvinde end den, jeg var? Har jeg udsmykket mig med dyder for at fængsle ham? Nej, han kan beskylde mig for alt undtagen for falskhed; jeg har ikke bedt ham gøre mig den ære at gøre mig til heltinde i den kærlighedsroman, som jeg følte mig uværdig til. Mange unge mennesker begår den fejl at se en heltinde i den tarveligste kvinde og at ville gøre hende til en helgeninde. Denne tanke har

alle begejstrede og naive unge sjæle, men den hører kun poesiens verden til. Ingen er i stand til at udføre et sådant vidunder, selv ikke Gud ville kunne det. Hjertet hos unge piger som jeg og mine lige er som et berygtet hotel, hvor den tilfældige hæderlige fremmede pådrager sig alle stamgæsternes hån. Hvis vi virkelig engang har en god følelse i vort hjerte, forjages den hurtigt af alle de dårlige, der altid bor derinde."

Mariette begyndte atter at tale om sin forbindelse med Fernand, men hun anklagede ikke mere sig selv, som hun havde gjort den foregående dag. Hun talte mere til sig selv end til Claude. "Mon Fernand havde kunnet vække alt det i mig til live igen, som udsvævelser og dovenskab havde dræbt? Han har lidt og lider endnu for sin kærlighed til mig; men jeg selv har lidt lige så meget, om ikke mere end han? Tror De, at af to mennesker, der ikke elsker lige højt, er det kun den elskende, der lider? Tror De ikke, at den, der ikke kan gengælde kærligheden, lider lige så meget som den anden? Den, der elsker, har dog i det mindste i al sin sorg den trøst at føle noget, der sætter hans hjerte i bevægelse; men den, der lægger hånden på hjertet og føler, at det er koldt som en gravsten, tror De ikke, at han lider, og tror De ikke, at det er frygteligt at overleve sig selv. Hvor mange gange har jeg ikke været opfyldt af misundelse, når jeg så unge mennesker lide, og hvad havde jeg ikke gerne givet for at kunne dele hans smerte og sorg? Også jeg har gennemgået mit martyrium, og det liv, som jeg førte sammen med Fernand, var som oftest uudholdeligt. Hver eneste dag måtte jeg med eller uden grund lide, og hvor frygtelig var ikke hans skinsyge! Et væld af tårer, endeløse sukke og idelige bebrejdelser, men aldrig et ligefremt angreb,

man kan svare på og som man kan forsvare sig mod. Der var intet for mig at sige; jeg måtte tie. Hvor ofte fik han ikke min tålmodighed til at briste, når han trods alt blev ved at gå efter mig; han kunne finde mig, hvor jeg end var, selv med lukkede øjne. Man skulle næsten tro, at tilfældet havde sammensvoret sig med hans skinsyge. Ofte har jeg bedraget ham ene og alene for at se, om det ikke skulle kunne lykkes mig at vildlede ham. Mellem hans mistillid og min list førtes en stadig kamp, hvor Fernand altid blev sejrherre. Og dog har intet formået at svække hans kærlighed. En dag ville han tage en heltemodig beslutning for at få at vide, om jeg havde elsket ham eller ej: han boede dengang hos mig, og han skrev et brev, i hvilket han kort og godt meddelte mig, at vort forhold måtte have en ende, og at han måtte forlade mig. Derpå skjulte han sig på et sted, hvorfra han kunne se ind i mit værelse. Han ventede nu på min hjemkomst for at se, hvilket indtryk brevet ville gøre på mig. Jeg kom sent hjem, det var over midnat, og jeg blev forbavset over ikke at finde Fernand. Da faldt mit øje på hans brev, jeg læste det og kastede det ligegyldigt i ilden. Fernand, der belurede mig, uden at jeg vidste det, var vidne til, hvor ligegyldigt jeg modtog meddelelsen om hans brud; men det var ikke alt. Da jeg mente, at jeg nu var fri, beredte jeg mig på at vende tilbage til det sted, jeg kom fra, men da jeg åbnede døren for at gå ud, kom Fernand frem fra sit skjul, faldt ned for mine fødder og tryglede mig om tilgivelse for, hvad han havde gjort. Og mere end ti gange hændte noget lignende! Når en mand elsker en kvinde, der er ham uværdig, og han føler sig for svag til at forlade hende, gør han sig selv både døv og blind; det burde Fernand have gjort, han havde da sparet sig for megen sorg og

mig mangen ubehagelighed, bortset fra de samvittighedsnag, som man altid føler, når man ser, at man er skyld i en andens ulykke. De siger, at det er forbi mellem ham og mig: det var mit højeste ønske, at det skulle være det. Det skulle glæde mig af ganske hjerte at træffe Fernand igen, når han er nået så vidt, at han kun føler en fuldkommen ligegyldighed for mig, som ville tillade ham at trykke min hånd uden at gløde som i feber. Jeg stoler ikke på hans had og foragt, for på bunden af disse følelser, der er den bærme, som kærligheden efterlader, bliver der dog altid noget af kærligheden tilbage."

Mariette var, mens hun talte, gået hurtigt frem og tilbage i værelset. Nu kom hun atter hen til Claude, der havde hørt tavs til, og satte sig ved siden af ham.

"Nå?" spurgte han hende endelig, "nu da De er fri, hvad har De så tænkt at gøre?"

"Hvad skulle jeg gøre?" svarede den unge pige. "Min vej ligger klar og tydelig foran mig. Jeg behøver kun at følge den, stadig lige frem og til slut ..."

"Hvad så, til slut?" spurgte Claude urolig.

"Herregud," svarede den unge pige, "når jeg har levet endnu en halv snes år på denne måde, har jeg sandsynligvis ikke mere langt tilbage. Min og mine liges tilværelse er en dagligdags roman, som skæbnen altid giver den samme slutning: Elendighed i skændsel og døden i glemsel. Et tagkammer eller fattighuset."

En skælven gennemløb Claude, da han hørte den smukke unge pige fremmane et så uhyggeligt billede af sin fremtid.

"Og vil De da ikke forsøge noget for at komme bort fra den farefulde sti? De ved, hvilken afgrund, der møder Dem ved

enden af vejen, og De vil alligevel fortsætte på samme vej?" spurgte han.

Mariette trak på skuldrene.

"Hør engang, hvad jeg vil sige Dem," sagde Claude, idet han forsøgte at gribe den unge piges hånd; men hun trak den blidt tilbage og svarede:

"Jeg ved, hvad De vil sige mig; jeg tror i det mindste at kunne gætte det. Tilskyndet af en følelse, der beviser, at De besidder et menneskeligt hjerte, føler De trang til at overtale mig til at forlade denne tilværelse, hvor jeg den ene dag aldrig ved navnet på ham, jeg den næste skal tilhøre, og hvor jeg den næste dag ikke mere mindes hans navn, som jeg tilhørte den foregående. Min fremtid synes at forfærde Dem mere end den foruroliger mig selv, for jeg følger nu de råd, som Edouard tidligere gav mig, når han sagde til mig: Se aldrig længere ud i fremtiden end til dagen i morgen. Ja, jeg ved, at en sådan tilværelse er frygtelig … det er ikke fordi jeg føler lyst til den, at jeg vil fortsætte mit liv på denne måde, men ene og alene på grund af de anstrengelser, jeg måtte gøre, hvis jeg ville komme ud af den. Desuden har jeg bag mig en fortid, som ingen nogen sinde kan glemme, og som jeg selv aldrig glemmer. Det er for sent, jeg er ikke mere herre over min skæbne. Den strøm, der bærer mig videre, er stærkere end jeg selv, jeg må give efter for den."

"Men hvis nu nogen ville forsøge at rive Dem ud af denne strøm?" sagde Claude.

"Det ville ikke nytte," svarede Mariette; "den, der gjorde forsøget, ville blot risikere selv at gå under uden at frelse mig. Husk på Fernand! …"

"Fernand var Deres elsker!"

"Nuvel!" svarede Mariette, "hvem anden end en elsker ville forsøge, hvad De talte om?"

"Det kunne være en mand, der elskede Dem højt nok til ikke at nære kærlighed for Dem."

"Hvorledes vil De betegne en sådan følelse?" sagde Mariette og så nysgerrigt på Claude.

"De kan kalde den som De vil," svarede den unge mand.

"Tror De, at den eksisterer?"

"Det kommer an på; men jeg ville i alle tilfælde ikke stole på den."

"Hvorfor ikke?"

"Jeg har gjort tilstrækkelig mange erfaringer," svarede Mariette, "til at vide, hvad disse neutrale følelser er værd. En sådan ubestemt sympati ender altid med at forvandle sig til en heftig lidenskab. Desuden ville en kvindes forfængelighed, især når det drejer sig om en kvinde som mig, altid vanskeligt kunne overbevises om, at den opofrelse, hun er genstand for, længe kunne vedblive at være uinteresseret, og sandsynligvis ville den mand, der gjorde det forsøg, om hvilket De taler, før eller senere foreskrive mig betingelser eller i det mindste lade mig ane dem."

"Hvilke betingelser?" svarede Claude tankefuldt.

"Å," svarede Mariette, "De forstår mig udmærket; jeg mener selvfølgelig, at den mand før eller senere ville forlange at være min elsker."

"Men," svarede Claude, "hvis det nu var en mand, der lignede de andre mænd så lidt, at det var ham umuligt at elske en kvinde som Dem?"

"Jeg gentager endnu en gang, hvilken følelse skulle da vel bevæge ham til det?" sagde den unge pige, mens en let rødme dækkede hendes kinder. "Hvis den mand, De taler om, ikke alene ikke følte nogen alvorlig kærlighed til mig, en kærlighed, som jeg ikke mere ville kunne modtage af nogen, men også var blottet for ethvert ønske over for mig, ville han måske såre min forfængelighed, men hvis han ene og alene interesserede sig for mig af medlidenhed, ville han ganske sikkert såre min stolthed. Han ville hverken være en ven eller en elsker; han ville være noget lignende som en filantrop, og jeg ville afvise ham. Hvis De kender den mand, kan De sige ham det fra mig," sluttede Mariette og så Claude fast i øjnene.

"De har talt til ham selv," svarede Claude, og da han så et smil kruse Mariettes læber, tilføjede han: "De havde sikkert allerede gættet det. Ja, jeg er manden! Da jeg kender Dem, som jeg gør, og da jeg ved, at De er ude af stand til at føle kærlighed, således som jeg forstår dette begreb, kunne De have stolet trygt på mig uden at behøve at være bange for, at jeg skulle stille Dem betingelser, i det mindste ingen af dem, som De for lidt siden nævnede."

"Og desuden har De jo Deres elskerinde," sagde Mariette med det samme smil om munden.

"Hvad Deres stolthed angår, som føler sig frastødt af enhver form for medlidenhed," vedblev den unge mand i en næsten foragtelig tone, "så beklager jeg at måtte høre Dem tale om en sådan følelse; De har tabt retten til at besidde den. Stolthed er blufærdighed, når den viser sig i ulykken, men i den stilling, som De ikke vil opgive, er den næsten skamløshed."

"Det var smukt talt," svarede Mariette koldt, "men hvorhen fører alt det? Hvad nytter alle Deres forklaringer mig? De bringer mig virkelig i stor forlegenhed; sæt Dem dog engang i mit sted og forestil Dem, at nogen talte til Dem, som De lige har talt til mig; hvad ville De så tænke? Hvorledes skal en kvinde i min stilling forklare sig den interesse, De viser mig? Det åbenhjertige, eller om De vil: skamløse, skriftemål, siden De synes bedre om det ord, som jeg har aflagt over for Dem, de pinlige scener, som De har været vidne til, har ikke indgivet Dem nogen særlig god tanke om mig, det forstår jeg meget vel: men hvorledes skal jeg da forklare mig den sympati, De synes at nære for en kvinde, som De ifølge Deres principper ikke formår at agte? Hvad er jeg for Dem? En fremmed!"

"De har været min barndoms legekammerat, og De er datter af den mand, der har frelst mit liv."

"Godt," svarede Mariette, "det kunne til nød gælde for en grund til at vise mig taknemmelighed; men er det virkelig den eneste grund, der leder Dem i Deres interesse for mig? Overvej sagen vel."

Claude blev siddende tavs og tankefuld. Mariette vedblev: "De kan ikke give mig nogen forklaring! Lad mig så give Dem den … De er ung, hr. Claude."

"Jeg er tyve år gammel," svarede denne.

"Det er ikke det, jeg mener," svarede Mariette. "Jeg er heller ikke meget mere end tyve år gammel, men af min ungdom er der kun det ydre skin tilbage. Jeg mente, at De endnu ikke har mange erfaringer, hvad visse følelser angår, for eksempel kærligheden. De har en elskerinde, siger De, men det beviser intet; alle studenter har en elskerinde, før de endnu har tænkt

på at lære noget; enten elsker de hende eller de elsker hende ikke; i de fleste tilfælde er det et lune, hvad der er det bedste; undertiden drejer det sig om en lidenskab, hvad der er det værste; tænk blot på Fernand. Er De sikker på, at De elsker Deres veninde, hr. Claude?"

Den hårdnakkethed, Mariette stadig kom tilbage på dette spørgsmål med, gjorde Claude utålmodig.

"Tal ikke mere om det til mig," sagde han; "jeg har ingen elskerinde og vil heller ingen have."

"Jeg ved ikke, hvorfor De så har løjet for mig i går," sagde Mariette.

"Fordi jeg ikke ville have, at De skulle anse mig for en tosse."

"Det har dog intet med det at gøre," svarede Mariette.

"I Deres øjne var det dog måske muligt."

"Godt! Lad os så sætte det tilfælde, jeg opfattede sagen således, men hvad kunne det så gøre Dem? Hvad værdi kan min mening have for Dem? Var den virkelig en usandhed værd … oven i købet en ret kompliceret usandhed …" tilføjede den unge pige, "thi for lidt siden fortalte De mig, at De havde forsonet Dem med denne Deres indbildte veninde, og De nedlod Dem endog til at rose hendes gode egenskaber for mig. Hvad betyder alle disse historier? Disse usandheder og benægtelser? … Hvem siger mig, at De ikke lyver for mig i dette øjeblik, hvor De benægter overhovedet at have en elskerinde?"

"Jeg sværger Dem …" udbrød Claude.

"Hvorfor så højtidelig?" vedblev Mariette ubarmhjertigt.

"For at overbevise Dem."

"Og hvad vil De gøre med min overbevisning?"

Claude formåede ikke at skjule en rødme, da han hørte dette spørgsmål blive rettet til sig. Han følte, at han rødmede over hele ansigtet, hvad der gjorde hans forlegenhed endnu stærkere. Han søgte i tankerne efter et svar, men fandt i sin forvirring intet. Mariette holdt blikket rettet på hans ansigt, stadig med det samme drillende smil om munden. Claude, der ikke vidste, hvad han skulle sige, bar sig ad som de fleste unge mennesker ville have gjort i hans sted: han blev uhøflig og mente at redde sig ud af den pinlige situation ved at svare i en bitter tone:

"Kun en ung pige som De ville kunne finde det latterligt, at en ung mand holder sig fjern fra dårlige forbindelser."

"Hvem taler om det?" svarede Mariette tilsyneladende uden at føle sig krænket. "De finder mig besynderlig, men jeg må sige Dem, at De selv er højst ejendommelig: De søger at overbevise mig om en ting, fordi De mener, at den ikke er mig ligegyldig, hvori De i parentes bemærket tager fejl; jeg spørger Dem nu om grunden til Deres vedholdenhed; De vil ikke sige mig den af frygt for at sige for meget. De er fri, men det forhindrer mig ikke i at gætte, hvis jeg ville. Men," tilføjede hun, idet hun greb Claudes hånd, "lad mig give Dem et råd for fremtiden: når De ikke ønsker, at man skal se Dem i kortene, må De skjule dem bedre."

"Jeg forstår Dem ikke," svarede Claude, der blev ganske ude af fatning ved Mariettes ord.

"Ønsker De et leksikon?" sagde Mariette.

"Jeg forsikrer Dem for, at jeg ikke ved, hvad De mener ..." stammede Claude forlegen; "jeg ved virkelig ikke, hvad De mener."

"O hellige uskyld!" udbrød Mariette og klappede i hænderne. "Men lige meget, De behøver ikke at svare mig; Deres ord ville dog ikke forråde mig andet, end hvad jeg allerede ved."

"Hvad ved De da?" sagde Claude, der nu virkelig følte sig urolig til mode.

"Nå," sagde Mariette sagte, "De ved måske virkelig ikke det, som jeg ved. Men hvis De skulle erfare det, så sig mig det ikke; det ville desuden være for sent, for om kort tid ville jeg ikke mere kunne høre Dem. Uden at vide det, har De nu aflagt mig et afskedsbesøg, hr. Claude."

"Afsked!" udbrød den unge mand som ramt af dette ord.

"Ja," svarede Mariette, "jeg rejser bort i nogen tid. Fernand vil snart være helbredet; jeg vil helst ikke træffe ham. Hvis han erfarer noget om den usandhed, som jeg opfandt for at skille ham af med mig, ville han blot blive endnu mere forelsket i mig end nogen sinde, hvad Himlen må forskåne ham og mig for! Om en måned, måske endda før, rejser Fernand hjem i ferien, og han vil da glemme mig hjemme hos sin familie, som han for min skyld ikke har set i lang tid; når jeg først ved, at han ikke mere er i Paris, kommer jeg tilbage."

"Hvor rejser De da hen?" spurgte Claude.

"I Dieppe har jeg en veninde, som er rejst derhen for at bade; hun er der sammen med grev G…. De har indbudt mig til at tilbringe nogle dage hos dem; der tager jeg hen."

"Er det langt borte?" spurgte Claude mekanisk.

"Ja, temmelig langt," svarede Mariette i samme tone.

"Så vil jeg ønske Dem en lykkelig rejse."

"Tak," svarede den unge pige.

"Hvornår rejser De?" spurgte Claude.

"Så snart som muligt. I øvrigt kan jeg ikke blive boende længere i Fernands værelse, efter at jeg har brudt med ham. Jeg må se at finde et andet for et par dage."

"Hvis jeg har noget at tale med Dem om, hvor kan jeg så finde Dem?" spurgte Claude.

"Hvad skulle De kunne have at sige mig? Sig det så hellere straks," svarede Mariette.

"Jeg mener, at jeg måske kunne have besked at bringe Dem fra Fernand, som jeg ser igen i morgen."

"Fernand ved ikke, at De har talt med mig, for De har jo sagt ham, at De ikke havde truffet mig her; og desuden, det gentager jeg, er alt forbi mellem ham og mig, og inden vi skilles, ønsker jeg at takke Dem, fordi De har hjulpet mig til dette brud."

"Farvel da," svarede Claude, der måtte beherske sig for at tale roligt.

"Farvel," svarede Marianne og rejste sig for at følge ham til døren.

Da de var kommet hen til døren, vendte Claude sig om for at gribe Mariettes hånd.

"Nej, det behøves ikke," sagde hun.

"Hvorfor?" sagde Claude heftigt. "Det er skik og brug, når venner skilles."

"Er vi venner?"

"Jeg havde håbet, at vi skulle være det."

"Nej," svarede Mariette, "lad os hellere vedblive at være fremmede for hinanden, det er meget bedre."

"Og De vil altså ikke række mig hånden?" sagde Claude.

"Jeg husker fra i går, at De trykker for stærkt."

Inden hun kunne hindre det, havde Claude grebet hendes hånd, og han skulle lige til at føre den til sine læber, da Mariette rev sig løs og sagde:

"Nej, i morges gav De mig et afslag, da jeg bød Dem min kind; jeg holder ikke af luner, og jeg tager nu min hævn."

Claude tog til hatten og gik hurtigt ud.

14

Da Claude forlod Mariette, følte han ingen lyst til at gå hjem; han var bange for at gense sin hidtil så rolige bolig; han var forvirret og urolig efter sin sidste samtale med Mariette. Han gik på lykke og fromme og opdagede først, at han ikke mere befandt sig i gaderne, da gruset i Luxembourghavens gange knirkede under hans fødder. Klokken var tre om eftermiddagen, og der rugede en stærk varme over byen. Claude satte sig i skyggen af et af de store kastanjetræer, og ligesom en mand, der frygter for en dårlig efterretning, ikke vover at åbne et brev, således vovede Claude heller ikke nu at se til bunds i sit indre for at erfare, hvad der foregik der.

Det er en ganske besynderlig, men dog sikker kendsgerning, at der findes visse epidemier, der breder sig, jo større angsten for dem er, og jo flere forholdsregler man træffer for at undgå dem. Det samme er måske tilfældet med visse menneskelige lidenskaber, som man bukker under for, når man netop tror sig mest sikker for dem. Det var omtrent, hvad der var sket hos Claude. I fem eller seks måneder, hvor han ikke truedes af nogen fare, fordi han holdt sig fjernt fra ethvert bekendtskab, havde Claude vogtet vel på sig, men i samme øjeblik, hvor hans årvågenhed havde været på sin plads, slappedes den. Første gang, da et tilfælde, som han ikke havde kunnet forudse, stillede ham lige over for Mariette, var han kommet til hende med de fordomme, som Fernands ord havde skabt i ham; men i stedet for et lastefuldt menneske havde han i hende truffet en kvinde, hvis væsen og tale stod i skarp strid med den

forudfattede mening, han havde dannet sig om hende. Dertil kom den interesse, der var vakt i ham, da han hørte den unge pige fortælle sin historie. Hvis Claude havde haft flere erfaringer i kærlighedssager, end han havde, så ville han, når han opdagede, hvilken plads den unge piges billede allerede optog i hans tanker, have forstået, at det var på høje tid at tage sig i agt, men det tænkte han ikke på. Han bildte sig selv ind, at han kunne lære noget af denne sag, og når en indre stemme tilhviskede ham: "Søger du ikke at gribe lejligheden til at gense Mariette?" lod han, som om han ikke forstod dette spørgsmål. Hans stolthed oprørtes desuden også ved tanken om, at han skulle være forelsket i denne unge pige. Han forsøgte at få sig selv til at tvivle om det og give den følelse, der var vakt til live hos ham, et andet navn, men det lykkedes ham ikke helt. Hvorfor sad han her på denne tid af dagen alene under et træ med brændende pande, bankende hjerte og hovedet kun opfyldt af én tanke? Hvorfor sad han ikke hjemme, bøjet over sit arbejde, rolig og tilfreds som tidligere? Mens forvirrede tanker fo'r gennem hans hoved, var det efterhånden blevet køligere, og enkelte spadserende begyndte at vise sig i haven. Nede fra slottet slog uret, og denne lyd vækkede Claude af hans drømmerier. Han så i vejret og bemærkede nu, at tiden var forbi, hvor der sædvanligvis spistes til middag i hans hotel. En halv dag var således gledet bort, mens han sad her fordybet i sine tanker og betragtninger og gjorde sig al umage for at fjerne den ene tanke fra sig, der stadig med lige stor hårdnakkethed vendte tilbage. I det øjeblik, da han ville rejse sig for at gå, gik pludselig to unge mennesker med hinanden under armen forbi ham, og den ene af dem gjorde en bevægelse som for at hilse på

Claude. Det var en af de unge læger, som Claude havde set på hospitalet, da han besøgte Fernand. Mekanisk hilste Claude på den unge mand, der allerede var forbi ham, men pludselig vendte han om og kom hen til Claude.

"Undskyld," sagde han, "var De ikke på hospitalet i dag?"

"Jo," svarede Claude, "men jeg havde noget at gøre og kom derfor noget senere, da stuegangen var forbi. Var der noget, De ønskede?"

"Nej," svarede den anden, "men der indtraf noget, som satte hele salen på den anden ende, og da jeg nu så Dem her, kom jeg til at tænke på, at De i går talte med nummer 10, og at De måske kendte grunden til hans selvmord!"

"Hvadbehager!" udbrød Claude. "Fernand? Er det ham, De taler om?"

"Fernand, ja rigtigt, det var det navn, der stod på tavlen. Han har taget livet af sig ved at drikke noget gift, der stod i en flaske og blev brugt til forbindinger; det skete netop en eller to timer, efter at De var gået fra ham. Det sagde sygeplejersken mig."

"Ja, det var mig," svarede Claude grebet. "Er han død?"

"Ikke endnu, men det kan sikkert ikke vare meget længe. Ved De, hvorfor han gjorde det?"

"Nej," stammede Claude, "jeg kender slet ikke den unge mand; men da han selv ikke måtte gå ud, bad han mig besørge noget for sig i byen, det gjorde jeg og bragte ham derefter svaret i dag ... Alt, hvad jeg ved, er, at han var meget bedrøvet og ulykkelig."

"Vel sagtens en hjertesorg?" spurgte den anden.

"Det ved jeg ikke," svarede Claude. "Men da jeg forlod ham, gjorde han indtryk af at være roligere."

"Nå, det vil ikke vare længe, inden hans lidelser er overstået," svarede den unge læge.

"Er der virkelig slet intet håb om at kunne redde ham?" spurgte Claude.

"Efter hvad vi har kunnet fastslå, har han taget en så rigelig dosis, at man havde kunnet forgive en okse med det. Skade, det var virkelig en flink fyr. Det var mig ikke muligt at komme i tanker om, hvor jeg har set ham uden for hospitalet, men jeg er sikker på at have truffet ham et eller andet sted. – Går De med og drikker et glas øl?" tilføjede den unge læge og tog Claude under armen, men denne gjorde sig fri.

"Nej tak; jeg har noget at besørge her i kvarteret."

"Så på gensyn i morgen!" sagde lægen roligt og gik videre sammen med sin ven.

Claude blev alene tilbage og stod et øjeblik som bedøvet. Efter at have betænkt sig et øjeblik, gik han ud af haven. Ti minutter senere stod han i Mariettes hotel. Han bankede på hendes dør, men fik intet svar; han bankede endnu en gang stærkere, men ingen åbnede.

"Mariette," hviskede han, idet han lagde hovedet hen til låsen; "det er mig, Claude, luk op."

Men heller ikke denne gang fik han noget svar. Da han bankede for tredje gang, åbnede en ung pige, der boede ved siden af, sin dør og spurgte:

"Hvem søger De?"

"Frøken Mariette."

"Jeg tror ikke, hun bor her mere, jeg så hende gå ned i dag med et bybud, som bar hendes kufferter. Portneren kan måske give Dem hendes nye adresse."

Claude takkede den unge pige og gik ned til portneren.

"Frøken Mariette har ikke sagt, hvor hun flyttede hen," blev der svaret ham, men portnerens kone tilføjede: "Bybuddet, som flyttede for hende, kan De træffe lige over for; måske ved han, hvor hun nu bor."

Claude gik ud på gaden og fandt bybuddet, men denne vendte først det døve øre til og ville ikke give nogen som helst oplysning. Endelig åbnede en drikkeskilling munden på ham, og han fortalte Claude, hvor Mariette var flyttet hen. Claude begav sig i al hast til den ham opgivne adresse. Portneren i hotellet sagde ham, at Mariette var hjemme. Han steg op ad trappen, og da han så nøglen sidde i døren, trådte han ind uden at banke på. Mariette var alene. På bordet foran hende lå et spil kort, og hun var just i færd med at lægge en kabale. Da Claude så pludseligt trådte ind, løftede hun hovedet og så forbavset på den unge mand.

"Er det Dem?" sagde hun koldt.

"Ja, det er mig," svarede Claude og tog plads, skønt hun ikke opfordrede ham til det.

"De generer Dem virkelig ikke," sagde Mariette. "Har De nogen sinde hørt, at man går ind i en dames værelse uden at banke på? Kortene havde altså ret, de sagde mig, at jeg ville få besøg af en mand fra landet. Man må virkelig være bonde for at bære sig sådan ad. Hvem har sagt Dem, at De kunne finde mig her?" spurgte hun pludselig i en anden tone.

"Lige meget, jeg har fået det at vide," svarede Claude.

"Og hvorfor forfølger De mig egentlig? … Hvem har givet Dem tilladelse til det? … Hvor kan De vide, om De ikke kommer til ulejlighed?"

"Til ulejlighed?" sagde Claude.

"Nå," sagde Mariette utålmodigt, "hvad vil De mig så? … Har De måske glemt noget hos mig i formiddags? … Deres ur, Deres stok? … Så vil jeg blot sige Dem, at jeg ikke har fundet noget."

"Marianne," sagde Claude, "sæt Dem ned, jeg har noget at tale med Dem om."

"Nej, jeg har ikke lyst til at sætte mig, jeg er træt af at sidde. Jeg kvæles her af varme." Med disse ord gik den unge pige hen til vinduet og trak jalousiet op.

"Jeg har noget at tale med Dem om," sagde Claude alvorligt.

"Godt! De har en mund, og jeg har to øren … så tal, men fat Dem i korthed; jeg skal ud."

"Hvor skal De hen?"

"På bal."

"Marianne," sagde Claude, "det er umuligt, De kan ikke gå på bal i aften."

"Hør nu, hr. Bertolin, med hvilken ret blander De Dem i mine sager?" sagde den unge pige i en utålmodig tone og stampede med foden. "Vil De måske foreskrive mig, hvad jeg må gøre her i mit eget værelse, hvor De har trængt Dem ind så brutalt, som om De var kongens foged, der kom for at pante?"

"Siden jeg sidst så Dem, er der passeret noget meget alvorligt," svarede Claude, "og det er derfor, jeg har opsøgt Dem; hvilket påskud skulle jeg ellers have for at indfinde mig hos Dem?"

"Nej," sagde Mariette, "det gad jeg virkelig også vide … Hvad er der så sket?"

"En stor ulykke."

"En ulykke!" gentog Mariette. Og idet hun kastede et blik på kortene, der lå på bordet, tilføjede hun: "Det var altså det, jeg kunne læse i kortene for lidt siden … En dårlig efterretning, bragt mig om aftenen af en lys herre; det er Dem."

"Le ikke, Mariette, De vil komme til at angre det," sagde Claude alvorligt.

"Jeg ler aldeles ikke," svarede Mariette, der virkelig så meget alvorlig ud. "Nå!" gentog hun og så op på Claude, "så tal dog."

"Han, som vi talte om i morges, har ikke haft mod nok til at leve efter den efterretning, jeg bragte ham fra Dem."

"Fernand!" råbte Mariette.

"Ja, Fernand," svarede Claude. "Han har taget gift … i løbet af dagen … jeg har lige erfaret det … ved et rent tilfælde."

Inden han endnu havde talt ud, var Mariette faldet tilbage i stolen.

"Fernand, Fernand!" udbrød hun og skjulte hovedet i sine hænder. "Min ven … min stakkels ven!"

"Men så elsker De ham jo endnu!" sagde Claude, der følte sig ganske forvirret over den unge piges sorg og den ømme og lidenskabelige tone, hvori hun havde skreget Fernands navn. Hun svarede ikke, for hun var besvimet.

Næsten i samme øjeblik trådte en ung elegant klædt dame ind i værelset. Da mørket var faldet på, fik hun ikke straks øje på Mariette, der lå udstrakt på stolen uden bevidsthed.

"Er du færdig, Mariette," udbrød hun, "vognen venter." Pludselig fik hun øje på sin veninde; derpå kastede hun et hurtigt blik på Claude og hjalp ham uden at spørge om noget, med at kalde Mariette tilbage til bevidsthed. Efter nogle minutters forløb åbnede denne øjnene.

"De havde ret, hr. Claude," sagde hun sagte, "jeg går ikke på bal i aften."

"Vi går der en anden aften," svarede hendes veninde.

"Aldrig," hviskede Mariette og så med øjnene fulde af tårer på Claude.

Snart gik Claude hjem efter at have lovet hende at besøge hende den næste dag.

15

Omtrent tre måneder efter disse begivenheder blev Claude en aften i september måned overrasket af et uvejr og trådte ind i en café i latinerkvarteret, hvor han stadig boede. Tæt ved det bord, han tog plads ved, sad der to unge mennesker, og deres samtale vakte hans opmærksomhed. Han lyttede nu, mens han gav det udseende af at være fordybet i sin avis.

"Ja, kære Edouard," sagde den ene af dem, "jeg vidste jo nok, at det ville forekomme dig utroligt, og dog er det rigtigt."

"Og hvor længe har det varet?" spurgte den anden unge mand i en højst forbavset tone.

"I omtrent tre måneder. Da jeg sidste gang så hende, gjorde hun indtryk af at være i færd med at tage en vigtig beslutning. Der blev dengang fortalt en ubehagelig historie: en ung mand ved navn Fernand skulle have taget gift på hospitalet, hvor han lå syg, da han erfarede, at Mariette var taget bort med en nabo to timer efter at have set ham ligge for døden."

"Å!" udbrød Edouard, "den hjerteløse! Ja, det er hende, jeg tidligere kendte."

"Lige meget," svarede den anden unge mand, "hun var en yndig pige. Hun brød sig i øvrigt ikke meget om os studenter, og hun var ikke bange for at lade os det vide."

I dette øjeblik trådte en ung mand ind i caféen og gik hen til det bord, hvor de to unge mennesker sad.

"Hvad behager, Edouard, er det dig?" udbrød han og trykkede den andens hånd. "Er du kommet tilbage til Paris? Og bliver du længe hos os?"

"Jeg rejser igen om to dage," svarede Edouard; "jeg er kommet hertil for at ledsage min svigerfader og min tilkommende."

"Du skal giftes?"

"Ja, desværre. Det vil sige, det er urigtigt af mig at sige desværre; for det er en ung smuk pige, som jeg er meget forelsket i. Om en måned holder jeg bryllup, og om to er jeg sagfører. I de tre dage, jeg har været her, har jeg tilbragt tiden med at betale min gæld. Den første dag morede det mig at se mine kreditorers forbavsede ansigter. Å, men det er skade at skulle bort herfra, når man har en kredit på tyve tusind francs."

"Og du har ikke i sinde at holde en afskedsfest for ungkarlelivet, inden du træder ind i den hellige ægtestand? – Å, men det er jo sandt, jeg syntes nok, der var noget, jeg ville sige," udbrød den sidst ankomne pludseligt. "Jeg har lige oplevet noget, der vil interessere dig, Edouard; gæt engang, hvem jeg har mødt!"

"Hvem da, så sig det dog!" spurgte Edouard og den anden unge mand samtidigt.

"Mariette, mine venner, den smukke Mariette! Men hun er næsten ikke til at kende igen."

Claude lyttede med spændt opmærksomhed.

"Mariette!" udbrød Edouard.

"Nå," sagde den anden, "du har altså ikke glemt hende endnu."

"Talte du med hende?" spurgte nu den anden student. "Hvad er der blevet af hende, og hvad foretager hun sig? Hvorfor har hun så pludseligt forladt os? Er hun blevet baronesse, marquise eller hertuginde?"

"Ingen af delene. Gæt engang, hvad hun bestiller! Det er utroligt. Tænk jer engang, hun ville slet ikke kendes ved mig! Hun havde endog den dristighed at sige, at hun ikke kendte mig. Det kan man da virkelig kalde at have en dårlig hukommelse."

"Ved du ikke, hvad hun foretager sig?" spurgte Edouard.

"Jo, jeg ved."

"Hvad da?"

"Mariette arbejder."

"Hvorfra ved du det, når du ikke fik talt med hende?"

"Jeg traf hende nede i Rue Richelieu, hvor hun kom ud fra en forretning. Det var netop på den tid, hvor arbejderskerne går hjem, og jeg så hende sige farvel til nogle af dem."

"Du skulle være gået efter hende," indskød den anden student.

"Det tænkte jeg også på, men hun havde sikkert gættet min hensigt. Da hun kom hen til Børsen steg hun op i en omnibus, som holdt der. Hvad synes I om den historie?"

"Kan du sige mig nøjagtigt, hvilket hus det var, du så Mariette komme ud af?" spurgte Edouard den unge mand.

"Det var ved siden af et stort modemagasin, lige over for hotellet, der ligger der i gaden."

"Godt," svarede Edouard. "Mine herrer," vedblev han, "I spurgte mig for lidt siden, om jeg ikke agtede at holde en afskedsfest, inden jeg helt forlod ungkarlelivet; det var egentlig ikke min hensigt, men nu har jeg fået lyst til at gøre det. I ved, at jeg tidligere gjaldt for at være uimodståelig; men i lang tid har jeg ikke mere tænkt på den slags. Nu vil jeg vide, hvorledes det er fat med mig, og jeg vælger Mariette til dette forsøg."

"Jamen," svarede en af de unge mænd, "hvis det virkelig skulle lykkes dig, hvorledes vil du så bevise os det?"

"Ja, hvorledes vil du bære dig ad med det?" spurgte den anden student.

"Det kan være jer ligegyldigt. Vil I tro mig, hvis I i morgen aften ser mig komme ind i balsalen med Mariette under armen?"

"Ja, men tag dig i agt," sagde et af de unge mennesker leende. "Mariette er i stand til at få din ægteskabskontrakt til at gå i vasken."

"Å, det har ingen nød," svarede Edouard, "det drejer sig blot om et forsøg, jeg vil gøre."

"Det forsøg, som du tidligere gjorde med hende, faldt ikke just særlig heldigt ud for dig."

"Det er mindre for mig selv end for jeres skyld, jeg gør det," sagde Edouard. "Jeg forpligter mig til at føre Mariette tilbage i jeres midte; det bliver så jeres sag at holde hende fast der."

"Lad os tømme et glas på den sag," udbrød de andre og tømte glassene.

Claude kaldte på tjeneren, betalte hvad han skyldte og forlod caféen. Ti minutter senere var han hjemme. I de sidste tre måneder havde han ikke mere boet i det mørke hotel på Saint-Sulpice-pladsen; han boede nu i en af de roligere gader i Vaugirard-kvarteret. Da han stak nøglen i døren, åbnedes døren til værelset, der lå ved siden af hans, og en ung kvinde viste sig på tærsklen. Det var Mariette.

"Er det Dem, min ven? Kom et øjeblik ind til mig, jeg har noget glædeligt at fortælle Dem."

"Jeg har også noget at tale med Dem om, Mariette," svarede Claude. Dermed gik han ind i den unge piges værelse.

"De kommer sent i aften," sagde hun, "klokken er næsten ti."

"Jeg blev opholdt af regnvejret," svarede Claude med forlegen mine; "men hvad er der hændt Dem, Mariette? De ser så fornøjet ud i aften. Er der hændt Dem noget godt?"

"Ja," svarede den unge pige, "jeg har en glædelig efterretning at bringe Dem."

"Hvad er det?" spurgte Claude.

"Nu skal De høre. En af vore første syersker i forretningen har sagt sin plads op, og der er blevet foreslået mig at træde ind i hendes sted. Det har været mit mål at nå til en sådan stilling, men jeg havde aldrig håbet så snart at nå det. Jeg har virkelig haft held med mig i så kort en tid!"

"De tager vel imod tilbuddet?" spurgte Claude.

"Hvor kan De spørge? Husk dog på, det er en stilling, som sikrer min fremtid. Takket være Dem, der har draget mig bort fra afgrundens rand, kan jeg nu se en rolig og hæderlig fremtid i møde."

"Men," vedblev Claude, "de fordringer, som denne plads stiller til Deres arbejdstid, tvinger Dem til at flytte bort herfra."

"Ja," svarede Mariette uden at lægge mærke til den unge mands urolige mine; "jeg skal bo tæt ved forretningen. Å, der er blevet stillet mig så gunstige betingelser, at jeg i begyndelsen havde ondt ved at tro på, at det var virkelighed. Tænk engang, jeg har allerede regnet ud, at jeg kan lægge tre eller fire hundrede francs til side om året, og gagen stiger sikkert. Men hvad er der i vejen, min ven? De ser så ulykkelig ud. Jeg havde håbet at se Dem glad ved min efterretning, for det er jo i

virkeligheden Dem, jeg kan takke for det hele. Hvad er det, som bedrøver Dem, Claude?"

"Ikke andet, end jeg har vanskeligt ved at forestille mig, at De skal flytte bort herfra, og at jeg bliver alene tilbage," svarede Claude. "Jeg har vænnet mig til at høre Dem hver morgen, når De gik til Deres arbejde; og jeg var glad ved at se Dem et øjeblik hver aften."

"Men kære ven," svarede Mariette, "det er dog ingen adskillelse. Jeg får hver fjortende dag en hel dag fri, og den tilhører Dem. Er De da ikke min eneste ven? Og har jeg ikke Dem at takke for, at jeg atter er blevet en hæderlig pige? Og desuden ville den tid jo dog snart komme, hvor vi måtte skilles. De vender snart en tid tilbage til Deres familie, og når De atter vender tilbage hertil, har De allerede vænnet Dem til ikke mere at se mig hver dag, og Deres ensomhed vil da forekomme Dem mindre trist. Jeg vil sikkert føle mig meget ensom i begyndelsen og savne Deres Godmorgen og Deres Godnat om aftenen; men jeg vil altid tænke på Dem. Men det er jo sandt," afbrød hun sig pludselig, "jeg har helt glemt at give Dem et brev, som portneren bad mig tage med op til Dem. Jeg kan se på poststemplet, at det er fra Deres onkel." Med disse ord rakte hun Claude brevet.

"Nej," svarede den unge mand efter at have læst det.

"Fra hvem da?" spurgte Mariette.

"Læs selv," svarede den unge mand og rakte hende brevet.

"Hvorfor?" spurgte Mariette forbavset. Da Claude endnu en gang opfordrede hende dertil, tog hun brevet og læste det.

"Å!" udbrød hun efter endt læsning, "nu forstår jeg, hvorfor De har levet et så roligt liv. De elsker og bliver elsket. Stakkels

Angélique! Hvor vil hun ikke blive lykkelig ved at se Dem igen. Jeg husker, da hendes fader i sin tid behandlede min syge moder: hun var en yndig lille pige dengang, og er sikkert nu en smuk ung pige. – Men ved De hvad," vedblev hun, "det er slet ikke pænt af Dem at tvinge Deres forlovede til selv at bringe sig i erindring. Jeg er rørt over det brev. Jeg troede, at De hver fjortende dag skrev til Deres onkel og til doktoren."

"I de sidste tre måneder har jeg skrevet meget sjældent," svarede Claude.

"De må svare på dette brev," sagde Mariette med bevæget stemme; "Angéliques fader beder Dem jo ligefrem om det i de linjer, han har føjet til sin datters kærlige ord. – De har været meget hemmelighedsfuld overfor mig, Claude," tilføjede Mariette. "Jeg har intet vidst om Deres kærlighed. De må svare Angélique."

"Nej," svarede Claude.

"Nej? Hvorfor ikke?"

"Fordi jeg ikke kan lyve," svarede den unge mand.

"Hvorfor skulle De lyve?" spurgte Mariette.

"Jeg elsker ikke Angélique," sagde den unge mand og greb begge Mariettes hænder.

"De har dog elsket hende, ikke sandt?"

"Jeg er ikke sikker på det, men jeg ved i hvert fald, at jeg ikke mere elsker hende."

Der opstod et øjebliks tavshed mellem de to unge mennesker; Mariette var bange for at se op, og også Claude stod med sænket blik. I denne pause sagde de uden ord hinanden alt, hvad de havde at sige.

"Claude, klokken er mange," sagde pludselig den unge pige og trak sin hånd tilbage; "gå nu ind til Dem selv, vi ses igen i morgen."

"Mariette," svarede han, "inden vi skilles, har jeg noget at sige Dem. Det var derfor, jeg før spurgte Dem, om De ikke havde mødt nogen i dag."

"Hvad mener De?" spurgte Mariette rødmende.

"De svarede nej, og dog ved jeg, at det modsatte var tilfældet."

"Hvorfra ved De det?" spurgte den unge pige nysgerrigt.

Claude fortalte hende nu, hvad han havde hørt i caféen.

Han lagde mærke til, at hun sitrede, da han nævnede Edouards navn.

"Jeg takker Dem, fordi De har underrettet mig," svarede Mariette; "jeg skal rette mig derefter. I morgen og i overmorgen går jeg ikke i forretningen."

"Hvorfor har De ikke sagt mig, at De havde truffet den unge mand, som jeg så i caféen?"

"Jeg var bange for, at det skulle få Dem til at tænke på fortiden," svarede Mariette sagte.

"De har altså gættet mine tanker?" udbrød Claude.

"Ja," svarede hun med et smil.

De trykkede hinandens hænder endnu en gang, hvorefter Claude gik tilbage til sit værelse. Han kunne ikke sove og tilbragte en del af natten med at se på stjernerne; først ved daggry gik han til sengs og ventede utålmodigt på den time, hvor han skulle gense Mariette.

Heller ikke hun var gået til ro. Gang på gang læste hun brevet, som lægens datter havde skrevet til Claude, og blev så siddende tankefuld. En heftig kamp opstod i hendes sjæl. Da dagen brød

frem, sad hun endnu i samme stilling, Claude havde forladt hende i; hun tørrede tårerne, som vædede hendes kinder og rejste sig pludselig. Hun havde taget en beslutning.

Da øjeblikket kom, hvor hun plejede at gå til sit arbejde, gik hun som sædvanlig ud, skønt hun den foregående aften havde lovet Claude ikke at gå på arbejde. Da Mariette sagte for ikke at blive hørt forlod sit værelse, sov Claude endnu, udmattet efter den gennemvågede nat. Mod sædvane havde hun pyntet sig. Da hun gik forbi døren til den unge mands værelse, blev hun stående et øjeblik, som om hun tøvede.

"Hvor han vil komme til at lide!" hviskede hun hen for sig; "fat mod!"

Og efter at have hvisket et sagte Farvel til ham, der ikke kunne høre hende, gik hun hurtigt ned ad trappen.

Da hun kom i nærheden af huset, hvor forretningen var, så hun en ung mand gå op og ned foran døren.

"Det er ham!" mumlede hun, da hun genkendte Edouard. "Gud ske lov, at han er der!" Hun sagtnede sine skridt et øjeblik, som om hun atter betænkte sig, men snart efter gik hun atter videre. Få minutter efter stod hun over for Edouard. Hun lod, som om hun blev yderst forbavset over at se ham.

"Mariette," sagde den unge mand, "jeg vidste, at jeg ville træffe dig her. Om to dage forlader jeg Paris for at gifte mig, og vi ses da aldrig mere. Vil du, inden vi skilles, for én eneste dag glemme alt det onde, vi har tilføjet hinanden og tilbringe nogle timer sammen med mig, som dengang du endnu hed Marianne?"

"Ja, jeg vil," svarede den unge pige med bortvendt blik.

En vogn kørte forbi. Edouard kaldte på kusken og steg sammen med Mariette op i den.

"Hvorhen?" spurgte kusken.

"Jeg tager Dem for hele dagen," svarede Edouard, "vi gør en udflugt."

To timer senere spurgte Claude Bertolin efter Mariette i forretningen.

"Hun har ikke været her i dag," svarede direktricen, meget forbavset over den unge mands spørgsmål.

Hele dagen løb Claude omkring som en afsindig. Klokken otte om aftenen kom han til at tænke på det væddemål, han dagen i forvejen havde hørt Edouard indgå, og han begav sig hen i et ballokale, hvor han vidste, at studenterne kom, men hvor han selv aldrig før havde været. Han havde ikke gjort ti skridt i haven foran lokalet, før han fik øje på Mariette; hun dansede lige over for Edouard. Claude ville nærme sig hende, men der havde dannet sig en formelig menneskemur om den kvadrille, i hvilken den unge pige dansede. Fra alle sider hørte Claude studenterne sige til hinanden: "Har De set, Mariette er vendt tilbage?"

Da dansen var til ende, opstod der larm og støj, og Claude blev nødt til at trække sig tilbage. Pludselig så han en skare unge mennesker under hujen og skrigen komme hen imod sig, og blandt dem også de unge mennesker, han den foregående dag havde set i caféen. De bar Mariette i triumf på skuldrene, og fra alle sider regnede blomsterne ned over hende. Da hun kom forbi Claude, fik hun øje på ham, og hun brød ud i en skingrende latter. Denne latter, der ikke engang respekterede hans smerte, sårede den unge mand på det dybeste. Han

kastede et sidste blik på Mariette og forsvandt, idet han mumlede hen for sig: – "Atter fortabt!"

Efter at være løbet omkring på gaderne, uden mål eller plan, vendte han atter hjem. Han længtes efter at få talt med Mariette. Men da han gik forbi portnerens værelse, blegnede han ved synet af Mariettes nøgle, der endnu hang dernede; hun var altså ikke kommet hjem. Klokken halv et hørte han skridt ude på gangen. – "Det er hende," tænkte han, men da han åbnede døren, stod der et bud udenfor med et brev i hånden.

"Er De hr. Bertolin?"

"Ja," svarede Claude.

"Her er et brev til Dem," sagde buddet og rakte Claude brevet: "Der behøves intet svar." Med disse ord forsvandt han.

Claude åbnede hurtigt billetten, der var skrevet med blyant og kun indeholdt nogle få ord:

> "Glem mig: Jeg har genset Edouard, han bliver i Paris. Farvel.
>
> *Mariette."*

Claude tilbragte natten med at pakke sin kuffert. I den tidlige morgenstund gik han ud for at skaffe sig en plads på diligencen. Inde i vognen var alt optaget, men der var endnu en sidste plads oven på vognen, der skulle køre om aftenen. Hele dagen løb han omkring i latinerkvarteret, søgte i alle hoteller og caféer men uden at møde hende, som han ønskede at se for sidste gang.

Klokken seks om aftenen var han på vej til sin hjemstavn, og den næste morgen ankom han til Joigny. Her standsede diligencen et øjeblik for at skifte heste. Pludselig hørte Claude

en stemme, der fik ham til at skælve. Han bøjede sig ned og så i vogndøren Edouard, der kaldte på konduktøren for at spørge ham om noget.

"Det er ham!" tænkte Claude, der havde genkendt Mariettes tidligere elsker, som han uden at vide det havde rejst sammen med hele vejen fra Paris. "Han forlader altså Paris … Mariette er fri … jeg skal finde hende igen."

Claude gik hurtigt ind i diligencekontoret.

"Hvornår går der en vogn til Paris?" spurgte han.

"Om en time," lød svaret.

"Tror De, at der er pladser tilovers?"

"Sandsynligvis, for i øjeblikket rejser der ikke mange til Paris."

"Godt," sagde Claude og betalte for en ny plads; "reserver mig en plads, ligegyldigt hvor; jeg kører tilbage til Paris."

"Nej se," sagde konduktøren, der havde hørt Claudes ord, "det er en af mine rejsende, der vender tilbage til Paris?"

"Han har vel glemt sit lommetørklæde," svarede en anden.

Det var endnu tidlig morgen, og den lille bys gader lå tomme og øde. Claude behøvede ikke at være bange for at blive set og genkendt af nogen, og der var endnu en time til vognens afgang. Inden han atter vendte tilbage til Paris, hvor han endnu samme aften håbede at træffe Mariette, ville han i det mindste nogle øjeblikke gense de steder, hvor de mennesker levede, som elskede ham så højt, og som han var i færd med at glemme. Indhyllet i sin rejsefrakke, der nåede ham op over ørene, gik han til doktor Michelons hus, hvor alle vinduerne endnu var lukkede. Havedøren stod på klem; Claude sneg sig sagte derind og følt sig underlig grebet ved at indfinde sig her på dette sted,

hvor han tidligere så ofte havde spadseret med Angélique; han genkendte den gamle bænk, hvor hans onkel, fader Bertolin, og doktor Michelon plejede at sætte sig efter middagsmåltidet for at underholde sig en times tid. Mindet om disse mennesker, der levede her, vågnede atter i hans erindring; han så dem for sig her i den blomsterduftende have. Den feber, der havde raset i ham under hele rejsen, lagde sig lidt efter lidt, og en velgørende ro kom over ham. Han satte sig på bænken, og her blev han siddende i dybe tanker. Pludselig hørte han lyden af en klokke, som meldte, at diligencen fra Lyon, der skulle bringe ham tilbage til Paris, var i syne. Claude rejste sig for at gå ned til stationen, men det var, som om en hemmelighedsfuld magt holdt ham tilbage, og han sank atter sammen på bænken, hvorfra han netop havde rejst sig. Hestetrav ude på vejen vakte ham atter af hans drømme og mindede ham om, at han ikke havde nogen tid at spilde; han rejste sig hurtigt og gik nogle skridt frem i haven. Da han vendte blikket hen imod huset, blev pludselig et af vinduerne åbnet. Claude fik netop tid til at skjule sig bag et træ, inden han så Angélique træde ud på altanen. Han genkendte hende ikke straks, så forandret forekom hun ham. Den unge pige så et øjeblik ud i haven, derpå strakte hun hånden ud og plukkede et blad af platanen, der nåede op til altanen, og førte det til sine læber.

I samme øjeblik lød atter klokken nede fra diligencen, men denne gang hørte Claude den ikke. Han så hen på Angélique, der var begyndt at ordne nogle blomsterkasser, som stod på altanen.

"Stakkels pige!" mumlede han, "hvorfor måtte jeg dog rejse bort herfra?"

Pludselig troede han at høre skridt, og han gjorde et spring tilbage for at skjule sig bag nogle buske. Han skulle lige til at springe over dem, da han følte, at hans ben sad fast i en slags rævesaks. Smerten fik ham til at udstøde et skrig. Han forsøgte at gøre sig fri, men næppe var det lykkedes ham, før en kraftig hånd greb ham i kraven og han hørte doktor Michelons stemme sige:

"Endelig får jeg at vide, hvem den tyv er, der spiser mine druer!" Og med disse ord slog han hatten af Claudes hoved.

"Hvadbehager! Er det dig, svigersøn!" udbrød lægen, "hvad bestiller du her så tidligt på morgenen?"

Oppe fra altanen lød der et skrig. Angélique havde genkendt Claude. I samme øjeblik kørte diligencen af sted til Paris; men Claude tænkte ikke mere på, at han havde betalt sin plads.

Om "Claude og Marianne"

Forfatter: Henri Murger (1822-1861).
Org.udgave: Føljeton med titel *Claude et Marianne* i *Revue des deux mondes* 1. maj til 15 juni 1851; bogudgave *Le Pays latin, par Henry Murger.* Michel Lévy frères, Paris 1851. Flere bogudgaver samme år med titel *Claude et Marianne* (Bl.a. *Libraire du Panthéon*, Bruxelles et Leipzig, 1851 og *Meline, Cans et Compagnie*, Bruxelles, Livorno, Leipzig 1851)
Denne udgave efter: Henry Murger: *Studenterliv I Paris. En Kærlighedsroman.* Oversat af Deborah Moth-Lund. Martins Forlag, København 1913.
Oversætter: Deborah Moth-Lund (1878-1949).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Pierre Vidal (1849-1913).

ISBN 978-87-7628-458-9
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-711-6 (Ølstykke 2020)

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk